

TILINPÄÄTÖS 2023

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	1
1.2. KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET.....	4
1.2.1. HALLINTO (TILIVELVOLLISET TOIMIELIMET JA NIIDEN JÄSENET)	5
1.3. YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	9
1.4. OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	13
1.5. KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	14
1.6. MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT	15
1.7. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ JA MERKITTÄVISTÄ RISKEISTÄ.....	16
1.8. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ SEKÄ TOIMINNALLISISTA RISKEISTÄ	16
1.9. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	19
1.9.1. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	20
1.9.2. TOIMINNAN RAHOITUS	20
1.9.3. KUNNAN RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	21
1.10. KOKONAISTULOT JA -MENOT.....	23
1.10.1. TOIMINTATUOTOT JA TOIMINTAKULUT.....	23
1.10.2. VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET	24
1.11. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	25
1.11.1. YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ.....	25
1.11.2. KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS	25
1.11.3. OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	25
1.11.4. ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	25
1.11.5. SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	25
1.11.6. KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT	26
1.12. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET.....	29
1.12.1. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	29
1.12.2. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	29
1.12.3. VALTIONEUJOSTON ASETUS KUNNAN TALOUDEN TUNNUSLUKUIEN ERÄISTÄ RAJA- ARVOISTA	30
2. MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN	31
2.1. KUNNANHALLITUS	31
2.1.1. TOIMIELIN YHTEENSÄ	31
2.1.2. RAHOITUS (1000).....	33
2.1.3. YLEINEN HALLINTO (1300)	34
2.1.4. TUKI- JA HALLINTOPALVELUT (1400).....	36
2.2. KESKUSVAALILAUTAKUNTA.....	37
2.2.1. KESKUSVAALILAUTAKUNTA (1100).....	37
2.3. TARKASTUSLAUTAKUNTA	39
2.3.1. TILINTARKASTUS (1200)	39
2.4. SIVISTYSLAUTAKUNTA	41
2.4.1. TOIMIELIN YHTEENSÄ	41
2.4.2. VARHAISKASVATUS (3100)	44
2.4.3. ESIOPETUS (3200).....	45
2.4.4. PERUSOPETUS (3300).....	46
2.4.5. TOISEN ASTEEN KOULUTUS (3400).....	48
2.4.6. LIIKUNTA JA URHEILU (3650)	49
2.4.7. NUORISOTYÖ (3700).....	51

Pyhärannan kunta
Tilinpäätös 2023

2.4.8. KULTTUURITOIMINTA (3800)	53
2.4.9. KIRJASTOTOIMINTA (3900)	55
2.4.10. MUU KOULUTUS (3950)	57
2.5. TEKNINEN LAUTAKUNTA	59
2.5.1. TOIMIELIN YHTEENSÄ	59
2.5.2. YHDYSKUNTAPALVELUT (4200).....	62
2.5.3. TOIMITILAPALVELUT (4300)	63
2.5.4. MAA- JA METSÄTILAT (4400)	64
2.5.5. VESIHUOLTOLAITOS (5000).....	65
2.6. YMPÄRISTÖ- JA LUPALAUTAKUNTA.....	66
2.6.1. TOIMIELIN YHTEENSÄ	66
2.6.2. RAKENNUSVALVONTA (4500)	67
2.6.3. YMPÄRISTÖNSUOJELU (4600).....	68
2.6.4. YKSITYISTIET (4700)	69
2.7. KOKO KUNTA YHTEENSÄ	70
2.7.1. TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	70
2.7.2. INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	71
2.7.3. YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMISESTA	73
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	74
3.1. TULOSLASKELMA	74
3.2. RAHOITUSLASKELMA	75
3.3. TASE.....	76
3.4. VEROTULOJEN ERITTELY	78
3.5. KOKONAISTULOT JA -MENOT.....	79
3.6. KONSERNINTULOSLASKELMA	80
3.7. KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	81
3.8. KONSERNITASE.....	82
4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	84
4.1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	84
4.2. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	85
4.3. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	86
4.4. TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	90
4.4.1. TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	90
4.4.2. TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	92
4.4.3. VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	94
4.4.4. YMPÄRISTÖASIOIDEN HARKINNANVARAINEN ESITTÄMINEN	96
4.4.5. HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	96
5. VESIHUOLTOLAITOS-TASEYKSIKKÖ.....	98
5.1. VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA	98
5.2. VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA.....	99
5.3. VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE.....	100
5.4. VESIHUOLTOLAITOKSEN LIITETIEDOT	101
5.4.1. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	101
5.4.2. TASEEN LIITETIEDOT	102
5.4.3. HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	103
5.4.4. LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	103
6. LUETTELOT JA SELVITYKSET	104
6.1. LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA	104

Pyhärannan kunta
Tilinpäätös 2023

---

7. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINTARKASTUSMERKINTÄ..... 106

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Taloudellinen kehitys

Vuosi 2023 oli kuntatalouden hallinnan näkökulmasta valtakunnassa poikkeuksellinen ja ennakoimaton vuosi. Sosiaali- ja terveystalouden irrottaminen kunnasta puolitti kunnan kustannukset. Supistuvaa toimintaa vastaan valtio on muuttanut valtionosuuksien perusteita sekä kohdentanut kunnallisveroon 12,64 prosenttiyksikön leikkauksen.

Pyhärannan kunnan kohdalla valtionosuudet toteutuivat kohtuullisella tarkkuudella talousarvion mukaisesti: poikkeama 98 tuhatta euroa talousarviota parempana. Yhteisöverotulot toteutuivat hieman talousarviota parempana, poikkeaman ollessa 100 tuhatta euroa. Kunnallisverotulot ylittivät merkittävästi talousarvion (455 tuhatta euroa) johtuen pääasiassa kunnallisverotuksen muutoksesta. Talousarviossa oli huomioimatta, että verotilitykset toteutuvat pääosin kuukauden jälkikäteisesti. Siten kunnat saivat tammikuussa joulukuiset kunnallisverotuotot vanhan veroprosentin mukaisesti. Vastaavasti verotuksen valmistuminen ja veronpalautukset syyskuudella ovat leikanneet tilittävää kunnallisverotuottoa vanhan verokannan mukaisesti. Veronpalautusten jälkeen Pyhäranta hyötyi vanhan verokannan mukaisista tilityksistä noin 350 tuhatta euroa. Loppuosan kunnallisverotulojen lisäyksestä selittävät yleisen kustannustason nousun paikkaamiseksi kohdennetut palkankorotukset, jotka ovat nostaneet kunnallisveropohjaa. Palkat nousivat viime vuonna keskimäärin 4,2 % ja työeläkkeet 6,8 %.

Valtakunnan tasolla yhdenmukainen kuluttajahintaindeksi nousi vuonna 2023 4,3 %. Vuoden lopulla hintojen nousu oli selvässä laskussa. Hintojen nousun hidastuminen oli niin ripeää, että Euroopan keskuspankki lopetti korkojen noston syksyllä ja odotukset korkojen laskusta alkoivat voimistua. Bruttokansantuote (BKT) laski viimevuonna puolisen prosenttia. Talouden kehitys oli kokonaisuutena odotettua suotuisampi. Reaaliansioiden, bruttokansantuotteen ja työllisyyden muutos oli miinusmerkinen, mutta BKT on edelleen historian korkeimmalla tasolla.

Pyhärannassa inflaatio näkyi toimintamenojen hienoisena nousuna, mutta kokonaisuutena kustannukset pysyivät hyvin talousarvion mukaisella tasolla. Kertaluontoisena eränä kunta teki kirjanpitolain edellyttämän kertapoiston, 131 tuhatta euroa, vanhan sisäilmaongelmista kärsivän kunnantalon tasearvoon. Vanhan kunnantalon peruskorjaukseen arvioidaan sisältyvän merkittäviä riskejä huomioiden, että kunnantalon koko on liian suuri suhteutettuna kunnan nykyisen toiminnan laajuuteen.

Kasvaneiden, osin kertaluontoisten, tulojen seurauksen kunnan taloudellinen tulos tilikaudelta 2023 oli erinomainen. Kunnan tilikauden ylijäämä oli 517 tuhatta euroa.

Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan hallintosäännön mukaan kunnanhallituksen ja puheenjohtajiston toimikausi on määrätty kahdeksi vuodeksi. Valtuusto valitsi toimielinten jäsenet uudelle toimikaudelle kesäkuun kokouksessaan.

Kunnan hallinnon näkökulmasta vuosi 2023 oli poikkeuksellisen vaikea. Vs. kunnanjohtaja päätti työsuhhteensa helmikuussa, ja pian hänen jälkeensä talous- ja hallintojohtaja jätti tehtävänsä. Lisäksi kevään aikana kunnan asianhallintajärjestelmän pääkäyttäjä, yksi kunnan hallintosihteereistä, vaihtoi työpaikkaa. Maaliskuusta alkaen vs. kunnanjohtajana toimi kunnan rakennustarkastaja. Vs. kunnanjohtajan tehtävän ohella hän hoiti omaa vakinaista tehtäväänsä sekä toimi esittelijänä niin kunnanhallitukseen, tekniseen lautakuntaan ja ympäristö- ja lupalautakuntaan. Korvaavat rekrytoinnit toteutuivat lopulta niin, että kuntaan palkattiin uusi

talous- ja hallintojohtaja toukokuussa, hallintosihtööri elokuussa ja kunnanjohtaja syyskuussa. Resurssihaasteet näkyivät vuoden aikana kunnan kaikessa toiminnassa. Toimielinten valmistelu ja päätöksenteko ei toteutunut kaikilta osin hallintosäännön mukaisesti. Kunta ei kyennyt vastaamaan tarpeisiin hyvinvointialueuudistuksessa eikä valmistelussa olevaan työllisyyspalvelu-uudistuksessa. Lisäksi kunnassa käynnissä ollut asianhallintajärjestelmän käyttöönottoprojekti keskeytyi, mikä johti viiveisiin ja ongelmiin pöytäkirjojen, viranhaltijapäätösten sekä näiden liitteiden julkistamisessa. Hallinnolliset ongelmat kulminoituivat kunnassa tilintarkastajien antamaan mukautettuun tilintarkastuskertomukseen ja tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen. Kunnassa käytiin kesäkuusta syyskuuhun kestänyt kiihkeä poliittinen keskustelu vastuuvapauden myöntämisestä kunnanhallitukselle ja erälle johtaville virkamiehille. Hallinnolliset ongelmat realisoituivat myös kunnassa tehtyihin päätöksiin kohdistuneina oikaisuvaatimuksina ja kunnallisvalituksina. Resurssivajeen aikana kumuloituneet toiminnan puutteet ja valmisteluprosessien jälkeenjääneisyyden kiinnikurominen on kuormittanut koko hallintohenkilökunnan voimavaroja aina vuodenvaihteeseen asti. Vuoden 2024 alkaessa vaikuttaa viranhaltijaorganisaation toiminta alkavan vakiintua.

Strategiset tavoitteet

Valtuusto hyväksyi kunnan arvot ja strategiset tavoitteet syyskuussa 2022. Kunnan arvojen määrittelyllä on haluttu muutosta kunnan luottamushenkilöiden päätöksentekoon ja kunnan viranhaltijoiden valmisteluun. Henkilöresurssihaasteiden seurauksena arvojen jalkautus organisaatioon ja luottamushenkilöille on jäänyt kesken.

Palveluiden kehittäminen

Kunnalle on vuonna 2023 valmistunut kaksi uutta päiväkotia. Ihoden Satakieli on ensimmäisessä vaiheessa varusteltu noin 30 lapselle. Reilan uusi Kirsikka tarjoaa ajanmukaiset tilat runsaalle 20 lapselle. Kunta on myös panostanut uusiin leikkipaikkoihin päiväkotien yhteydessä.

Kirjastopalveluiden saavutettavuus on parantunut ja palveluidemme käytön kasvu on Varsinais-Suomen kärjessä. Kasvu on suoraa seurausta lisätyistä aukioloajoista.

Pyhärannassa on väestöpohjaan nähden runsaasti aktiivisia yhteisöjä monella saralla. Kuntalaisena vokin nauttia poikkeuksellisesta asumisen väljyydestä, omasta rauhasta ja vireästä yhteisöllisyydestä.

Kunnan asukasluvun kasvattaminen

Kunnan asukasluku on jatkanut loivaa laskuaan. Pyhärannan väkiluku väheni 36 henkilöllä ollen vuoden päättyessä 1927. Kunnan viestintäsuunnitelma on hyväksytty ja internet-sivut uudistettu. Internet-sivujen uudistaminen vaatii edelleen runsaasti työtä. Tavoitteeksi asetettu markkinointisuunnitelma on niin ikään tekevä. Kunta on edelleen julkisuudessa pääsääntöisesti negatiivisessa valossa. Kirjoittelu sosiaalisessa mediassa on vähitellen kääntynyt kunnalle positiivisemmaksi. Kunnalla on joustava tonttitarjonta, mutta niitä ei juuri ole markkinoitu.

Ilmastotekojen lisääminen

Kunnassa on tehty investointeja energiatehokkuuteen, esimerkiksi Ankkurissa on luovuttu öljylämmityksestä. Päiväkoti Satakieli on toteutettu ekologisesti kestävin rakentein. Hirrestä tehty rakennus on terve, hengittävä, ja rakennus sitoo hiiltä koko käyttöikänsä. Kunnan virastossa on siirrytty kohti paperitonta toimistoa. Asianhallinta ja arkistointi on digitalisoitu. Toimistokalusteita kierrätetään ja suositaan monimuotoista materiaalien uusiokäyttöä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2024 talousarvio on laadittu kustannuksiltaan kireäksi. Toiminnan ja palvelujen kehittämiseen ei ole budjetoitu rahaa. Tarkoituksena on ollut laatia palvelujen kehittämisen suunnitelma toimeenpantavaksi vuoden 2025 talousarvion yhteydessä. Vuoden 2024 alkuvuoden aikana kartoitetaan tulevat palvelutarpeet, palvelujen kehittämistarve sekä tilavaatimukset. Kunnan nykyiset tilat arvioidaan käyttötarpeen mukaan sekä tiloista arvioidaan peruskorjaus- ja muutostarpeet tulevia palvelutarpeita vastaan. Kunnanvaltuusto päätti vuokrakohteena rakennetun päiväkotitilat Satakielen vuokrasopimukseen sisältyneen lunastusoption hyödyntämisestä helmikuun 2024 valtuustossa.

Kunnan talouden osalta verotulot ovat kehittyneet odotetusti, ja ovat edellistä vuotta matalammalla tasolla johtuen hyvinvointialueuudistuksesta seuranneiden verohäntien putoamisesta pois. Vastaavasti verohäntien pieneneminen parantaa kunnan syyskauden kunnallisverotuloja. Eläkkeiden indeksikorotukset ja työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset nostavat kunnallisverotuloja siten, että verotulojen odotetaan toteutuvan vuoden 2023 suuruisina verohäntien poisjäämisestä huolimatta. Tammikuussa 2024 valmistunut päivitetty arvio ennakkolisista valtionosuuksista on noin 90 tuhatta euroa talousarviotamme alhaisempi.

Kuntatalouden haasteet koskettavat Pyhärantaa vuodesta 2025 alkaen. Valtionosuusuudistus tuskin pienentää kunnille kohdistettavia valtionosuusleikkauksia. Kaikilla kunnilla tulee olemaan vaikeuksia sovittaa menonsa supistuvia valtionosuuksia vastaaviksi. Pyhärantaa leimaa lisäksi vanheneva väestö ja laskeva lasten lukumäärä. Toisaalta muutos on hyvin hidas ja pienilläkin toimenpiteillä kunta voi päästä hyötymään läntisen Suomen vetovoimasta yhtenä maamme harvoista kasvualueista.

Kunnan alueen palveluihin on tulossa muutoksia. Varsinais-Suomen hyvinvointialue on virkamiesvalmistelunsa jälkeen kohdistanut Pyhärannan terveysaseman suljettavien sote-kiinteistöjen listalle. Sulkeminen vaikuttaa heikentävästi terveyspalvelujen saavutettavuuteen erityisesti rantakyläalueella. Kunnalle jäävä kiinteistö ei muodosta taloudellista riskiä. Kiinteistöistä saadut vuokratuotot ovat vähäisiä, ja toisaalta kiinteistö on otettavissa kunnan omien palvelujen käyttöön ja vastaavasti kunta voi vähentää vuokraamiensa tilojen määrää. Laki työllisyyspalvelujen muutoksesta siirtää työvoimapalvelut valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Pyhäranta kuuluu Turun työllisyysalueeseen ja tulee todennäköisesti sopimaan lähipalveluiden järjestämistä Uudenkaupungin kanssa. Valtio on esittänyt uudistuksen olevan kuntataloudelle kustannusneutraali.

18.3.2024

Jukka Laiho

Kunnanjohtaja

1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnanvaltuusto

Tarkastuslautakunta

Keskusvaalilautakunta

Kunnanhallitus

Kunnanjohtajat:

Koski Merja (20.2.2023 asti)

Lahtonen Olli (2.3.–31.8.2023)

Laiho Jukka (1.9.2023–

Kunnan vaikuttamistoimielimet:

- Vanhusneuvosto
- Yhteistoiminta- ja työsuojeluelin

Tekninen lautakunta

Sivistyslautakunta

Ympäristö- ja lupalautakunta

Itsenäiset hallintokunnat on yhdistetty yhdeksi virastoksi, joka jakautuu kolmelle palvelualueelle, joihin kuuluvat seuraavat vastualueet:

Elinvoima:

- 4200 Yhdyskuntapalvelut
- 4300 Toimitilapalvelut
- 4400 Maa- ja metsätilat
- 4500 Rakennusvalvonta
- 4600 Ympäristönsuojelu
- 4700 Yksityistiet
- 5000 Vesihuoltolaitos

Hyvinvointi:

- 3100 Varhaiskasvatus
- 3200 Esiopetus
- 3300 Perusopetus
- 3400 Toisen asteen koulutus
- 3650 Liikunta ja urheilu
- 3700 Nuorisotyö
- 3800 Kulttuuritoiminta
- 3900 Kirjastotoiminta
- 3950 Muu koulutus

Tukipalvelut:

- 1000 Rahoitus
- 1100 Keskusvaalilautakunta
- 1200 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus
- 1300 Yleinen hallinto

- 1400 Tuki- ja hallintopalvelut

1.2.1. Hallinto (tilivelvolliset toimielimet ja niiden jäsenet)

KUNNANVALTUUSTO

Jäsenet:

Roos Miikka, puheenjohtaja

Laivo Pauli, I varapuheenjohtaja 2.3.2023 asti

Uusi-Oukari Pirkko II varapuheenjohtaja 31.7.2023 asti

Aerila Ville

Alitalo Mika

Arvonen Heidi

Gottschalk Piia

Halminen Tino

Huttela Helka

Juhola Lauri, I-varapuheenjohtaja 2.3.–31.7.2023

Junkola-Lehtonen Maija

Kim Anna

Koivula Hannele, I-varapuheenjohtaja alkaen 1.8.2023

Laine Markku, II varapuheenjohtaja 1.8.2023 alkaen

Lehtinen Janne

Mäkimattila Maria 2.3.2023 alkaen

Nurmi Jyrki

Pirttinokka Sinikka

Saarnio Juha

Valmunen-Karru Teija

Paikkajako:

Yhteinen Pyhäranta: 13, 22.8.2023 alkaen 10

Pyhäranta nyt: 3, muodostettu 22.08.2023

Kokoomus: 5

Perussuomalaiset: 1

Valtuusto kokoontui vuoden aikana 9 kertaa ja pykälää kirjattiin yhteensä 77.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Jäsenet:

Saarnio Juha, puheenjohtaja

Junkola-Lehtonen Maija, I varapuheenjohtaja

Keogh Kaisa

Rauhala Piia-Tuulia, sihteeri, tilintarkastaja

TarLa kokoontui vuoden aikana 10 kertaa ja pykälää kirjattiin yhteensä 35.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Jäsenet:

Kielinen Tiina, puheenjohtaja

Grönroos Vesa, I varapuheenjohtaja

Hyvärinen Mika
Lehtinen Janne
Peltonen Päivi
Kesla kokoontui neljä kertaa ja pykälää kirjattiin 33.

KUNNANHALLITUS

Jäsenet:

Nurmi Jyrki, puheenjohtaja
Huttela Helka, varapuheenjohtaja 31.7.2023 asti
Aerila Ville, 31.7.2023 asti
Arvonen Heidi, 31.7.2023 asti
Kim Anna, varapuheenjohtaja 1.8.2023 alkaen
Pirttinokka Sinikka, 31.7.2023 asti
Seikkula Jani
Juhola Lauri, 1.8.2023 alkaen
Koivula Hannele, 1.8.2023 alkaen
Alitalo Mika, 1.8.2023 alkaen
Uusi-Oukari Pirkko, 1.8.2023 alkaen

Paikkajako:

Yhteinen Pyhäranta: 5
Kokoomuksen ja Perussuomalaisten ryhmä: 2

Kunnanhallitus kokoontui vuoden aikana 24 kertaa ja pykälää kirjattiin yhteensä 342.

YMPÄRISTÖ- JA LUPALAUTAKUNTA

Jäsenet:

Laivo Pauli, puheenjohtaja 2.3.2023 asti
Juhola Lauri, puheenjohtaja 2.3.2023 alkaen
Huttela Helka, varapuheenjohtaja
Koivula Hannele
Laine Markku
Pirttinokka Sinikka
Seikkula Jani, kh:n edustaja 1.8.2023 alkaen

Ympla kokoontui vuoden aikana kerran ja pykälää kirjattiin yhteensä 5.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Jäsenet:

Aerila Ville, puheenjohtaja
Juhola Lauri, varapuheenjohtaja
Arvonen Heidi kh:n edustaja, 31.7.2023 asti
Laine Mika, 26.9.2023 asti
Gottschalk Piia
Ketola Petri
Siivonen Sanna
Pirttinokka Sinikka

Alitalo Mika, kh:n edustaja 29.8.2023 alkaen

Valmunen-Karru Teija, 26.9.2023 alkaen

Tekla kokoontui vuoden aikana viisi kertaa ja pykälää kirjattiin yhteensä 35.

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Jäsenet:

Punna Miia, puheenjohtaja

Veijonaho Kati, varapuheenjohtaja

Krook Marko

Saine Topi

Seikkula Jani

Kim Anna kh:n edustaja

Sivla kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa ja pykälää kirjattiin yhteensä 56.

TOIMIKUNNAT JA TYÖRYHMÄT (EIVÄT OLE TILIVELVOLLISIA)

Vanhusneuvosto

Jäsenet:

Kaupinsalo Sirpa, puheenjohtaja, Eläkeliiton Pyhärannan osasto

Mäkinen Tiina, seurakunnan edustaja, diakonissa

Kallio Kirsti, 30.5.2023 asti

Laitiomäki Riitta

Lehtonen Maija-Liisa, 30.5.2023 alkaen

Lindroos Pertti

Luttinen Rauno

Raunela Anne, SPR

Uusi-Oukari Pirkko, SPR

Punna Seppo, varapj, Eläkeliiton Pyhärannan osasto

Ruohola Sirpa, Eläkeliiton Pyhärannan osasto

TYÖRYHMÄT

Päiväkotityöryhmä

Jäsenet:

- Huttela, Helka
- Koski Merja, kunnanjohtaja 20.02.2023 asti
- Kim, Anna
- Lahtonen, Olli, rakennustarkastaja, vs. kunnanjohtaja
- Laivo, Pauli 2.3.2023 asti
- Lehtinen, Janne
- Nurmi, Jyrki
- Roos, Miikka
- Uusi-Oukari, Pirkko

Markkinointityöryhmä

Kokoontui vuoden aikana kerran, tammikuussa 2023, jonka jälkeen resursseja työryhmän koostumiselle ei ollut. Työryhmä käytti ulkopuolisena palveluna Itello Oy:tä.

Jäsenet:

Koski Merja, kunnanjohtaja
Haltia Tiia, hallintosihteeri
Kuusinen Nina, toimistosihteeri

Taloustyöryhmä

Jäsenet:

Huttela Helka
Seikkula Jani
Mäki-Laurila Hanna-Maija (20.2.2023 asti)
Topi Krista (8.5.2023 alkaen)

Ikäihmisten tukirahaston työryhmä

Jäsenet:

Pirttinokka Sinikka, 3.5.2023 alkaen
Huttela Helka, 3.5.2023 alkaen
Mäki-Laurila Hanna-Maija (20.2.2023 asti)
Topi Krista (8.5.2023 alkaen)

Hallinnon kehitysohjausryhmä (29.8.2023 alkaen)

Jäsenet:

Puheenjohtajat:
Roos Miikka, kv:n puheenjohtaja
Koivula Hannele, kv:n I-varapuheenjohtaja
Laine Markku, kv:n II-varapuheenjohtaja
Nurmi Jyrki, kh:n puheenjohtaja
Kim Anna, kh:n varapuheenjohtaja
Kunnanjohtaja Laiho Jukka
Talous- ja hallintojohtaja Topi Krista (puhe- ja läsnäolo-oikeus)

Nuorisovaltuusto

Jäsenet:

Veijonaho Henna, puheenjohtaja
Norrena Silja, varapuheenjohtaja
Heino Paula, sihteeri
Krook Taika
Jussila Taika
Ketola Kaisa
Vainio Veeti
Kurki Minna, nuoriso- ja yhteisötyöntekijä
Kokoontumisia oli kolme ja pykälää kertyi 25.

YT-toimikunta

Laiho Jukka, kja, 1.9.2023 alkaen
Koski Merja, kja (20.2.2023 asti)
Lahtonen Olli, vs. kj (2.3.–31.8.2023)
Suomi Anne, JUKO plm
Salo Outi, OVTES, lm
Sivonen Taina, työsuojeluvaltuutettu
Virtanen Riikka, varatyösuojeluvaltuutettu
Koski Jussi, työsuojeluvaltuutettu, lm (10/23 asti), JHL
Sainio Marika, lh (11-12/23) JHL
Topi Krista, työnantajan edustaja, työsuojelupääl., 8.5.2023 alkaen
Nissi Katja, työterveyslääkäri
Hättilä Ulla, työterveyshoitaja

Lounais-Suomen poliisin neuvottelukunta

Laivo Pauli, jäsen 2.3.2023 asti
Juhola Lauri, jäsen 2.3.2023 alkaen

MUUT KUNNALLISET TOIMIELIMET

Toimielimen nimi	Jäsenet 2021–2025	Varajäsenet
Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon lautakunta	Koivula Hannele 1.7.23 asti	Koivula Hannele 1.7.23 lähtien
Vakka-Suomen musiikkiopiston johtokunta	Mäkimattila Maria	Roos Miikka
Vakka-Suomen kansalaisopiston johtokunta	Krook Leena	Luttinen Rauno

MAAKUNNALLISET TOIMIELIMET

Toimielimen nimi	Jäsenet	Varajäsenet
Varsinais-Suomen liiton maakuntavaltuusto	Pirttinokka Sinikka	Laine Markku

VALTION TOIMIELIMET

Varsinais-Suomen käräjäoikeus (lautamies): Nurmi, Jyrki

Kiinteistötoimitusten uskotut miehet:

Halminen Tino

Roos Miikka

Koivula Hannele

Lehto Elsi

Lehtinen Janne 19.10.2023 alkaen

Laukkanen Arto 19.10.2023 asti

Valmunen-Karru Teija

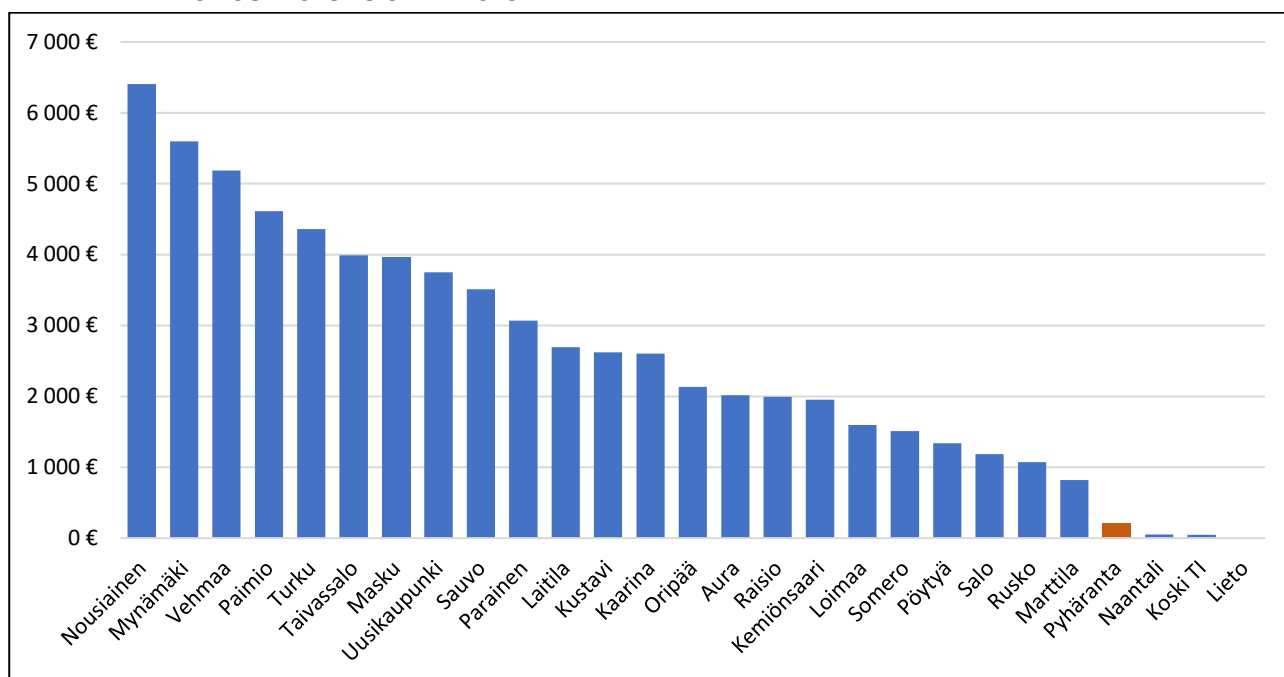
1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

31.12.2023 Pyhärannan kunnan väkiluku oli 1927. Vuoteen 2022 verrattuna kunnan asukasluku on laskenut 36 henkilöllä. Asukasluvun kääntäminen nousevaksi on toteutettavissa vakaalla kuntapäätöksenteolla ja vahvalla kuntatason yhteisöllisyyttä tukevalla toiminnalla. Asukasluvun kehitystä on seurattava tiiviisti samalla kun toteutetaan kuntatasoista positiivista uutisointia ja markkinointia.

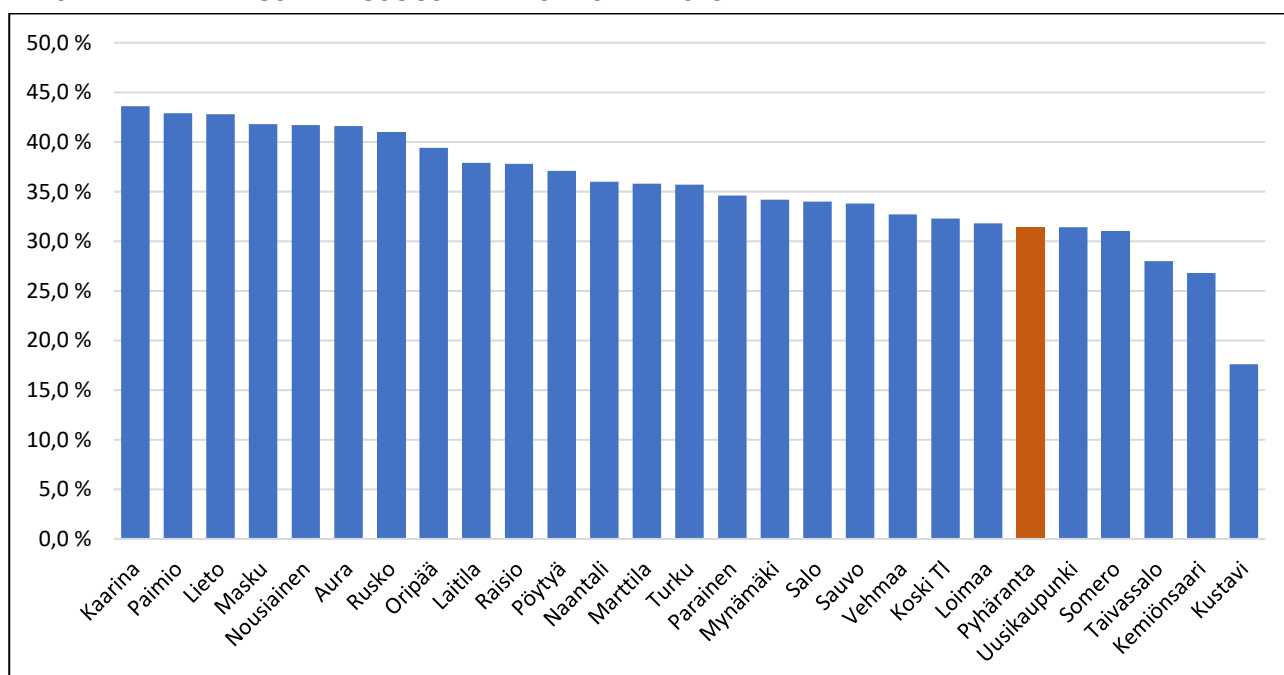
31.12.2023 väestöraportin perusteella kunnassa asuvien perhe- ja työikäisten aikuisten osuus väestöstä on 983 (1–15-vuotiaiden lasten osuus 306) ja eläkkeelle jäävien osuus 314. Lapsiperheiden prosenttiosuus perheistä (576 kpl) oli 31,40 %, kun taas yli 64-vuotiaiden prosenttiosuus kunnan väestöstä oli 30,60 %.

Varsinais-Suomen kuntien lukuihin verrattuna Pyhäranta asettui keskiarvoisesti pienituloisudessa (9,80 %), työttömien osuudessa työvoimasta (7,70 %) ja työllisyysaste oli (77 %). Asukaslukuun verrattuna Pyhärannan lainakanta on Varsinais-Suomen kolmanneksi alhaisin, kun taas vuoden 2023 tuloveroprosentti 9,11 % oli Varsinais-Suomen toiseksi korkein.

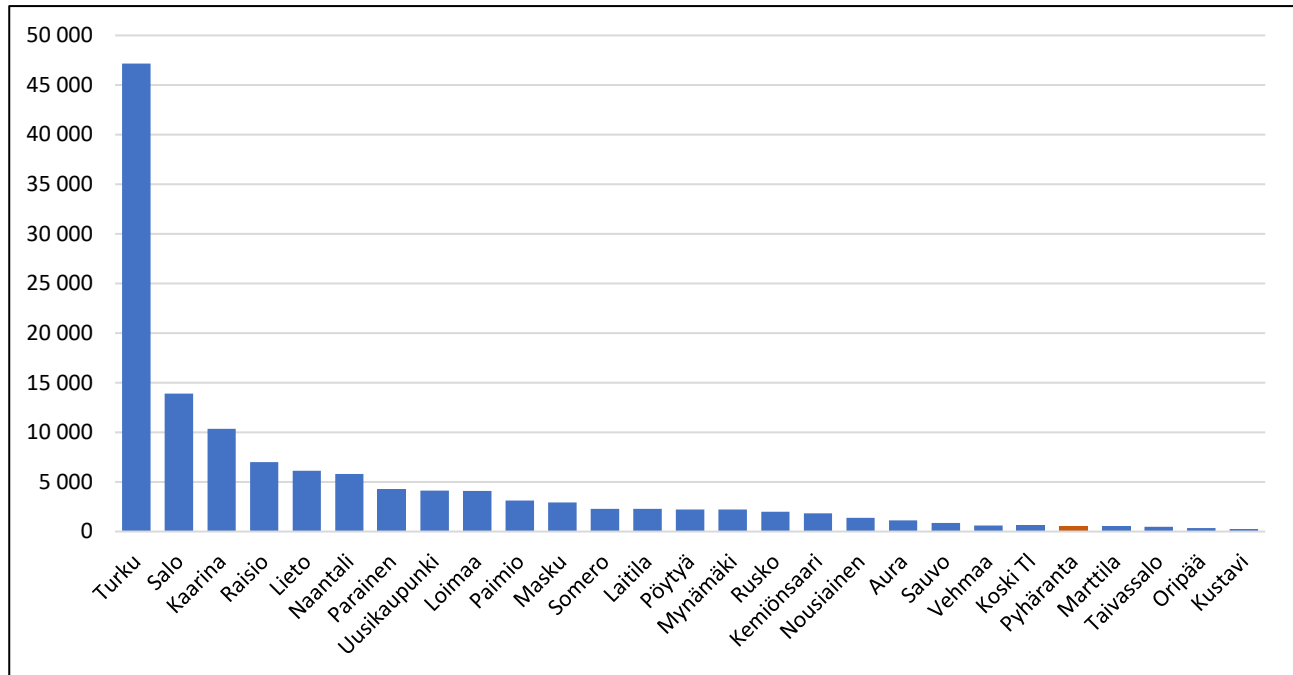
LAINAKANTA VS ASUKASLUKU 31.12.2023

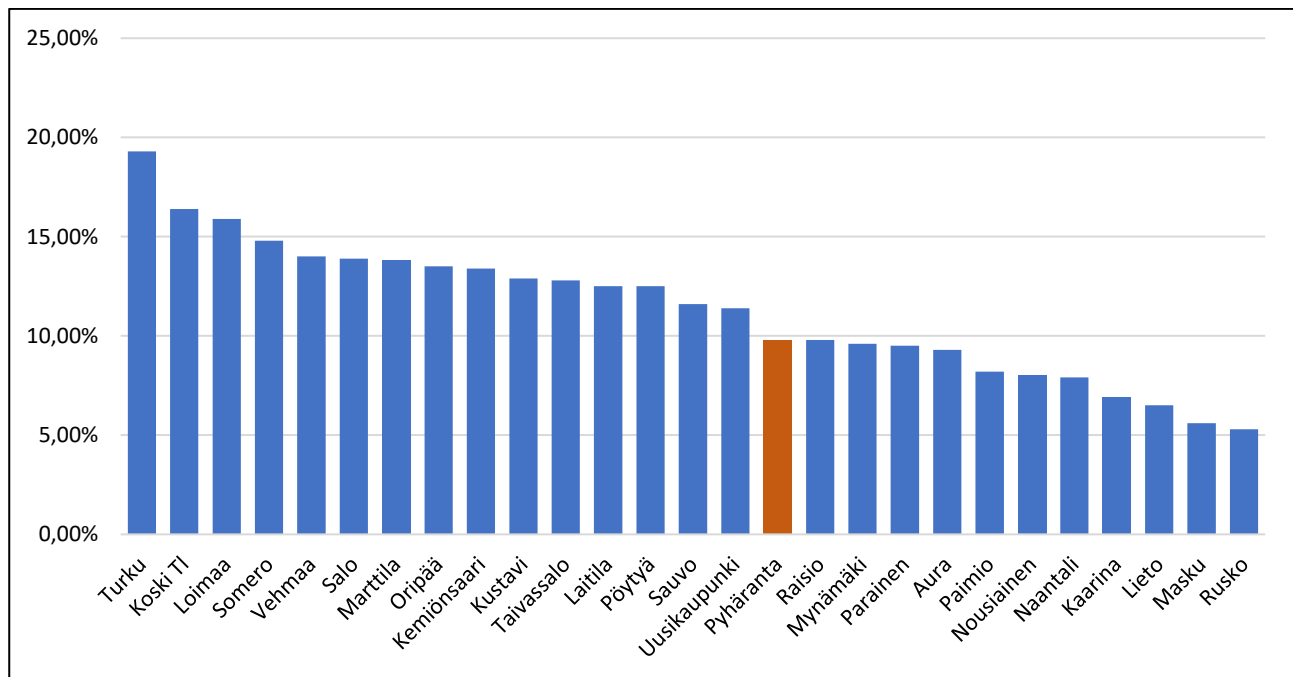
LAPSIPERHEIDEN PROSENTTIOSUUS PERHEISTÄ 31.12.2023

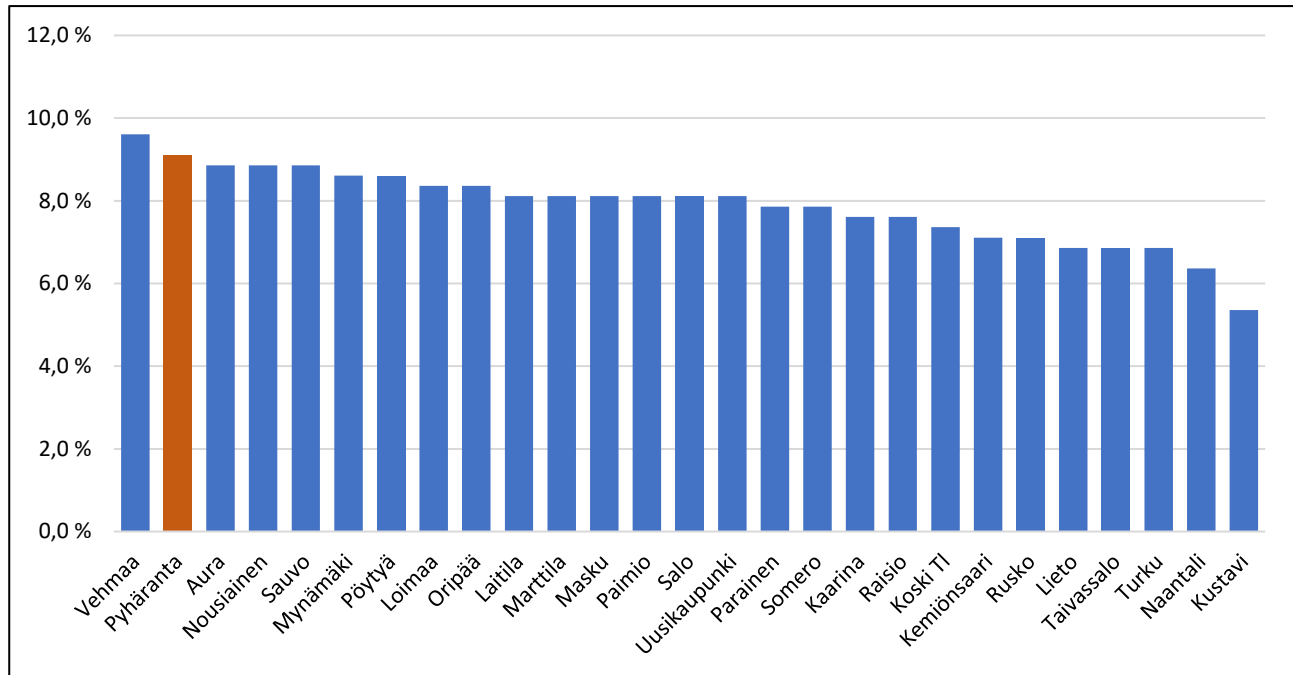
PERHEIDEN LUKUMÄÄRÄ 31.12.2023

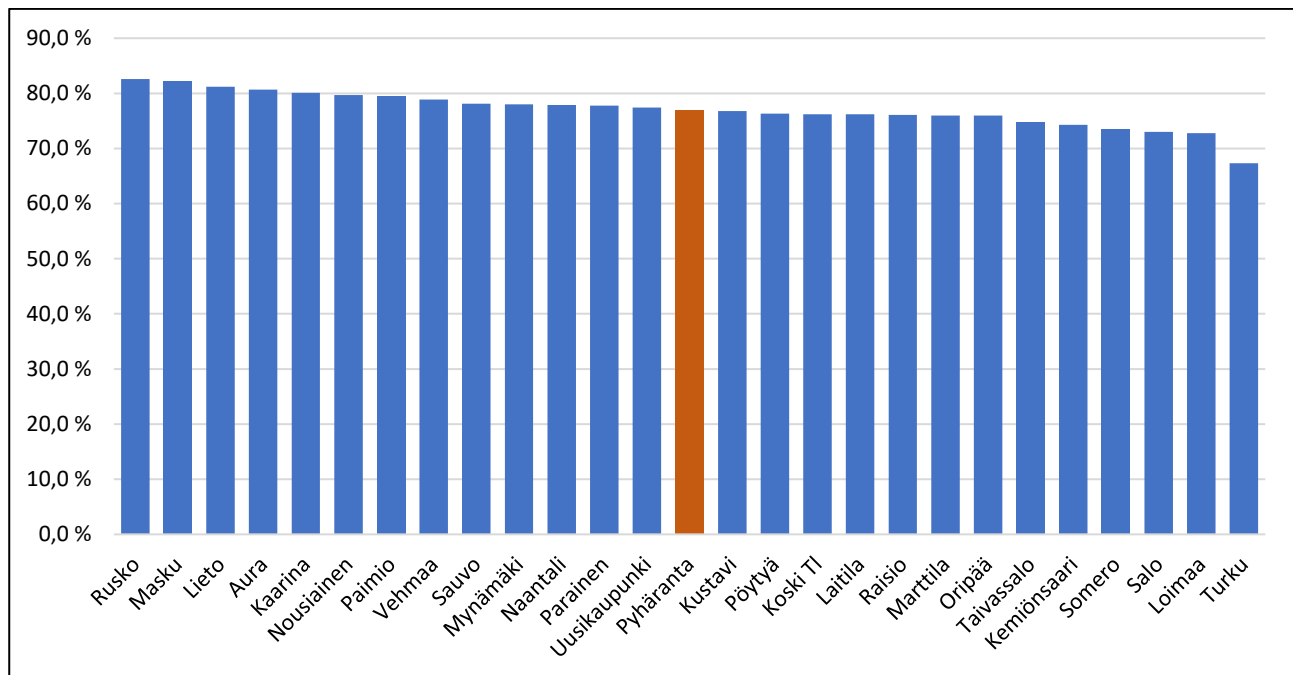
PIENITULOISUUSASTE 31.12.2023

TULOVEROPROSENTTIVERTAILU 31.12.2023

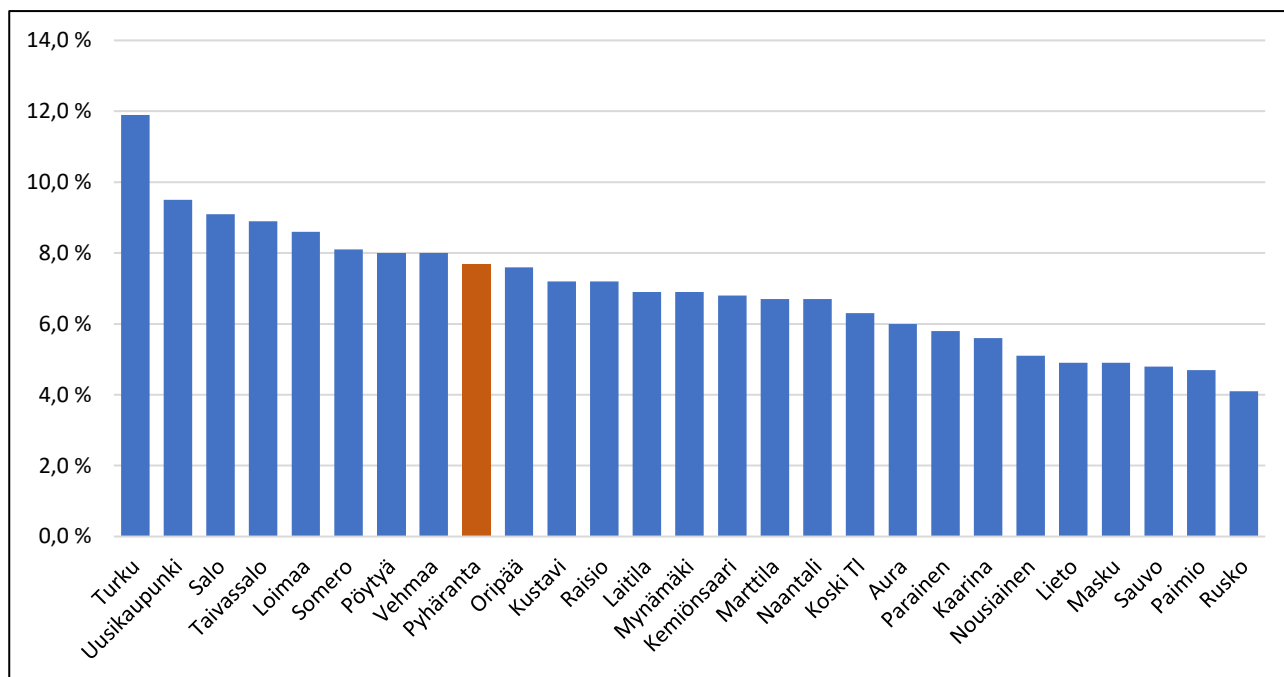

TYÖLLISYYSASTE 31.12.2023

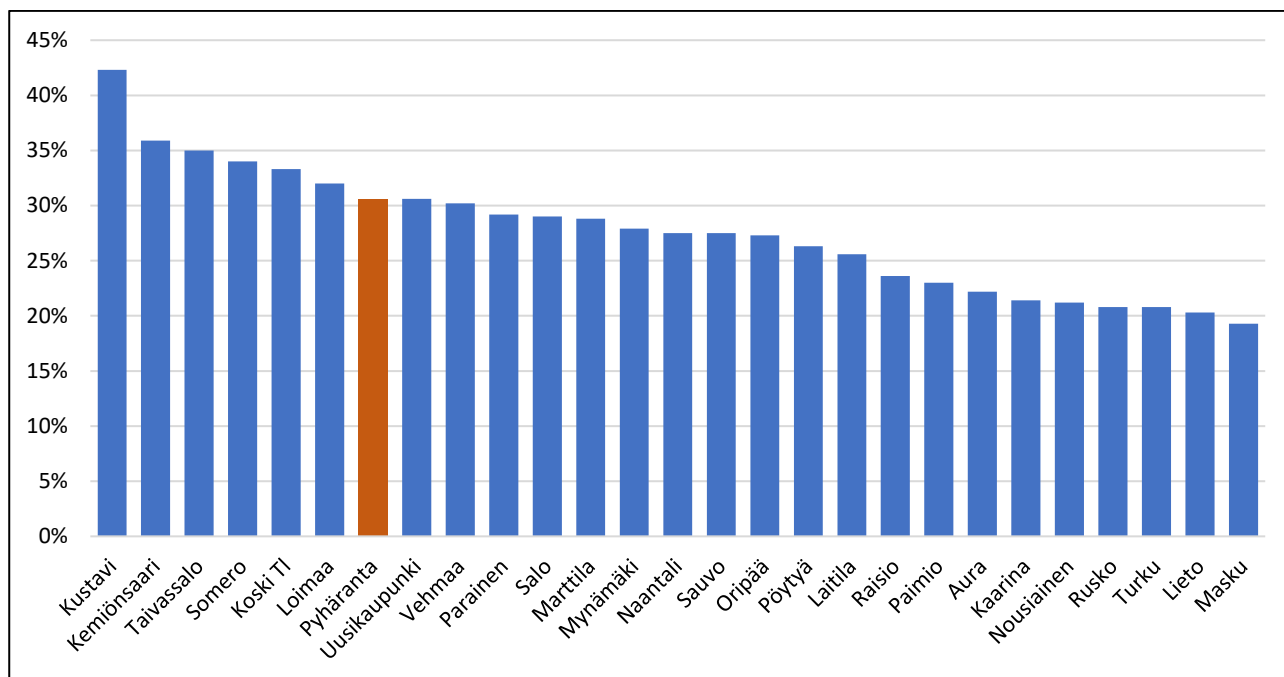

TYÖTTÖMIEN PROSENTTIOSUUS TYÖVOIMASTA 31.12.2023

YLI 64-VUOTIAIDEN PROSENTTIOSUUS VÄESTÖSTÄ 31.12.2023

1.4. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vertailukelvottomuutta edelliseen tilikauteen nähden aiheuttavat vuoden 2023 tilinpäätöksessä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen menojen siirtyminen hyvinvointialueille. Pyhärannan kunnalta poistui sote-erinä toimintakuluina 8 miljoonaa euroa.

SOTE-ERIEN VAIKUTUS TOIMINTAKULUIHIN

Tiliryhmä	TP 2022	TP 2022 ilman sote-eriä	Sote-erät
Henkilöstökulut	-3 103 696	-2 695 255	-408 441
Palvelujen ostot	-9 587 903	-2 373 237	-7 214 666
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-766 976	-749 560	-17 416
Avustukset	-486 489	-116 315	-370 174
Muut toimintakulut	-149 797	-134 630	-15 167
Total	-14 094 862	-6 068 998	-8 025 864

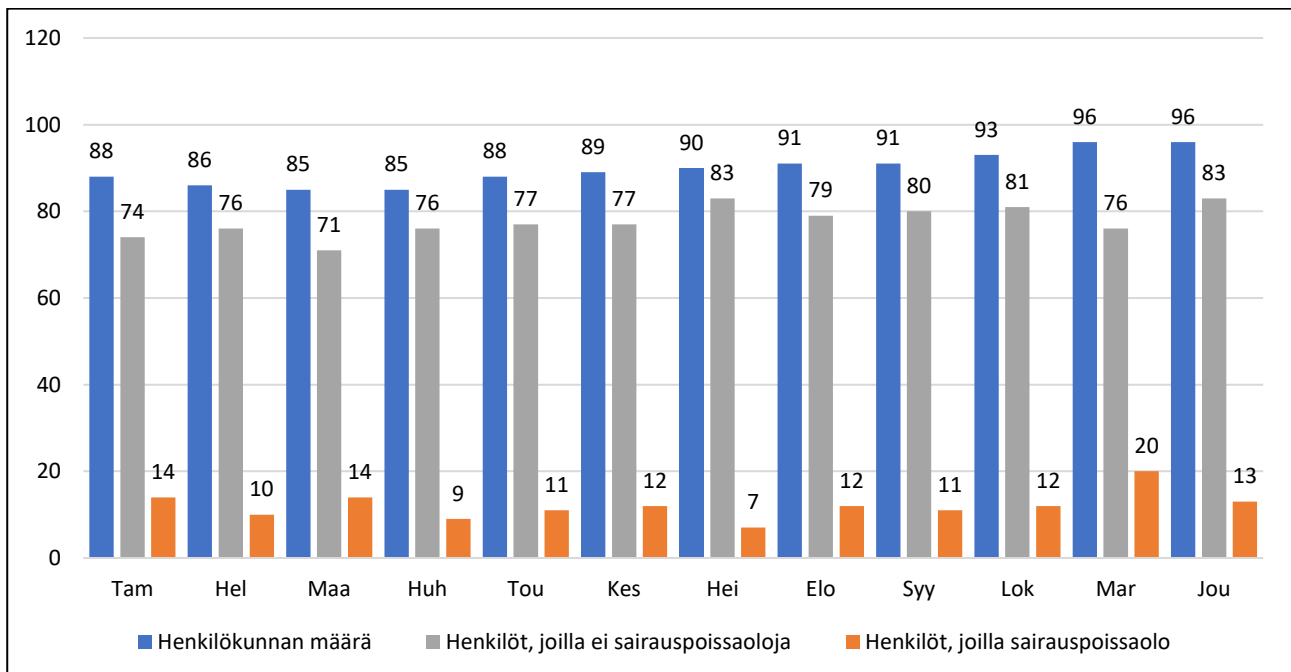
Vuoden 2023 verotulot ja valtionosuudet laskivat vähemmän kuin kunnalta poistuneet kulut. Sote-erien laskelmien tarkistamisen seurauksena kunnan valtionosuudet laskevat vuonna 2024. Kunnan tehtäväkohtaiset talousarviopoikkeamat on esitetty toimielimittain kohdassa toteutumavertailut. Kunnanvirastotoiminnot siirrettiin vuokratiloihin tammikuussa 2023 vanhan kunnantalon sisäilmaongelmien seurauksena. Vanha kunnantalo on kooltaan liian suuri kunnan nykyiseen toimintaan nähden. Kunnan tarpeisiin nähden vanhalla kunnantalolla ei ole käyttöarvoa, ja kiinteistöstä on määritelty markkina-arvo mahdollisesti myöhemmin päätettävää myyntiä varten. Kiinteistöstä on käyttö- ja markkina-arvoon peilaten tehty tilinpäätökseen kirjanpitolain mukainen 131 tuhannen euron suuruinen arvonalennus.

1.5. Kunnan henkilöstö

Henkilöstön määrä 31.12.2023 oli 64 henkilöä. Kunnan johtamisen palveluissa työskenteli seitsemän (7) henkilöä, Sivistys ja vapaa-ajanpalveluissa 48 ja tekniikka & ympäristöpalveluissa yhdeksän (9) henkilöä. Naispuolisia henkilöitä oli palveluksessa 54, miespuolisia 10.

Henkilöstökulujen kokonaissumma vuonna 2023 oli 2 947 754 euroa. Henkilöstökuluja on edelleen pyrittävä pitämään aisoissa. Sairauspoissaoloihin kiinnitettiin jonkin verran huomiota ja jatkossa poissaolojen vähentämiseen pitää panostaa entistä enemmän.

SAIRAUSSPOISSAOLOT 2023

Viime vuosia leimannutta henkilöstön vaihtuvuutta ei edelleenkään saatu hallintaan ensimmäisellä vuosipuoliskolla, mutta toisen vuosipuoliskon aikana saatiin kaikki virat ja toimet täytettyä.

Edelleenkin toimenpiteitä tarvitaan, jotta henkilöstö saadaan pidettyä talossa. Pula hakijoista on joillakin toimialoilla iso haaste. Harkitut ja onnistuneet rekrytoinnit vahvistavat kunnan toimintakykyä ja niihin täytyy panostaa. Strategian mukaisia henkilöstön rekrytointi-ilmoituksia ei aivan täysin pystytty toteuttamaan ja jatkossa olisikin hyvä kiinnittää huomiota ilmoituksen sisältöön, sekä niin sanottuun jälkimarkkinointiin. Hyvällä henkilöstösuunnittelulla saavutetaan pysyvyyttä, tehokkuutta ja taloudellisuutta.

Henkilöstö oli edustettuna erinäisissä toimikunnissa. Niistä tärkeimpänä mainittakoon YT-toimikunta, jonka jäseninä toimivat luottamushenkilöt OVTES:n, KVTES:n ja teknisen henkilöstön työehtosopimusta noudattavista henkilöstöryhmistä, työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu sekä tarvittaessa kunnanjohtaja ja työterveyshuollon edustajat. YT-toimikunta kokoontui vuoden 2023 aikana 5 kertaa, helmi-, touko-, syys-, loka- ja marraskuussa. Toimikunnassa käsiteltiin palkanmuutoksiin liittyviä sopimusasioita, työsuojelun toimenpideohjelmaan, riskikartoituksiin & vaarojen arviointiin, työsuojelutarkastuksiin ja työpaikkakäynteihin liittyviä raportteja. Tämän lisäksi henkilöstö osallistui jokaiseen kunnan toimielimen toimintaan työnkuvansa mukaisesti.

Riskien arviointia yksiköittäin jatketaan siten, että jokainen esihenkilö päivittää alaisuudessaan toimivien yksiköiden riskien arviointilomakkeet henkilökuntaa kuullen.

Terveystarkastukset ovat jaksotettu työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti useammalle vuodelle. Samoin työpaikkaselvitykset, joista työterveyshuolto laatii raportin.

TYÖNTEKIJÖIDEN TERVEYSTARKASTUKSET

Osasto	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kunnanvirasto	x					x	
Kirjasto					x		
Tekniset työntekijät	x			x			x
Iltapäiväkerhot/päiväkoti	x					x	
Koulut			x				
Koulujen keittiöt			x			x	

TYÖPAIKKASELVITYKSET

Osasto	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kunnanvirasto		x					x
Kirjasto			x				
Jätevedenpuhdistamot ja vedenottamot	x					x	
Iltapäiväkerhot/päiväkoti				x			
Koulut			x				
Koulujen keittiöt		x					x

1.6. Muut ei-taloudelliset asiat

Ilmoituskanava perustuu Euroopan Unionin Whistleblower –direktiiviin (EU 2019/1937), ja sen kansalliseen täytäntöönpanoon (Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (1171/2022)). Lain tarkoitus on tehostaa lainsäädännön

täytäntöönpanon valvontaa säätämällä niiden henkilöiden suojelusta, jotka ilmoittavat lain soveltamisalaan kuuluvista rikkomuksista.

Kunta on ottanut ilmoituskanavan käyttöön vuoden 2023 aikana. Kanavalle voi tehdä ilmoituksia korruptiosta sekä muista väärinkäytöksistä. Ilmoituksia voivat tehdä kuntalaiset, kunnan luottamushenkilöt sekä työntekijät.

1.7. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja merkittävistä riskeistä

Kunnan talous vuodelta 2023 on 517 tuhatta euroa ylijäämäinen. Taseeseen kertyneitä ylijäämiä kuntakonsernissa on noin kolme miljoonaa euroa. Kunnalla ei ole välitöntä riskiä ylijäämän kääntymisestä alijäämäksi. Kunnan tulee olennaisesti pitää huolta käyttötalouden tasapainosta ja hyvän omavaraisuuden säilyttämisestä. Kunnan käyttötalouden näkökulmasta suurimman riskin ja uhkakuvan muodostaa valtionosuusuudistus ja haasteet valtion taloudessa. Kunnalla on taseella mitattuna myös varaa kehittämisinvestointeihin. Käyttötalouden kannalta on keskeistä, että investoinnit eivät kasvata vuosikuluja. Investointien tulisi olla tuottavuusinvestointeja.

Trendinomaisesti laskeva väestömäärä ja vähenevä lasten lukumäärä vaikuttaa osaltaan verotuloja ja valtionosuuksia vähentävästi. Kunnan palvelurakenteet ovat kustannusvaikutuksiltaan melko kiinteitä ja palvelumäärän väheneminen heikentää palvelujen kustannustehokkuutta. Kunnan tulee panostaa toimenpiteisiin, joilla kunta kykenee ylläpitämään ja parantamaan elinvoimaa. Valtakunnallisesti katsoen Lounais-Suomi ja länsirannikko on väestöllisesti kasvavaa aluetta.

1.8. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toiminnallisista riskeistä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa ja kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tulokSELLISTA, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaavat koko kunnan osalta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja, ja toimialan osalta lautakunta, viranhaltijajohto ja vastuualueiden osalta vastuualueen johto. Tilivelvollisilla on erityinen vastuu sisäisen valvonnan rakenteiden luomisesta ja valvonnan jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnon osalta. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, joilla pyritään toiminnan tulokSELLISUUDEN ylläpitämiseen, edistämiseen ja parantamiseen, toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen ja kirjanpidon ja muiden informaatiojärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen, erehdysten ja virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen sekä varojen huolellisen hoidon turvaamiseen.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 10/2023 sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet. Ohjeet on käsitelty ja merkitty tiedoksi kunnan lautakunnissa kunnanhallituksen kokouksen jälkeen.

JOHTAMIS- JA HALLINTOJÄRJESTELMÄ

Kunnan toimintoja ohjataan hallintosäännöllä. Hallintosäännössä on esitetty kunnan organisatorakenne sekä toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako ja tehtävät. Hallintosäännön päivitystä on valmisteltu vuoden 2023 aikana sekä keväällä että syksyllä. Uusi hallintosääntö on ollut valtuuston hyväksyttävänä 27.2.2024.

Asioiden valmistelussa noudatetaan hyvää hallintotapaa. Toimielinten esityslistat, pöytäkirjat ja viranhaltijoiden päätökset ja päätösraportit valmistellaan TWeb-asianhallintajärjestelmässä. Asianhallintajärjestelmän käyttöönotto keskeytyi keväällä 2023 henkilövaihdosten seurauksena. Käyttönoton jatkamiseksi toteutettiin syksyllä useita koulutuksia, joiden jälkeen TWeb järjestelmällä on korjattu keväällä ja kesällä puutteellisiksi jääneitä päätös- ja kokousasiakirjoja.

Viranhaltijapäätösten tekeminen on ohjeistettu sisältäen linjaukset, päätösluokat, päätöksenteotavat, toimielimelle ilmoittamisen, julkaisemisen yleisessä tietoverkossa ja muutoksenhaun säännökset. Päätökset annetaan tiedoksi toimielimelle mahdollista otto-oikeuden käyttämistä varten.

SISÄINEN TARKKAILU JA TARKASTUS

Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa toimintaan liittyvien työvaiheiden tai erillisten toimenpiteiden ja varojenkäytön valvontaa. Sisäisellä tarkkailulla varmistetaan, että tehtävät hoidetaan oikeaan aikaan aiotulla, hyväksytyllä tavalla ja tehtävään osoitettujen voimavarojen puitteissa. Syyskauden selvityksissä on tunnistettu puutteita kunnan toiminnassa. Puutteet ovat seurausta hallintohenkilöstön vaihtuvuudesta ja siitä seuranneesta poikkeuksellisesta resurssivajeesta. Puutteita havaittiin esimerkiksi ohjaavissa asiakirjoissa: hallintosääntö, talousarvio, talousarvion noudattamista koskevat ohjeet ja hankintaohjeet. Lisäksi vuoden 2022 tilinpäätös ei vastannut kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suositusta. Lisäksi kunta sai sidosryhmiltä palautetta kokouspöytäkirjojen, viranhaltijapäätösten ja niiden liitteiden julkaisemisesta. Julkisiksi tarkoitetut asiakirjat on julkaistu viimeistään vuoden loppuun mennessä. Kokonaisuutena kunnan sisäinen valvonta ei ollut alkuvuoden aikana hyvän hallintotavan mukaisella mallilla. Talouden seurannassa havaittiin, että Reilan päiväkotinvestoinnin rahankäyttö poikkesi olennaisesti talousarviosta. Kunnanhallitus pyysi lautakunnalta erillisen selvityksen kohteen toteutumisesta. Lisäksi havaittiin epäselvyyksiä talousarvioon kirjatun toteutustavan ja lopullisen päätöksenteon välillä. Hankkeesta puuttui myös hankesuunnitelma, jossa olisi arvioitu päiväkotihankkeen taloudelliset vaikutukset kokonaisuutena sekä hankkeen riskit. Epäselvyyksien vuoksi kunnanhallitus päätti teettää hankkeesta erillisen sisäisen tarkastuksen. Tarkastuksesta saatava raportti käsitellään kunnanvaltuuston kokouksessa 04/2024.

SEURANTA

Seuranta on kunnallishallinnossa luottamushenkilöille ja kuntalaisille kuuluva osa sisäistä valvontaa. Seurannan keskeisiä tehtäviä ovat raportointivelvoitteiden asettaminen, raportoinnin toteutuksen valvonta ja tehtyjen päätösten ja raporteissa kuvattujen tulosten vertailu.

Talousarvion tavoitteet palvelualueille on johdettu kuntastrategiasta. Talouden raportointi tapahtuu kuukausittain kunnanhallitukselle ja lautakunnille. Lautakuntien olennaiset talousarviopoikkeamat raportoidaan kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle.

Kunnanvaltuustolle raportoidaan taloudesta laajasti huhtikuun ja elokuun jälkeen osavuosisat-sauksina. Kassavarojen kehitystä seurataan kuukausittain.

Vuoden 2023 talousarviosta puuttui pääosin toiminnalliset tavoitteet. Alkuvuoden osalta talou-den kuukausiraportointi oli toteuttamatta. Säännöllinen kuukausiraportointi käynnistyi uudel-leen elokuussa. Kunnassa laadittiin vain yksi osavuosisatkaus elokuun tilanteen perusteella.

RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Kunnanhallitus vastaa hallintosäännön mukaan riskienhallinnan toteuttamisesta ja yhteen sovit-tamisesta sekä päättää kunnan omaisuuden sekä kunnan velvollisuudeksi säädetystä tai muiden riskien vakuuttamisesta. Kunnanhallitus voi siirtää toimivaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille. Kunnanhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeista-misesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kunnanhallitus on hyväksynyt riskienhallinnan perusteet ja riskienhallinnan yleisohjeet 19.10.2023 §46.

Palvelualueet arvioivat ja priorisoivat vuosittain toimialansa keskeisimmät riskit ja laativat tar-vittavat riskienhallinnan suunnitelmat ja toimenpiteet sekä suunnitelman korjaavista toimenpi-teistä mahdollisissa vahinkotapauksissa. Johdon, esimiesten ja työntekijöiden koulutuksella tun-nistetaan ja ennaltaehkäistään riskejä. Palvelualueiden johto vastaa toimintansa riskienhallinta-suunnitelmista, riskienhallinnan toimeenpanosta ja arvioinnista. Kunnan työntekijät noudatta-vat työssään hyvää riskienhallintaa, raportoivat riskeistä ja riskienhallinnan kehittämismahdolli-suuksista. Palvelualueiden suunnitelmissa sekä johtamisessa huomioidaan strategisten riskien lisäksi erityisesti vahinkoriskit, taloudelliset riskit sekä toiminnalliset riskit.

Riskikartoitukset on toteutettu syksyn 2023 henkilöstöön liittyvien riskien osalta kunnan kaikissa toiminnoissa. Riskikartoitukset on käsitelty kunnan YT-toimikunnassa.

Toimielinten päätösten valmistelussa huomioidaan eri vaihtoehtoihin liittyvät riskitekijät, niiden vaikutus ja todennäköisyys. Osana päätösvalmistelua arvioidaan ennakkoon päätösvaikutuksia ja huomioidaan riskejä. Omaisuusriskejä hallitaan omaisuusvakuutuksilla. Vakuutusarvot on kat-selmoitu edellisen kerran 2020–2021. Yksiköiden henkilöstö, asiakkaat ja omaisuus on vakuu-tettu työnantajan toimesta. Vuoden 2023 aikana ei tapahtunut vakuutuksista korvattavia vahin-koja.

Henkilöstöriskit ovat osin realisoituneet vuoden 2023 aikana usean henkilön poistuessa kunnan hallinnosta. Pienen kunnan ei ole mahdollista resursoida kattavaan varahenkilöjärjestelmään, ja resilienssi jää väistämättä heikoksi. Kunnan hallinnon avainresurssien osalta tulisi olla määritelty kriittiset roolit, jotka on korvattava hyvin nopeasti esimerkiksi ostopalveluin.

Tietosuojariskien hallintaa varten kuntaan nimitettiin vuonna 2023 tietosuojavastaava. Vuoden 2024 aikana luottamushenkilöt perehdytetään salassa pidettävän tiedon hallintaan. Koulutukset on aloitettu uusien luottamushenkilöiden perehdyttämistilaisuudessa 03/2024. ICT-järjestelmien kartoitus on kesken. Pääosin tietoliikenteeseen ja laitteisiin liittyvien riskien hallinnasta vastaa ICT-palvelut kunnalle toimittava yritys. Vuoden 2023 aikana on päivitetty kunnan laiterekisteri ja kunnan laitteisiin on asennettu etähallintajärjestelmä. Kunnassa realisoitui henkilötietojen hallintaan liittyvä riski. Kunta julkaisi erehdyksessä taseen liitetietoina kunnan laskujen saajista nimi- ja sukunimitiedot julkiseen tietoverkkoon. Tiedot olivat julkisessa tietoverkossa vapaasti nähtävillä yhdeksän päivää.

Olennaisimmat kunnan infraan ja ympäristöön sisältyvät riskit kohdentuvat kunnan vesi- ja jätevesihuoltoon sekä kunnan halkaisevaan vilkkaaseen valtatie kahdeksaan. Vesihuollon osalta kunnalla on käytössä toimialalle tarkoitettu WSP-riskienhallintatyökalu (Water Safety Plan). Vesihuollon riskienhallinta on päivitetty 23.11.2023. Riskienhallinnan sisällön on tarkastanut alueen terveystarkastaja. Valtatien riskiä lisää kunnan läpi kulkevat vaarallisten aineiden kuljetukset.

Kunta on vuoden 2023 aikana valmistellut uuteen hallintosäätöön kappaleen päätöksenteosta poikkeustilanteessa. Varautuminen ja valmiussuunnittelu on kohdennettu palvelualueittain kunnan johdolle sekä kuvattu luottamuselinten ja kunnan virkajohdon keskinäiset suhteet häiriötilanteissa. Kunta on myös osallistunut valmiussuunnittelukoulutuksiin, jotka jatkuvat vuoden 2024 aikana ja päättyvät Lounais-Suomen yhteiseen harjoitukseen syksyllä 2024.

SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN KEHITTÄMINEN

Kunnan vuosi 2023 oli henkilöstöressurssien osalta poikkeuksellinen. Kunnan ohjeistukset olivat myös suurelta osin vanhoja. Ohjeistusten päivittämistä on valmisteltu kevätkaudella, mutta ohjeistukset jäivät keskeneräisiksi. Tarkennetut ohjeet tulivat kunnanhallituksen hyväksyttäväksi pääosin syksyllä 2023. Tosiasiallisesti hyvän hallintotavan mukaiseen toimintaan päästiin palaamaan asteittain syksyn aikana. Kunnanvaltuusto perusti 27.2.2024 kokouksessaan taloussääntön, johon ensimmäisessä vaiheessa liitettiin kunnan päivitettyt hankintaohjeet sekä talousarvion noudattamista koskevat määräykset. Taloussääntöä kehitetään lisäämällä kokonaisuuteen päivitetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet.

Riskienhallinnan osalta syksyllä kunnanhallituksen hyväksymät ohjeet on käsitelty toimielimissä ja viranhaltijaorganisaatiossa. Ohjeistuksen mukaisia riskikartoituslomakkeita ei vielä ole käytetty. Lomakkeet tullaan ottamaan käyttöön vuoden aikana talousarviovalmistelun yhteydessä.

1.9. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulo-rahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

1.9.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

KUNNAN TULOSLASKELMA, TIIVIS (ULKOISET ERÄT)

(1000 euroa)	2023	2022
Toimintatuotot	686	1 030
Toimintakulut	-6 347	-14 059
Toimintakate	-5 662	-13 029
Verotulot	4 915	9 240
Valtionosuudet	1 945	4 301
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	9	1
Muut rahoitustuotot	5	55
Korkokulut	-15	-7
Muut rahoituskulut	-9	-17
Vuosikate	1 187	544
Poistot ja arvonalentumiset	-694	-1 103
Satunnaiset erät		-1
Tilikauden tulos	493	-560
Poistoeron muutos	23	23
Tilikauden yli-/alijäämä	517	-537

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT (ULKOISET ERÄT)

	2023	2022
Toimintatuotot/toimintakulut	10,8 %	7,3 %
Vuosikate/poistot	171,1 %	49,3 %
Asukasmäärä	1 930	1 962
Vuosikate, euroa/asukas	615	277

1.9.2. Toiminnan rahoitus

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA, TIIVIS

(1000 euroa)	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 187	544
Satunnaiset erät		-1
Tulorahoituksen korjauserät	-37	
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 150	543
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-577	-221
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	38	3
Investointien rahavirta yhteensä	-539	-218
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	611	325

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-14	
Antolainauksen muutokset yhteensä	-14	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-175	-250
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000	
Lainakannan muutokset yhteensä	-1 175	-250

(1000 euroa)	2023	2022
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	199	35
Saamisten muutos	188	-170
Korottomien velkojen muutos	-281	405
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	106	270
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 084	20
Rahavarojen muutos	-473	345
Rahavarat jakson alussa	3 303	2 958
Rahavarat jakson lopussa	2 830	3 303
Rahavarojen muutos	-473	345

KUNNAN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 euroa	1 997	2 080
Investointien tulorahoitus, %	205,9 %	245,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	18,50	2,70
Kassan riittävyys, pv	145	83
Asukasluku	1 930	1 962

1.9.3. Kunnan rahoitusasema ja sen muutokset**KUNNAN TASE, TIIVIS (ULKOISET ERÄT)**

(1 000 euroa)	TP 2023	TP 2022
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	29	72
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	29	72
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	895	895
Rakennukset	2 595	2 429
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 262	4 473
Koneet ja kalusto	24	46
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	46	54
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	7 822	7 896
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	30	916
Muut saamiset	22	8
Sijoitukset yhteensä	52	923
Pysyvät vastaavat yhteensä	7 903	8 891
Toimeksiantojen varat		
Lahjoitusrahastojen varat	2	3
Toimeksiantojen varat yhteensä	2	3
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Vaihto-omaisuus yhteensä	0	0

(1 000 euroa)	TP 2023	TP 2022
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	313	183
Muut saamiset	47	58
Siirtosaamiset	24	330
Saamiset yhteensä	383	571
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	361	361
Rahoitusarvopaperit yhteensä	361	361
Rahat ja pankkisaamiset	2 469	2 942
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 214	3 874
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 119	12 768
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	4 804	5 663
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 938	2 474
Tilikauden yli-/alijäämä	517	-537
Oma pääoma yhteensä	7 258	7 601
Vähemmistöosuudet	0	0
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	540	564
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä	540	564
Pakolliset varaukset		
Pakolliset varaukset yhteensä	0	0
Toimeksiantojen pääomat		
Lahjoitusrahastojen pääomat	390	191
Muut toimeksiantojen pääomat	39	39
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	429	230
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Korolliset		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75	325
Korottomat		
Muut velat	1 613	1 581
Pitkäaikainen yhteensä	1 688	1 906
Lyhytaikainen		
Korolliset		
Joukkovelkakirjalainat		1 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	325	250
Korottomat		
Saadut ennakot	6	28
Ostovelat	254	468
Muut velat	81	104
Siirtovelat	537	617
Lyhytaikainen yhteensä	1 203	2 467
Vieras pääoma yhteensä	2 891	4 374
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 119	12 768

KUNNAN TASEEN TUNNUSLUVUT (ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TP 2022
Omavaraisuusaste, %	70,2 %	64,1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	38,2 %	29,8 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	2 455	1 938
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 272	988
Lainakanta 31.12., 1 000 €	400	1 575
Lainakanta 31.12., €/asukas	207	803
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1000 €	454	1 647
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	235	839
Lainasaamiset, 1000 €	0	0
Asukasmäärä	1 930	1 962

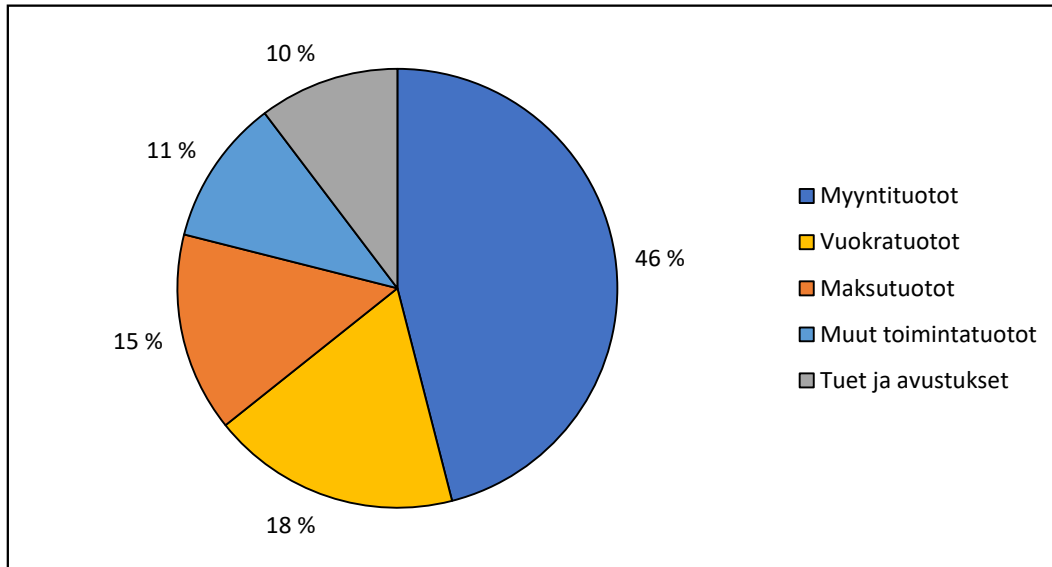
1.10. Kokonaistulot ja -menot**KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT, 1 000 EUROA**

TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	686	Toimintakulut	-6 347
Verotulot	4 915	Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	1 945	Korkokulut	-15
Korkotuotot	9	Muut rahoituskulut	-9
Muut rahoitustuotot	5	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
Pys. vast. hyödykkeiden luovutusvoitot	-38	Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	
		Pys. vast. hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	-577
Pys. vast. hyödykkeiden luovutustulot	38		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset		Antolainasaamisten lisäykset	-14
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-175
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-1 000
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
TULOT YHTEENSÄ	7 559	MENOT YHTEENSÄ	-8 138

1.10.1. Toimintatuotot ja toimintakulut

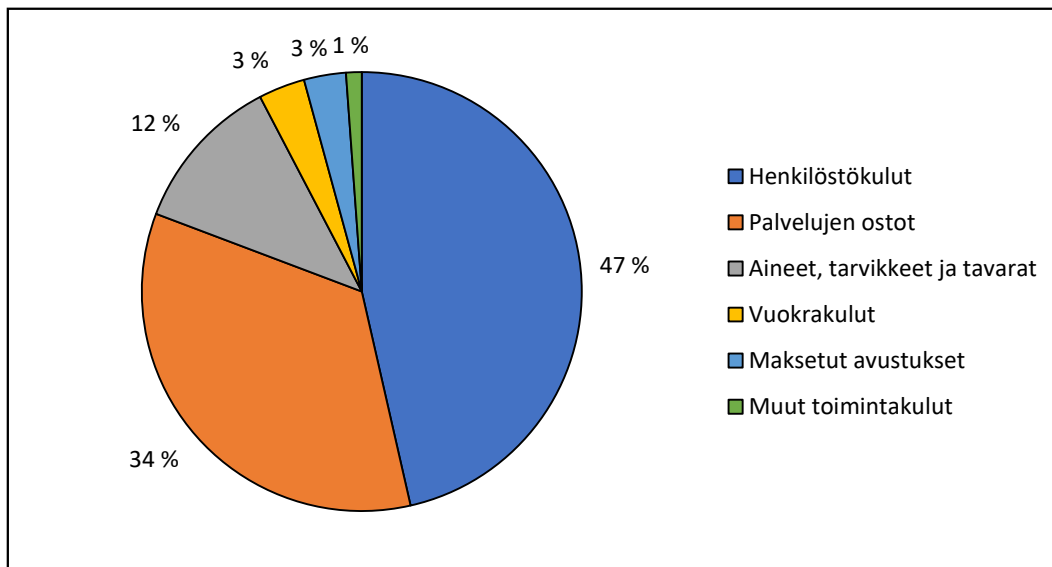
Kunnan ulkoiset toimintatuotot vuonna 2023 olivat yhteensä 685 847,61 euroa. Toimintatuotoista myyntituottojen osuus oli 315 482,69 euroa, maksutuottojen 100 623,80 euroa, tukien ja avustusten 70 661,88 euroa, vuokratuottojen 125 341,68 ja muiden toimintatuottojen 73 737,56 euroa.

ULKOISET TOIMINTATUOTOT

Kunnan ulkoiset toimintakulut olivat yhteensä 6 347 486,45 euroa. Toimintakuluista suurin osa kertyi palkoista ja palvelujen ostoista.

ULKOISET TOIMINTAKULUT

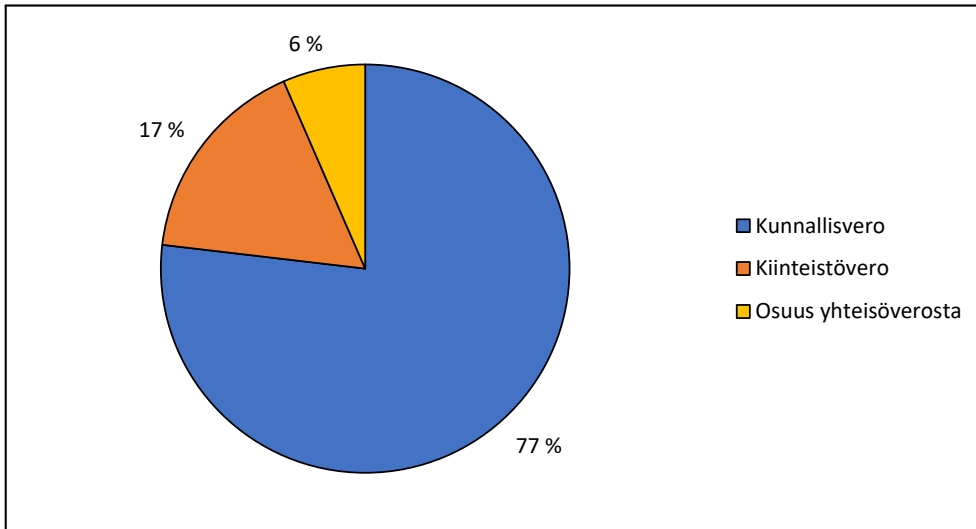

Kunnanhallitus ja lautakunnat ovat pyytäneet vuoden aikana lisämäärärahoja valtuustolta yhteensä 231 000,00 euroa, jotka on myös myönnetty.

1.10.2. Verotulot ja valtionosuudet

Kunnan tuloveron osuus on 3 777 471,38 euroa, kiinteistöveron osuus on 816 329,78 euroa ja osuus yhteisöveron tuotosta on 320 746,04 euroa. Verotuloa kertyi yhteensä 4 914 547,20 euroa.

VEROTULOT

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on 1 552 158,53 euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuus on 590 436,74 euroa. Opetus ja kulttuuritoiminnan muu valtionosuus on -542 509,00 euroa. Verotulomenetyksen kompensatio on 344 417,14 euroa.

1.11. Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.11.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

PYHÄRANNAN KUNNAN KONSERNIRAKENNE

Kuntayhtymät	Kotikunta	Omistusosuus
Varsinais-Suomen Liitto	Turku	0,469322 %

Lisäksi on tytäryhtiö Pyhärannan Energia Oy, josta kunnan omistusprosentti on 100 %. Pyhärannan Energia on lakkautettu toimimattomana.

1.11.2. Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiö Pyhärannan Energia Oy. Kunnalla ei ole muita tytäryhteisöjä eikä osakkuusyhteisöjä. Pyhärannan kunnalla ei ole täydellisen konsernitilinpäätöksen laadintavelvollisuutta.

Tiedonkulku kunnan ja kuntayhtymän välillä tapahtuu hallinnon kokousasiakirjojen ja erilaisten raporttien välityksellä. V-S liiton tilinpäätös valmistui helmikuussa 2024 ja se on yhdistetty konserniohjelman kautta.

1.11.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Ei olennaisia tapahtumia.

1.11.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernissa ei arvion mukaan tule olemaan merkittäviä muutoksia.

1.11.5. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnalla on valtuuston hyväksymä konserniohje. Kuntayhtymien toimintaa seurataan säännöllisesti. Varsinais-Suomen liiton luvut sisältyvät kunnanhallituksen talousarvioon. Kunnanhallitus lausuu vuosittain kuntayhtymien talousarvioista. Kunnanjohtaja osallistuu Varsinais-Suomen

liiton järjestämiin taloutta koskeviin neuvotteluihin. Esityslistat ja pöytäkirjat kuntayhtymistä laitetään tiedoksi myös kunnanhallitukselle tiedoksi merkittävänä asioina esityslistoihin/pöytäkirjoihin.

1.11.6. Konsernintilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNIN TULOSLASKELMA, TIIVIS

(1000 euroa)	2023	2022
Toimintatuotot	722	5 931
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-6 383	-18 802
Osuus osakkuusyht. voitosta/tappiosta		-3
Toimintakate	-5 661	-12 874
Verotulot	4 915	9 240
Valtionosuudet	1 945	4 301
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	9	1
Muut rahoitustuotot	5	16
Korkokulut	-15	-36
Muut rahoituskulut	-9	-17
Vuosikate	1 188	631
Poistot ja arvonalentumiset	-695	-1 349
Satunnaiset erät		-1
Tilikauden tulos	493	-719
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden verot		
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuudet		-1
Tilikauden yli-/alijäämä	493	-720

KONSERNIN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
Toimintatuotot/toimintakulut	11,3 %	31,5 %
Vuosikate/poistot	171,0 %	46,8 %
Vuosikate, euroa/asukas	616	322
Asukasmäärä	1 930	1 962

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

(1000 euroa)	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 188	631
Satunnaiset erät		-1
Tulorahoituksen korjauserät	-37	-2
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 151	628
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-577	-1 350
Rahoitusosuudet investointimenoihin		30
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	38	11
Investointien rahavirta yhteensä	-539	-1 310
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	612	-682

(1000 euroa)	2023	2022
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-14	
Antolainauksen muutokset yhteensä	-14	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		985
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-175	-495
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000	164
Lainakannan muutokset yhteensä	-1 175	654
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	199	35
Vaihto-omaisuuden muutos		9
Saamisten muutos	187	-75
Korottomien velkojen muutos	-282	422
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	105	390
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 084	1 044
Rahavarojen muutos	-473	362
Rahavarat jakson lopussa	2 841	3 572
Rahavarat jakson alussa	3 314	3 210
Rahavarojen muutos	-473	362
V-S Sairaanhoidopiirin ky	-188	
V-S Erytishuoltopiirin ky	-70	
HVA-muutos yhteensä	-258	

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 euroa	1 240	1 401
Investointien tulo-rahoitus, %	206,1 %	47,8 %
Laskennallinen lainanhoitokate	18,5	1,5
Kassan riittävyys, pv	145	63

KONSERNITASE, TIIVIS

(1000 euroa)	TP 2023	TP 2022
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		1
Muut pitkävaikutteiset menot	29	76
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	29	77
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	895	957
Rakennukset	2 595	4 976
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 262	4 476
Koneet ja kalusto	24	362
Muut aineelliset hyödykkeet		1
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	46	170
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	7 823	10 942

(1000 euroa)	TP 2023	TP 2022
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet		55
Osakkeet ja osuudet	26	43
Muut saamiset	22	16
Sijoitukset yhteensä	48	114
Pysyvät vastaavat yhteensä	7 899	11 133
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiantojen varat	29	23
Lahjoitusrahastojen varat	2	10
Muut toimeksiantojen varat	63	57
Toimeksiantojen varat yhteensä	94	89
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet		56
Vaihto-omaisuus yhteensä	0	56
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	314	394
Muut saamiset	54	147
Siirtosaamiset	24	395
Saamiset yhteensä	391	936
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet		
Muut arvopaperit	361	367
Rahoitusarvopaperit yhteensä	361	367
Rahat ja pankkisaamiset	2 480	3 205
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 233	4 564
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 226	15 786
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	4 804	5 663
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma		
Muut omat rahastot		3
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 509	3 282
Tilikauden yli-/alijäämä	493	-720
Oma pääoma yhteensä	7 807	8 228
Vähemmistöosuudet		5
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä	0	0
Pakolliset varaukset		
Eläkevaraukset		1
Muut pakolliset varaukset		180
Pakolliset varaukset yhteensä	0	181
Toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiantojen pääomat	29	23
Lahjoitusrahastojen pääomat	390	198
Muut toimeksiantojen pääomat	102	96
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	521	317

(1000 euroa)	TP 2023	TP 2022
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Korolliset		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75	1 728
Lainat muilta luotonantajilta		
Korottomat		
Muut velat	1 612	1 580
Pitkäaikainen yhteensä	1 687	3 309
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Korolliset		
Joukkovelkakirjalainat		1 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	325	590
Korottomat		
Saadut ennakot	6	46
Ostovelat	256	780
Muut velat	81	169
Siirtovelat	543	1 162
Lyhytaikainen yhteensä	1 211	3 747
Vieras pääoma yhteensä	2 899	7 056
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 226	15 786

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

	TP 2023	TP 2022
Omavaraisuusaste, %	69,6 %	52,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	38,1 %	36,0 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	3 003	2 562
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 556	1 306
Lainakanta 31.12., 1 000 €	400	3 318
Lainakanta 31.12., €/asukas	207	1 691
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1000 €	464	4 074
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	241	2 077
Lainasaamiset, 1000 €	0	0
Asukasmäärä	1 930	1 962

1.12. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet**1.12.1. Tilikauden tuloksen käsittely**

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 § mukaan tehtävä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä.

Kunnan tulo-rahoitus on kattanut suunnitelman mukaiset poistot.

Kunnanhallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 516.780 euroa kirjataan edellisten tilikausien voittovaroihin.

1.12.2. Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 115 § mukaan kunnan tulokehitys edellyttää tasapainottamista, mikäli päättyneen tilikauden tulos on alijäämäinen eikä taseessa ole edellisten vuosien ylijäämää sen kattamiseen.

Pyhärannan kunnalla on taseessa ylijäämää. Edellisten tilikausien ylijäämätilillä oli 1 937 775 euroa, tilikauden 2023 ylijäämä on 516 780 euroa eli ylijäämää kertyy yhteensä 2 454 555 euroa.

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (Kuntalaki §110). Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

1.12.3. Valtioneuvoston asetus kunnan talouden tunnuslukujen eräistä raja-arvoista

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:ssä tarkoitetut raja-arvot alittuvat, jos kunnan tilinpäätöksen mukainen taseen kertynyt alijäämä asukasta kohti oli viimeisessä selvityksen käynnistämistä edeltäneessä hyväksytyssä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.

Raja-arvot alittuvat myös, jos edellä 1 momentissa tarkoitettujen kunnan tilinpäätösten mukaan kunnan taloudessa täyttyvät kaikki seuraavat edellytykset:

- (1) Kunnan vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen
- (2) Kunnan tuloveroveroprosentti on vähintään 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti
- (3) Asukasta kohti laskettu kunnan lainamäärä ylittää kaikkien kuntien keskimääräisen lainmäärän vähintään 50 prosentilla
- (4) Kunnan taseessa on kertynyttä alijäämää
- (5) Kunnan omavaraisuusaste on alle 50 prosenttia
- (6) Kunnan suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Pyhärannan kunnan osalta toistaiseksi ei yksikään raja-arvo ylity.

Talousarvion laadintaprosessia tullaan jatkossa täsmentämään ja palataan ns. vanhaan malliin, jossa budjetti jaetaan vastuualueittain kustannuspaikkajaon mukaisesti. Niin ikään, toiminnallisten tavoitteiden asettamiseen ja toteutumien seurantaan otetaan jatkossa aktiivisempi ote, jotta ali/ylijäämää pystytään ennakoimaan paremmin. Täten alijäämän kattamiseen pystytään tehokkaammin varautumaan kuntalain 110 § mukaisesti.

2. MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN

2.1. Kunnanhallitus

2.1.1. Toimielin yhteensä

KUNNANHALLITUKSEN ALAISET TOIMINNOT

Kunnanhallituksen toimialaan kuuluvista tehtävistä osa on lakisääteisiä, osa kunnan elinkeinotoimintaan, markkinointiin ja sidosryhmäyhteistyöhön perustuvia.

Tehtävät jakautuvat eri vastualueille, joita rahoitus, yleinen hallinto, sekä tuki- ja hallintopalvelut.

Sosiaali- ja terveystalujen siirryttyä hyvinvointialueille on hallintotoimintojen resurssit vapautuneet hoitamaan rästiin jääneitä töitä, joista tärkeimpänä arkistotoimen uudelleen järjestely sekä pitkän tähtäimen suunnittelu. Arkistotoimen järjestämisestä on laadittu projektisuunnitelma ja se on esitetty kunnanhallitukselle ja valtuustolle loppuvuodesta 2023.

Rajallisista resursseista huolimatta kustannustehokkaan toiminnan esimerkkeinä voidaan mainita kunnan yleisöpalvelut. Niitä on pystytty vuoden loppua kohden lisäämään, kun resursseja saatiin lisää, ja samalla tietotaitoa kasvatettua.

Kunnanhallituksen alaisten talousarvio- ja tilinpäätösprosesseissa haasteeksi muodostui sisäisten kustannusten allokointi.

Kunnanhallituksen tehtävänä on johtaa ja kehittää valtuuston määrittelemien strategisten päämäärien mukaisesti kunnan hallintoa, taloutta, maankäyttöä, elinvoimaa, elinkeinoja sekä palvelutuotantoa.

Näitä tehtäviä tukemaan on muodostettu lautakuntamalli, jonka toimintakyky testattiin hallinnon haavoittuvuuden toteututtua. Haasteista huolimatta lautakunnat on saatu toimimaan ja toivon mukaan pääsemme kehittämään toimintoja suunnitelmakausien aikana.

TOIMINTA SUHTESSA KUNTASTRATEGIAN ARVOIHIN

Pyhärannan kunnan strategian 2022–25 mukaisia arvoja ovat vastuullisuus, uudistuminen, avoimuus ja rohkeus.

Hallinnon asioiden hoitamisessa on pyritty avoimuuteen - ja myös oltu avoimia, vaikka moni asia hallinnossa on jouduttu v. 2023 aikana aloittamaan alkutekijöistä. Lautakunnan esityslistat ja pöytäkirjat on saatu asianmukaisesti julkaistua kaikille kuntalaisille luettavaksi kunnan internet-sivuille. Tehtävää riittää vielä viranhaltijapäätösten osalta.

Uudistuminen on ollut pakollista, koska henkilöstö vaihtunut ja toimintatavat osin muuttuneet.

TOIMINTA SUHTESSA STRATEGISIIN PAINOPISTEALUEISIIN

Pyhärannan kunnan strategian 2022–25 mukaisia strategisia painopisteitä ovat asukasluvun kasvattaminen, palveluiden kehittäminen sekä nämä tavoitteet läpileikkaava ilmastotokejojen lisääminen.

Kunnan asukasluku on ollut jonkin aikaa hitaassa laskusuunnassa.

Palveluja on pyritty kehittämään kaiken aikaa, ja siinä on myös onnistuttu. Tosin, takapakkeja kehitystyössä on tullut henkilöstöhaasteista johtuen.

Myös sähköisiä palveluja ja sähköistä asiointia on edistetty.

ULKOISET TALOUSSLUVUT - KUNNANHALLITUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	17 645	15 580	0	15 580	72 276	463,9 %	56 696
Toimintakulut	-1 048 501	-1 017 193	-125 000	-1 142 193	-1 185 200	103,8 %	-43 007
Toimintakate	-1 030 857	-1 001 613	-125 000	-1 126 613	-1 112 924	98,8 %	13 689
Rahoitustuotot ja -kulut	31 837	13 448		13 448	-9 807	-72,9 %	-23 255
Poistot ja arvonalentumiset	-43 912	-70 790		-70 790	-31 431	44,4 %	39 359
Kokonaiskustannukset	-1 042 932	-1 058 955	-125 000	-1 183 955	-1 154 163	97,5 %	29 792

SISÄISET TALOUSSLUVUT - KUNNANHALLITUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	520 930	0	0	0	525 632	-	525 632
Toimintakulut	-159 876	0	0	0	-88 689	-	-88 689
Toimintakate	361 055	0	0	0	436 944	-	436 944
Rahoitustuotot ja -kulut	17 248				17 248	-	17 248
Kokonaiskustannukset	378 303	0	0	0	454 192	-	454 192

2.1.2. Rahoitus (1000)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Verotulojen ja valtionosuuksien seuranta. Rahoitustoiminnan suunnittelu ja seuranta.

HENKILÖMÄÄRÄ

Vastuualueelle ei varsinaisesti kohdistettu mitään henkilöstökuluja, tosin resurssina talous- ja hallintojohtajan työpanoksesta osa voidaan katsoa kuuluvan rahoituksen vastuualueelle.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Verotulot toteutuivat 579 000 euroa suurempina verrattuna talousarvioon. Valtionosuuksia tilittyi 97 000 euroa arvioitua enemmän. Ylitys muodostui kunnan peruspalveluiden valtionosuuksista. Vuosikate oli täten 10,9 % ennustettua parempi.

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen järjestämisvastuulle aiheutti sekä toiminnallisen että rahoituksellisesti suuren muutoksen.

Toiminnan volyymin merkittävän muutoksen takia luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia vuoteen 2022 nähden.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Talouden turvaaminen uudessa tilanteessa.

ULKOISET TALOUSLUVUT - RAHOITUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Palvelujen ostot					-88	-	-88
Muut toimintakulut	-60					-	
Toimintakulut yht.	-60	0	0	0	-88	-	-88
Toimintakate	-60	0	0	0	-88	-	-88
Rahoitustuotot ja -kulut	-19 119	15 698		15 698	-4 558	-29,0 %	-20 256
Kokonaiskustannukset	-19 179	15 698	0	15 698	-4 646	-29,6 %	-20 344
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-10	8	-	-	-2	-	-

2.1.3. Yleinen hallinto (1300)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

Päätöksentekoprosessien toteuttaminen, suhdetoiminta ja edustus, maankäytön suunnittelu, joukkoliikenne sekä elinkeinoelämän kehittäminen.

HENKILÖMÄÄRÄ

Kunnanjohtaja ja kunnanhallitus.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Kunnan hallinnollinen toimintaympäristö kärsi poikkeuksellisesta turbulenssista vuoden 2023 aikana.

Kunnan hallintosäännön mukaisesti kunnanhallituksen toimikausi on kaksi vuotta. Uudet henkilöt aloittivat toimielinkautensa 1.8.2023 alkaen.

Kunnanjohtaja irtisanoutui ja jätti tehtävänsä helmikuussa. Lisäksi tehtävänsä jättivät talous- ja hallintojohtaja sekä hallintosihteri. Kunnanjohtajan sijaisena toimi rakennustarkastaja 3.9.2023 asti. Rakennustarkastajalle ei valittu sijaista. Kunnanjohtajan tueksi palkattiin noin kuudeksi viikoksi kunnanjohtajakokemusta omannut henkilö. Uusi talous- ja hallintojohtaja aloitti tehtävänsään 16.5.2023. Uusi kunnanjohtaja aloitti tehtävässään 4.9.2023.

Henkilöstöongelmien ohella haasteita oli luottamushenkilöiden työilmapiirissä. Kauden aikana on ollut useita ilmoituksia epäasiallisesta käyttäytymisestä, niin luottamushenkilöiden kesken, kuin luottamushenkilöiden ja kunnan työntekijöiden välillä. Ongelmat ilmapiirissä sekä henkilöresursseissa johtivat tilanteeseen, jossa kunnan asioiden valmistelu ja päätöksenteko oli suurissa vaikeuksissa. Vs. kunnanjohtajan rooli kunnanhallituksen, teknisen lautakunnan sekä ympäristö- ja lupalautakunnan valmistelijana sekä oman vakinaisen rakennustarkastajan virkansa hoitamisessa johti vaikeuksiin, sekä valmistelussa, että operatiivisten virkatehtävien hoitamisessa. Kunnan tilinpäätös ja vastuuvapaus edelliseltä tilikaudelta hyväksyttiin vasta vuoden 2023 syyskuussa.

Syyskauden aikana henkilöstöresurssit on saatu tasapainotettua, mutta kevätkauden virheiden korjaus ja hallinnon prosessien jälkeenympäristö on rasittanut valmistelua. Uuden henkilöstön perehtyminen asianhallintajärjestelmään (Tweb) sekä kunnan hallintosäännön ja kuntaa koskevan lainsäädännön mukaiseen toimintaan on myös vaatinut aikaa.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Kunnan asukasluku on jatkanut edelleen laskua. Kuntaan ei ole kohdistunut merkittäviä yksityisen sektorin investointeja. Uudenkaupungin autotehtaan markkinatilanteen pohjalta Vakka-Suomi on päätetty todeta äkillisen rakennemuutoksen alueeksi ja alueelle tullaan vuosien 2024–2027 aikana kohdentamaan mittavasti julkista rahoitusta elinkeinoelämää ja työllisyyttä edistävään hankkeisiin.

Hallinnolliset haasteet ovat johtaneet myös siihen, että kuntastrategian toteutumista ei ole kunnan toimin edistetty. Päätöksentekoprosesseissa ja luottamushenkilöiden yhteistyössä on ollut haasteita läpi koko vuoden. Joulukuussa kunnanhallituksen käsittelyyn tuli kahdeksan henkilön eroanomus yhteensä kahdestatoista luottamustehtävästä. Kunnan päätöksentekokyvyn turvaaminen vaati poikkeuksellista linjauspäätöstä eroanomusten käsittelystä.

Katsauskauden jälkeen, vuoden 2024 alusta alkaen, valmistelu ja päätöksenteko ovat alkaneet antaa os. viittaa tilanteen normalisoitumisesta. Eroavien tilalle on saatu nimettyä uudet luottamushenkilöt vuoden 2024 ensimmäisessä kunnanvaltuustossa.

ULKOISET TALOUSLUVUT - YLEINEN HALLINTO

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot						-	
Maksutuotot	800	2 000		2 000	1 400	70,0 %	-600
Tuet ja avustukset	-1 217				3 733	-	3 733
Muut toimintatuotot	856	11 500		11 500	40 549	352,6 %	29 049
Toimintatuotot yht.	439	13 500	0	13 500	45 682	338,4 %	32 182
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-140 607	-162 527		-162 527	-140 640	86,5 %	21 887
Palvelujen ostot	-312 829	-217 050	-35 000	-252 050	-321 954	127,7 %	-69 904
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 554	-6 800		-6 800	-6 160	90,6 %	640
Avustukset	-21 850	-10 000	-85 000	-95 000	-109 021	114,8 %	-14 021
Vuokratulot	-18 685	-55 130	-5 000	-60 130	-66 217	110,1 %	-6 087
Muut toimintakulut	-22 161	-24 500		-24 500	-32 790	133,8 %	-8 290
Toimintakulut yht.	-520 686	-476 007	-125 000	-601 007	-676 782	112,6 %	-75 775
Toimintakate	-520 247	-462 507	-125 000	-587 507	-631 099	107,4 %	-43 592
Rahoitustuotot ja -kulut	51 044	-2 250		-2 250	-4 850	215,6 %	-2 600
Poistot ja arvonalentumiset	-43 912	-70 790		-70 790	-31 431	44,4 %	39 359
Kokonaiskustannukset	-513 115	-535 547	-125 000	-660 547	-667 381	101,0 %	-6 834
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-262	-270	-	-	-346	-	-

2.1.4. Tuki- ja hallintopalvelut (1400)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Keskushallinnon, tukipalveluiden, taloushallinnon sekä henkilöstöhallinnon palveluiden tuottaminen.

HENKILÖMÄÄRÄ

Tuki- ja hallintopalvelun henkilömäärä koostuu kunnanjohtajasta, talous- ja hallintojohtajasta, 4 tukipalveluhenkilöstä ja 1 projektityöntekijästä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Hyvinvointialueelle siirtyminen on saattanut omalta osaltaan vähentää tuki- ja hallintopalvelun tehtäviä, mutta kevättalven 2023 vastuualueelle kohdistuneet irtisanoutumiset ruuhkauttivat kunnan asioiden käsittelyä, asianhallinnan toteutumista ja perustoimintoja. Irtisanoutumisten seurauksena kunnan palveluksesta poistui irtisanoutuneiden työntekijöiden mukana tietotaitoa, jota kerättiin ja päivitettiin vastuualueen laajuudelta koko loppu vuosi 2023. Ruuhkatilanne lähti osittain purkautumaan vasta syystalvella 2023. Vaikka tilanne tuntuu helpottaneen, niin tilinpäätöksen laadintaan mennessä vastuualueen toiminnot eivät ole vielä täysin palautuneet uomiinsa.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Kunnan toimintaprosesseja on hiottu hallintosäännön päivityksellä ja taloussäännöllä. Asianhallinnan käsittelyä on kohennettu henkilöstökoulutuksella, mutta asioiden asianhallinnan toteuttaminen ja päivittäminen vaatii edelleen huomattavan paljon vastuualueen työresursseja. Lain-säädännön tunteminen ja omaksuminen sekä toimintaa ohjaavien määräysten hallinta on vielä kehitysasteella. Edellä mainittujen toteuttaminen lakien ja asetusten mukaisesti vaatii vastuualueen kouluttautumista ja sisäistämistä.

ULKOISET TALOUSLUVUT - TUKI- JA HALLINTOPALVELUT

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	605				109	-	109
Maksutuotot		2 080		2 080		0,0 %	-2 080
Tuet ja avustukset	16 600				25 265	-	25 265
Muut toimintatuotot					1 220	-	1 220
Toimintatuotot yht.	17 205	2 080	0	2 080	26 594	999,0 %	24 514
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-236 180	-274 456		-274 456	-219 356	79,9 %	55 100
Palvelujen ostot	-272 989	-237 900		-237 900	-264 794	111,3 %	-26 894
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 451	-8 430		-8 430	-10 557	125,2 %	-2 127
Vuokrakulut	-5 638	-6 500		-6 500	-5 475	84,2 %	1 025
Muut toimintakulut	-5 498	-13 900		-13 900	-8 148	58,6 %	5 752
Toimintakulut yht.	-527 755	-541 186	0	-541 186	-508 331	93,9 %	32 855
Toimintakate	-510 550	-539 106	0	-539 106	-481 737	89,4 %	57 369
Rahoitustuotot ja -kulut	-88				-399	-	-399
Kokonaiskustannukset	-510 638	-539 106	0	-539 106	-482 136	89,4 %	56 970
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-260	-271	-	-	-250	-	-

2.2. Keskusvaalilautakunta**ULKOISET TALOUSLUVUT - KESKUSVAALILAUTAKUNTA**

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	4 417	2 300	0	2 300	3 838	166,9 %	1 538
Toimintakulut	-7 957	-14 600	0	-14 600	-15 613	106,9 %	-1 013
Toimintakate	-3 540	-12 300	0	-12 300	-11 775	95,7 %	525
Rahoitustuotot ja -kulut					-28	-	-28
Kokonaiskustannukset	-3 540	-12 300	0	-12 300	-11 803	96,0 %	497

SISÄISET TALOUSLUVUT - KESKUSVAALILAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut	-1 030	0	0	0	-1 117	-	-1 117
Toimintakate	-1 030	0	0	0	-1 117	-	-1 117
Kokonaiskustannukset	-1 030	0	0	0	-1 117	-	-1 117

2.2.1. Keskusvaalilautakunta (1100)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Eduskuntavaalien toteuttaminen omalta osaltaan.

HENKILÖMÄÄRÄ

Eduskuntavaaleihin osallistui hallintosihteerin lisäksi luottamushenkilöistä koostunut tilapäistyövoima, koska talous- ja hallintojohtaja oli irtisanoutunut helmikuussa ja uutta ei oltu vielä valittu eduskuntavaalien tapahtuessa maaliskuussa. Vakituinen henkilökunta osallistui ennakköäänestykseen jakamalla vuorot hallintohenkilökunnan, päiväkodinjohtajan ja teknisen toimen kesken.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Eduskuntavaalit saatiin valmisteltua kunnassa hyvin suhteutettuna käytettävissä olevaan henkilömäärään nähden. Keskusvaalilautakunnan työhön tarttuva ote auttoi vakihenkilöstöä selviytymään vaalien tuomasta lisätyöstä.

Pyhärannassa kokeiltiin ensimmäisen kerran kokonaan sähköistä vaalityöskentelyä, mutta siihen ei aivan ensimmäisellä kerralla ylletty. Harjoitus oli kuitenkin tarpeellinen ja koettiin hyödylliseksi, joskin jännitteitä ja stressitekijöitä syntyi.

Riskienhallinnan näkökulmasta vaalit käytiin jännittyneissä ja epävarmoissa tunnelmissa johtuen resurssipulasta, mutta olosuhteisiin nähden urakasta suoriuduttiin kunnialla.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Vaalien toteuttaminen virheettömästi sujui pääosin hyvin ja tavoitteeseen päästiin. Riskitekijöitä oli kuitenkin suhteellisen paljon, johtuen resurssipulasta. Kustannuksissa pysyttiin, joskin materiaalikuluihin meni oletettua enemmän. Vaalituki/avustus toteutui odotettua suurempana.

ULKOISET TALOUSLUVUT - KESKUSVAALILAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	4 417					-	
Tuet ja avustukset		2 300		2 300	3 838	166,9 %	1 538
Toimintatuotot yht.	4 417	2 300	0	2 300	3 838	166,9 %	1 538
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-4 966	-5 500		-5 500	-5 578	101,4 %	-78
Palvelujen ostot	-2 523	-7 050		-7 050	-4 826	68,5 %	2 224
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-467	-2 050		-2 050	-3 535	172,4 %	-1 485
Vuokratulot					-1 673	-	-1 673
Toimintakulut yht.	-7 957	-14 600	0	-14 600	-15 613	106,9 %	-1 013
Toimintakate	-3 540	-12 300	0	-12 300	-11 775	95,7 %	525
Rahoitustuotot ja -kulut					-28	-	-28
Kokonaiskustannukset	-3 540	-12 300	0	-12 300	-11 803	96,0 %	497
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-2	-6	-	-	-6	-	-

2.3. Tarkastuslautakunta

ULKOISET TALOUSLUVUT - TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut	-26 303	-17 550	-40 000	-57 550	-60 950	105,9 %	-3 400
Toimintakate	-26 303	-17 550	-40 000	-57 550	-60 950	105,9 %	-3 400
Kokonaiskustannukset	-26 303	-17 550	-40 000	-57 550	-60 950	105,9 %	-3 400

SISÄISET TALOUSLUVUT - TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut	-274	0	0	0	-436	-	-436
Toimintakate	-274	0	0	0	-436	-	-436
Kokonaiskustannukset	-274	0	0	0	-436	-	-436

2.3.1. Tilintarkastus (1200)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

Valtuuston määrittelemien tavoitteiden toteutumisen seuranta talouden ja hallinnon näkökulmasta.

HENKILÖMÄÄRÄ

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuonna 2021 BDO Audiator Oy:n suorittamaan kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ajalle 1.1.2021-31.12.2024. Sopimukseen sisältyy mahdollisuus enintään kahden vuoden option käyttöön. Lakisääteisiä tilintarkastuspäiviä on ollut vuosittain enemmän kuin suunniteltu määrä.

Tarjousta pyydettiin 10 tarkastuspäivästä. BDO Audiator Oy oli ainoa tarjoaja. Sopimuksen mukainen tarkastuspäivien määrä on 12. Tarkastuspäivän hinta on 1200 euroa (ALV 0 %).

Tilikauden tilintarkastuspalveluista on laskutettu yhteensä 12.240 euroa ja tarkastuslautakunnan sihteeripalveluista 4.480 euroa.

Tilikaudella on annettu hyvän tilintarkastustavan sallimissa puitteissa neuvontaa viranhaltijoille mm. salassapitoon sekä omaisuuden arvostukseen liittyen. Tarkastukseen on osallistunut päävastaavallisen lisäksi kaksi muuta auktorisoitua tilintarkastajaa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Aineiston hitaan saatavuuden vuoksi osa syksyn tarkastuksista tulee siirtymään kevätkaudelle. Varovaisuuden periaatteen mukaisesti voidaan ennakoida, että tilikauden 2023 tilintarkastuskustannukset tulevat olemaan olennaisesti tilintarkastussopimusta suuremmat.

Pyhärannan kunnanhallitus on pyytänyt tarkastuslautakunnalta selvitystä tilikauden 2022 tilintarkastuksen kustannuksista. Tarkastuslautakunta on pyytänyt edelleen selvitystä asiasta kunnan tilintarkastusyhteisöltä.

Kuntalain mukaan tilintarkastajalla on oltava edellytykset riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Tilintarkastus tulee suorittaa julkishallinnon hyvää tilintarkastustapaa noudattaen. Julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että tilintarkastaja arvioi tarkastuskohteeseen liittyvää riskiä. Tarkastuksen laajuutta ja toteutustapaa suunnitellessaan tilintarkastajan tulee ottaa huomioon tarkastuskohteeseen tehty riskiarvio. Tällä arvioilla on olennainen merkitys

tarkastuksen laajuuden ja toteutuksen kannalta. Pyhärannan kunnan aikaisemmissa tilintarkastuksissa oli tullut esiin hallinnon ja sisäisen valvonnan haasteita, joilla oli olennainen vaikutus tarkastuksen suunnitteluun, työohjelman sisältöön ja tarkastuksen laajuuteen vuoden 2022 osalta. Myös viranhaltijoiden vaihtuvuus on ollut suurta, millä on ollut vaikutusta myös tilintarkastuksen suorittamiseen.

Tarkastustyön määrää on olennaisesti kasvattanut kunnan hallintoon, toimintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvien huomioiden suuri määrä. Tilikaudella tuli antaa kaksi tilintarkastuspöytäkirjaa, mikä on poikkeuksellista. Tilintarkastuspöytäkirjasta on säännelty kuntalaissa. Tilintarkastuspöytäkirja on poikkeuksellinen tilintarkastajan raportointiväline, ja sen käyttöön tulee olla erityisen painava syy. Vuoden 2022 tilintarkastuskertomus sisältää kolme muistutusta sekä kaksi lisätietoa.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Tavoitteet eivät täysin toteutuneet. Tarkastuslautakunta valvoo tilintarkastusta ja sitä, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan.

ULKOISET TALOUSLUVUT - TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 321	-1 100		-1 100	-2 175	197,7 %	-1 075
Palvelujen ostot	-24 981	-16 300	-40 000	-56 300	-58 775	104,4 %	-2 475
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-150		-150		0,0 %	150
Toimintakulut yht.	-26 303	-17 550	-40 000	-57 550	-60 950	105,9 %	-3 400
Toimintakate	-26 303	-17 550	-40 000	-57 550	-60 950	105,9 %	-3 400
Kokonaiskustannukset	-26 303	-17 550	-40 000	-57 550	-60 950	105,9 %	-3 400
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-13	-9	-	-	-32	-	-

2.4. Sivistyslautakunta

2.4.1. Toimielin yhteensä

Sivistyslautakunnan toimialaan kuuluvista tehtävistä valtaosa on lakisääteisiä. Tehtävät jakautuvat eri vastuualueille, joita ovat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, nuorisotyö, kirjastotoiminta, kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä muu koulutus (musiikkiopistot, kansalaisopisto).

Tehtävien luettelomainen tarkastelu on omiaan vääristämään kokonaiskuvaa. Eri tehtävien kustannusvaikutuksissa on valtavia eroja. Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus muodostivat yhdessä n. 95 % sivistystoimen kustannuksista vuonna 2023.

Kirjastolle, kulttuurille, liikunnalle, nuorisolle ja opistoille jäävä summa osoittaa, että kaikkia lakisääteisiä tehtäviä ei ole pystytty hoitamaan niin hyvin kuin pitäisi. Tämä koskee eritoten kulttuuri- ja liikuntapalveluja. Kunnalla ei ole palkattuna ketään hoitamaan ensisijaisesti näitä tehtäviä. Kulttuuripalveluja on tuottanut lähinnä kirjasto ja liikuntapalveluja kunnanviraston henkilöstö omien toimiansa ohella. Positiivisena puolena pitääkin mainita aktiivinen kolmas sektori niin kulttuuri- kuin liikuntapalvelujen osalta. Kunta on tehnyt osuuttaan yhteistyöstä siten, että se on tukenut yhdistyksiä avustuksilla ja koonnut niiden palvelut hyvin kattavasti verkkosivuilleen.

Sosiaali- ja terveystalouden siirryttyä hyvinvointialueille ovat edellä mainitut kuntalaisten hyvinvointia edistävät hyte-palvelut nousseet entistä merkittävämpään asemaan. Pyhärannassa näiden palvelujen tuottaminen hakee tällä hetkellä muotoaan, mutta lienee selvää, että palvelut vaativat jatkossa enemmän myös taloudellisia panostuksia.

Pienistä resursseista huolimatta kustannustehokkaan toiminnan esimerkkeinä voidaan mainita kirjasto- ja nuorisopalvelut. Kirjastopalvelujen osalta v. 2023 aloitettiin neuvottelut mahdollisen yhteistoimintamallin löytymisestä jonkin lähikunnan kanssa. Tavoitteena on taata jatkossa entistä laadukkaampi palvelu, jossa olisi varauduttu mm. aukioloaikoihin liittyviin riskitekijöihin, joita välttämättä aiheutuu tavanomaisten sairauspoissaolojen ja loma-aikojen myötä.

Selvitystyö aloitettiin myös ns. monitoimipalvelupisteiden osalta. Niihin on tavoitteena integroida mm. kirjaston, nuorisotyön, yhdistysten sekä vanhus- ja vammaisneuvoston toimintaa.

Sivistystoimen talousarvio- ja tilinpäätösprosesseissa yksi iso haaste on toimialaan kohdistuvien sisäisten kustannusten määrä ja vaihtelu. Sisäisten kustannusten ennakoiminen on ollut hyvin hankalaa.

Sisäisten kustannusten suuri osuus hämärtää käsitystä sivistystoimialan kustannustehokkuudesta. Niiden vaikutukset sivistystoimialan kokonaisuuteen voivat synnyttää mielikuvaa tehotomasta toiminnasta tai holtittomasta taloudenpidosta, vaikkei siitä ole kyse. Sivistystoimen kustannustehokkuudesta kertoo ennen muuta se, että henkilöstökustannukset ovat alittuneet selvästi, samoin tarvikehankinnat. Palvelujen ostot taas ovat olleet kaksinkertaiset budjetoituun verrattuna, ja tämä selittyy juuri sisäisten kustannusten suurella määrällä.

TOIMINTA SUHTEESSA KUNTASTRATEGIAN ARVOIHIN

Pyhärannan kunnan strategian 2022–25 mukaisia arvoja ovat vastuullisuus, uudistuminen, avoimuus ja rohkeus. Sivistystoimessa toiminnan vastuullisuus on monitahoinen asia. Kyse on paitsi toiminnan taloudellisesta vastuullisuudesta, myös siitä, että sivistystoimen palveluissa ollaan

päivittäin vastuussa toisten ihmisten turvallisuudesta, yhteistoiminnasta, kasvusta ja oppimisesta. Toiminta on ollut vastuullista kaikissa merkityksissään.

Uudistuminen liittyy useimmiten muutoksiin, joita tapahtuu syystä tai toisesta. Tällaisia ovat olleet päiväkotien uudet toimitilat Ihodessa ja Reilassa. Tilojen käyttöön saaminen on toki ennen muuta poliittisen päätöksenteon tulosta, ja samalla osoitus pienen kunnan rohkeudesta ja halusta hoitaa omat palvelunsa kunnialla. Sivistystoimen asioiden hoitamisessa on pyritty avoimuuteen - ja myös oltu avoimia, vaikka moni asia hallinnossa on jouduttu v. 2023 aikana aloittamaan alkutekijöistä. Lautakunnan esityslistat ja pöytäkirjat on saatu asianmukaisesti julkaistua kaikille kuntalaisille luettavaksi kunnan internet-sivuille. Tehtävää riittää vielä viranhaltijapäätösten osalta.

TOIMINTA SUHTEESSA STRATEGISIIN PAINOPISTEALUEISIIN

Pyhärannan kunnan strategian 2022–25 mukaisia strategisia painopisteitä ovat asukasluvun kasvattaminen, palveluiden kehittäminen sekä nämä tavoitteet läpileikkaava ilmastotekojen lisääminen.

Kunnan asukasluku on ollut jonkin aikaa hitaassa laskusuunnassa. Sivistystoimen palvelujen ja toimitilojen osalta on tehty lähes kaikki oikein ja oikea-aikaisesti, jotta asukasluvun suunta saataisiin käännettyä. Nykyisillä oppilas- ja lapsimäärillä on perusteltua pitää yllä kolmen kyläkeskuksen koulua ja päiväkotia. Kunnalla on oltava asianmukaiset puitteet peruspalveluille, ja viimeaikaiset panostukset päiväkoteihin ovat olleet nimenomaan puitteiden pitämistä toimivina. Myös tietoliikenneyhteyksiä on strategian mukaisesti kehitetty. Pienessä kunnassa, jossa on kolme keskusta, asukaslukua ei saada kasvuun ainakaan näivettämällä näitä keskuksia.

Palveluja on pyritty kehittämään kaiken aikaa, ja siinä on myös onnistuttu. Esimerkkeiksi kelpaavat jo aiemmin mainitut kirjasto ja nuorisotoiminta, mutta myös koulut, joihin on useana päätätisenä vuonna saatu palkattua lisähenkilöstöä opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahoitusten turvin. Koulut ovat pitäneet yllä myös kerhotoimintaa, joka puolestaan on opetushallituksen rahoittamaa. Kaikissa hankkeissa on toki myös kunnan oma rahoitusosuus, joka on ollut hankkeesta riippuen 5–20 %.

Kolmen koulun ja päiväkodin ylläpitäminen on osaltaan ollut myös ilmastoteko, koska lapsia ja oppilaita ei tarvitse kuljettaa pitkiä matkoja edestakaisin kyläkeskusten välillä. Erityisenä ilmastotekona voidaan mainita puurakentamisen edistäminen Ihoden hirsipäiväkodin yhteydessä. Pienempiä ilmastotekoja on tehty joissakin toimipisteissä kierrätyksen tehostamisen suhteen. Myös sähköisiä palveluja ja sähköistä asiointia on edistetty.

ULKOISET TALOUSLUVUT - SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	211 200	176 594	0	176 594	154 254	87,3 %	-22 340
Toimintakulut	-3 191 353	-3 551 903	-46 000	-3 597 903	-3 379 574	93,9 %	218 329
Toimintakate	-2 980 153	-3 375 309	-46 000	-3 421 309	-3 225 320	94,3 %	195 989
Rahoitustuotot ja -kulut	-144				-36	-	-36
Poistot ja arvonalentumiset	-16 759	-1 229		-1 229	-23 439	999,0 %	-22 210
Kokonaiskustannukset	-2 997 056	-3 376 538	-46 000	-3 422 538	-3 248 795	94,9 %	173 743

SISÄISET TALOUSLUVUT - SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut	-898 879	0	0	0	-918 518	-	-918 518
Toimintakate	-898 879	0	0	0	-918 518	-	-918 518
Kokonaiskustannukset	-898 879	0	0	0	-918 518	-	-918 518

KOULUJEN OPPILASMÄÄRÄT

	TP 2023
Esiopetus	21
1-luokka	15
2-luokka	23
3-luokka	16
4-luokka	19
5-luokka	26
6-luokka	30

2.4.2. Varhaiskasvatus (3100)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Pyhärannan varhaiskasvatuksen yksityinen perhepäivähoito on lopettanut elokuussa 2023.

HENKILÖMÄÄRÄ

Varhaiskasvatusyksikkö Tuiskurannassa on neljä lastenhoitajaa 2023 elokuusta eteenpäin. Siihen asti yksikössä yritettiin pärjätä kolmella lastenhoitajalla ja sijaistyövoimalla.

Elokuussa rekrytoitiin myös varhaiskasvatuksen pätevä opettaja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Ihoden uusi päiväkoti Satakieli on otettu käyttöön huhtikuussa 2023.

Reilan uusi päiväkoti Kirsikka otettiin käyttöön lokakuussa 2023.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Varhaiskasvatuksen toiminnallisissa tavoitteissa on onnistuttu, kun on saatu rekrytoitua riittävästi ammattitaitoisia henkilökuntaa.

Varhaiskasvatus on huomionnut toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun sekä kulttuuritietoisen varhaiskasvatuksen.

ULKOISET TALOUSLUVUT - VARHAISKASVATUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot					500	-	500
Maksutuotot	140 610	136 090		136 090	85 673	63,0 %	-50 417
Toimintatuotot yht.	140 610	136 090	0	136 090	86 173	63,3 %	-49 917
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-773 247	-1 066 381		-1 066 381	-918 017	86,1 %	148 364
Palvelujen ostot	-67 969	-76 160		-76 160	-73 097	96,0 %	3 063
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 330	-9 800	-16 000	-25 800	-30 343	117,6 %	-4 543
Avustukset	-80 978	-81 000		-81 000	-72 826	89,9 %	8 174
Vuokratulut	-59 563	-600		-600	-480	80,1 %	120
Muut toimintakulut	-2 060				-4 380	-	-4 380
Toimintakulut yht.	-994 146	-1 233 941	-16 000	-1 249 941	-1 099 145	87,9 %	150 796
Toimintakate	-853 536	-1 097 851	-16 000	-1 113 851	-1 012 971	90,9 %	100 880
Rahoitustuotot ja -kulut	-99				-10	-	-10
Poistot ja arvonalentumiset					-32	-	-32
Kokonaiskustannukset	-853 636	-1 097 851	-16 000	-1 113 851	-1 013 013	90,9 %	100 838
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-435	-553	-	-	-525	-	-

2.4.3. Esiopetus (3200)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Esiopetuspalvelut

HENKILÖMÄÄRÄ

1 esikoulunopettaja (Ihode), Reilassa ja Rohdaisissa esiopetuksen oppilaat on integroitu luokanopettajille alkuopetuksen ryhmään.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Toimintaympäristössä ei ole tapahtunut muutoksia. Pyhärannassa esiopetus on toteutettu koulujen yhteydessä.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Laadukas esiopetus on onnistunut, koska opetushenkilöstö on ammattitaitoista. Esiopetuksen oppilaiden integrointi alkuopetuksen ryhmään ei ole kaikilta osin paras mahdollinen malli, mutta on silti osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi pätevien ja kokeneiden opettajien ansiosta. Ryhmäkoot on pystytty pitämään kohtuullisina. Syksystä 2023 lähtien tässä on auttanut Rohdaisten osa-aikainen, OKM:n hankerahalla palkattu luokanopettaja, jonka avulla alkuopetuksen ryhmää on kyetty jakamaan kolmena päivänä viikossa.

Esiopetuksen oppilasmäärä keväällä 2023: 16

Esiopetuksen oppilasmäärä syksyllä 2023: 21

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Esiopetus on toteutettu koulujen yhteydessä, ks. 3300 Perusopetus.

ULKOISET TALOUSLUVUT - ESIOPETUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-57 710	-67 058		-67 058	-60 826	90,7 %	6 232
Palvelujen ostot	-7 006	-5 300		-5 300	-6 996	132,0 %	-1 696
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 223	-4 400		-4 400	-2 389	54,3 %	2 011
Muut toimintakulut	-90				-1 944	-	-1 944
Toimintakulut yht.	-67 029	-76 758	0	-76 758	-72 155	94,0 %	4 603
Toimintakate	-67 029	-76 758	0	-76 758	-72 155	94,0 %	4 603
Kokonaiskustannukset	-67 029	-76 758	0	-76 758	-72 155	94,0 %	4 603
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-34	-39	-	-	-37	-	-

2.4.4. Perusopetus (3300)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

Perus- ja erityisopetuspalvelut

HENKILÖMÄÄRÄ

9 vakinaista luokanopettajan virkaa, 1 erityisluokanopettajan virka (Rohdainen/pienryhmä), 1 monialainen erityisopettajan virka (kiertävä erityisopettaja), 1 resurssiopettajan virka (Ihode), 1 osa-aikainen resurssiopettajan virka (Rohdainen, syksy 2023), 7 kokoaikaista, vakinaista koulunkäynninohjaajaa, 3 osa-aikaista, vakinaista koulunkäynninohjaajaa, 1 koulunkäynninohjaaja oppisopimuksella (KEVA, määräaikainen 31.12.2023 asti)

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Kaksi koulunkäynninohjaajan toimea on vakinaistettu johtuen aamu- ja iltapäivätoiminnan aukioloaikojen laajentamisesta.

Ihoden koulussa on toiminut resurssiopettaja, jonka avulla on kyetty jakamaan isoja yhdysluokkia pienemmiksi (koronahanke).

Rohdaisten kouluun palkattiin osa-aikainen resurssiopettaja syyslukukauden 2023 alusta jakamaan isoa alkuopetuksen ryhmää (tasa-arvohanke).

Reilan koulu sai koulun tilat taas kokonaisuudessaan käyttöönsä syksyllä 2023, kun Reilan päiväkodin tilat otettiin käyttöön.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA (SISÄLTÄÄ VASTUUALUEET 3200 ESIOPETUS JA 3300 PERUSOPETUS)

Sisäistä valvontaa toteutetaan mm. siten, että esihenkilöt seuraavat opettajien VES-koulutuksien määrää ja koulunkäynninohjaajien työaika. Myös talouden toteutumista on seurattu säännöllisesti.

Jokaisessa koulussa on laaja turvallisuuskansio, johon on koottu kaikki ohjeet vaara-, uhka- ja riskitilanteita varten. Kouluissa on vuoden 2023 aikana toteutettu OPH:n ja THL:n ohjeistuksen mukainen oppilaitostarkastus. Lisäksi koulut ovat tehneet v. 2023 STM:n ohjeistuksen mukaisen Riskien arvioinnin työpaikalla. Mahdolliset puutteet ja epäkohdat on kirjattu raportteihin ja lähetetty tiedoksi toimenpiteitä varten.

Lisäksi on olemassa sellaisia riskejä, joihin yksittäisen oppilaitoksen on vaikea varautua, kuten taloudelliset riskit kunnan toiminnassa. Kokonaisuutena arvioiden esi-, perus- ja erityisopetus toimivat Pyhärannassa kustannustehokkaasti.

Sivistystoimella on valmiussuunnitelma, joka on päivitetty viimeksi laajemmin v. 2022 ja joiltain osin v. 2023. Seuraava laajempi päivitys on tulossa syksyllä 2024.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Edellä luetellut toimintaympäristöön liittyvät toimet ja muutokset ovat osaltaan auttaneet toteuttamaan laadukkaita perus- ja erityisopetuksen palveluita. Osaava henkilöstö kaiken kaikkiaan on mahdollistanut saavutetut oppimistulokset.

Resursseja on sikäli käytetty tehokkaasti, että hankkeiden puitteissa palkattujen opettajien palkoista kunta on maksanut vain 20 %, ja loput 80 % on tullut opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Oppilashuollon palvelut eivät ole enää v. 2023 olleet kuin osittain kuntien vastuulla. Erityisopetuksen palvelut toimivat yhtä hyvin kuin ennenkin. Varhan myötä koulukuraattoripalveluja on saatu Pyhärantaan selvästi aiempaa enemmän, mutta koulupsykologipalveluja ei ole käytännössä ollut lainkaan kevään 2023 jälkeen, jolloin kunnan oma ostopalvelusopimus päättyi.

Koulut pyrkivät lisäämään oppilaiden hyvinvointia, kouluviihtyisyyttä ja terveyttä. Tämä on tärkeä tavoite jo opetussuunnitelmassa. Asioiden toteutumista seurataan säännöllisin välein mm. kouluterveyskyselyssä ja koulujen omissa kyselyissä. Keväällä 2023 toteutettiin koulujen oma kysely. Sen perusteella kouluviihtyvyys on Pyhärannassa erittäin hyvää. Kouluterveyskyselyn tulokset ovat samansuuntaisia. Vaikka enin osa oppilaista voi hyvin ja tuntee terveytensä hyväksi, näin ei ole kaikkien kohdalla, joten tehtävää tällä saralla riittää.

Koulupiirijakoon pohjautuvaa lähikouluperiaatetta on noudatettu. Vain yksittäisiä oppilaita on muussa kuin lähikoulussa.

Perusopetuksen oppilasmäärä keväällä 2023: 130

Perusopetuksen oppilasmäärä syksyllä 2023: 129

Kulut/oppilas, mikäli mukaan otetaan vain ulkoiset kustannukset: 8801 e/opp. Jos mukaan otetaan myös sisäiset kustannukset, on summa 13 461 e/opp.

ULKOISET TALOUSLUVUT - PERUSOPETUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	15 181	14 904		14 904	1 000	6,7 %	-13 904
Tuet ja avustukset	37 784				42 704	-	42 704
Muut toimintatuotot	192				122	-	122
Toimintatuotot yht.	53 157	14 904	0	14 904	43 826	294,1 %	28 922
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-941 064	-1 147 931		-1 147 931	-1 011 001	88,1 %	136 930
Palvelujen ostot	-911 149	-841 680		-841 680	-931 945	110,7 %	-90 265
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 401	-44 120		-44 120	-40 603	92,0 %	3 517
Avustukset	-1 170				-270	-	-270
Vuokratulut	-9 360	-11 000		-11 000	-8 221	74,7 %	2 779
Muut toimintakulut	-2 416	-160		-160	-23 907	999,0 %	-23 747
Toimintakulut yht.	-1 900 559	-2 044 891	0	-2 044 891	-2 015 946	98,6 %	28 945
Toimintakate	-1 847 402	-2 029 987	0	-2 029 987	-1 972 121	97,1 %	57 866
Rahoitustuotot ja -kulut	-12				-14	-	-14
Poistot ja arvonalentumiset	-15 528				-22 176	-	-22 176
Kokonaiskustannukset	-1 862 942	-2 029 987	0	-2 029 987	-1 994 311	98,2 %	35 676
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-950	-1 022	-	-	-1 033	-	-

2.4.5. Toisen asteen koulutus (3400)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Toisen asteen koulutuspalvelut

HENKILÖMÄÄRÄ**TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET****VASTUUALUEEN TAVOITTEET**

Lukio- ja ammatillisen koulutusmahdollisuuden tarjoaminen pyhärantalaisille perusopetuksen päättäneille oppilaille.

ULKOISET TALOUSLUVUT - TOISEN ASTEEN KOULUTUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-5 534					-	
Toimintakulut yht.	-5 534	0	0	0	0	-	0
Toimintakate	-5 534	0	0	0	0	-	0
Kokonaiskustannukset	-5 534	0	0	0	0	-	0
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-3	0	-	-	0	-	-

2.4.6. Liikunta ja urheilu (3650)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

Vastuualueen tehtävä on toimia yhtenä osana kohtauttamispalveluita ja mahdollistaa kuntalaisien osallisuus sekä lisätä tietoisuutta fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin merkityksestä. Valtio ohjaa liikuntalailla liikunnan ja huippu-urheilun edistämisestä sekä valtionhallinnon ja kunnan vastuusta ja yhteistyöstä, valtion hallintoelimitystä ja valtionrahoituksesta liikunnan toimialalla.

HENKILÖMÄÄRÄ

Vuoden 2023 aikana Pyhärannan kunnan liikuntatoimintana on toteutunut 97 liikuntapalvelua, joihin on osallistunut kaiken kaikkiaan 7 527 henkilöä. Vakka-Opiston osalta on toteutunut 160 liikuntapalvelua ja käyttäjiä on ollut 1 393 henkilöä. Liikuntapalveluja ovat toteuttaneet myös yhdistykset, joiden osalta kertyneitä liikuntapalveluja on 28 ja käyttäjiä reilu 6 100 henkilöä. Edellä mainittujen liikuntapalvelujen lisäksi omatoimi frisbeegolf on vuoden jaksolle kerryttänyt arviolta vajaa 13 500 harrastajaa, mutta toteutunut lukema on todennäköisesti paljon arvioitua suurempi.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Liikunnan ja urheilun toteutuminen on jakautunut Pyhärannan kunnan omaksi ja Vakka-Opiston sekä yhdistysten toteuttamaksi toiminnaksi. Liikkuja on vuosi tasolla kertynyt runsaslukuisesti ja liikuntaa on harrastettu niin ohjatusti kuin omatoimisestikin.

Kunnan toteuttama liikunta on ollut pääsääntöisesti omatoimista, pois lukien kesälle 2023 toteutuneet uimakoulut Lahdenvainion uimarannalla ja Rohdaisten leirintäalueen rannalla sekä ikäihmisten ohjattu liikunta Rohdaisten ja Reilan kouluissa.

Yhdistysten panos kunnassa toteutettavan liikunnan tarjontaan on ollut merkittävä ja toteutukseen on osallistunut runsasmäärä vapaaehtoisia.

Talvikauden liikunnan osalta on erikseen mainittava, että ladutus ja kenttien jäädytys on ollut yhdistysten toteuttamaa toimintaa. Toiminta on tuottanut suurta iloa kuntalaisille ja tuonut liikunnallista lisäarvoa tarjoten huomattavan lisän kunnan liikuntapalvelukokonaisuuteen.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Vähäisten kuntaresurssien vuoksi tavoitteita ei täysin tavoitettu, mutta toiminta on ollut kolmannen sektorin tukemana varsin monipuolista.

ULKOISET TALOUSLUVUT - LIIKUNTA JA URHEILU

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Muut toimintatuotot	343	2 500		2 500	1 489	59,6 %	-1 011
Toimintatuotot yht.	343	2 500	0	2 500	1 489	59,6 %	-1 011
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-643	-2 902		-2 902	-2 660	91,7 %	242
Palvelujen ostot	-9 966	-10 000		-10 000	-3 573	35,7 %	6 427
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 667	-8 360		-8 360	-1 619	19,4 %	6 741
Muut toimintakulut	-84				-796	-	-796
Toimintakulut yht.	-17 361	-21 262	0	-21 262	-8 649	40,7 %	12 613
Toimintakate	-17 018	-18 762	0	-18 762	-7 159	38,2 %	11 603
Poistot ja arvonalentumiset	-1 231	-1 229		-1 229	-1 231	100,1 %	-2
Kokonaiskustannukset	-18 248	-19 991	0	-19 991	-8 390	42,0 %	11 601
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-9	-10	-	-	-4	-	-

LIIKUNTAPALVELUN MITTARIT VUONNA 2023

Palvelun tarjoaja	Suorittajat
Pyhärannan kunta	7 527
Vakka-Opisto	1 393
Pyhärannan Myrsky	2 030
Ihoden Kiri	2 592
Reilan junnukiekkko	160
MLL Pyhäranta	988
Eläkeläiset	345
Yhteensä (ilman omatoimi-frisbeegolfia)	15 035

2.4.7. Nuorisotyö (3700)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

Nuorisotoiminta, nuorisotilat, etsivä nuorisotyö.

Paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on lakisääteisesti oltava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret.

HENKILÖMÄÄRÄ

Määritelty 50 % Nuorisotyöntekijä ja yhteistyöntekijä (sisältäen nuorisotyön eri muodot, myös etsivän nuorisotyön) ja toiset 50 % yhteistyöntekijä sis. työllisyyspalvelut, kuntouttavan työtoiminnan ohjaamisen sekä siihen sisältyvät monialaiset palaverit, ehkäisevän päihdetyön ja yhteistyön.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Nuorisopalveluissa panostetaan lasten ja nuorten kohtaamiseen sekä huomioidaan syrjäytymisen ehkäisy eri toiminnoissa. Nuorisotila Rohdaisissa oli avoinna suunnitellusti kevät- ja syyskaudella. Poikkeuksena oli nuorisotilan ennalta arvaamaton äkillinen käyttöönotto ennakoäänestyspaikaksi helmikuun alussa. Yhteistyö koulujen, oppilaitosten ja huoltajien kanssa lisääntyi sekä perus- että etsivässä nuorisotyössä. Kohdennetun nuorisotyön (etsivän nuorisotyön) tehtävät lisääntyivät merkittävästi ja yhteistyö joidenkin oppilaitosten kanssa oli saumatonta. Tämä yhteistyö paransi huomattavasti asiakkaiden mahdollisuutta saada räätälöityä palvelua. Kuitenkin etsivässä nuorisotyössä on riskinä, ettei kaikkia apua tarvitsevia tavoiteta. Alueellista yhteistyötä tehdään Nuorisotyön maakunnallisessa koordinaatiohankkeessa (MaNuKoodi-hanke), Vakka-Suomen kuntien nuorisotoimijoiden ja Varhan (Varsinais-Suomen hyvinvointialue) kanssa. Sen lisäksi on yhteiset kokoukset mm. nuva-ohjaajien ja etsivän nuorisotyöntekijöiden kanssa.

Rohdaisten nuorisotila on muotoutunut suhteellisen toimivaksi tilaksi ahtaudestaan huolimatta. Nuorisotilalla on alkanut käydä säännöllisesti myös lähialueiden nuoria. MLL:n toteuttamat nuorten illat 1–2 kk:n välein Ihodan nuorisotilalla on ollut piristävä lisä nuorille tarjottavaan toimintaan. Kuten edellä kerrottu, yhteistyö koulujen ja oppilaitosten kanssa lisääntynyt huomattavasti. Oman erityispiirteensä vuoteen antoi mm. kunnan sosiaalitoimen siirtyminen hyvinvointialueelle, mikä ei vapauttanutkaan nuorisotyöntekijälle oletettua aikaa, jota tehtävänkuvasta olisi tarvinnut. Myös lähiesimiehen siirtyminen hyvinvointialueen palvelukseen sekä irtisanoutumiset työyhteisössä toivat alkuvuoteen merkittäviä muutoksia sekä haasteita. Vakka-Opiston osastonjohtajuus mahdollisti lasten ja nuorten vapaa-ajan harrastustoiminnan kehittämisen taide- ja liikunta-aktiviteettien muodossa, jota kehitetään jatkossa monimuotoisemmaksi. Tähän tulisi olla resursseja myös kunnan omana toimintana. Yhteistyö Varhan kanssa lasten- ja nuorten alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistelussa sekä mielen hyvinvoinnin edistämisen, väkivallan ehkäisyn ja ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöverkoston jäsenenä työskentely on tuonut uuden toimintatavan omaksuttavaksi sekä laajemman moniammatillisen yhteistyöverkoston. Pyhärannan nuorisotyöntekijän ehdotus Vakka-Suomen kunnille yhteisestä ehkäisevän päihdetyön verkostosta ja yhteisesti PAKKA-toimintamallin käyttöönotosta on saanut kannatusta osakseen. Erittäin tärkeä ennaltaehkäisevän toiminnan kehittämissuunnitelma Vakka-Suomen

moniammatillisesta ankkuritiimistä vahvistui päätökseen vuoden lopulla siten, että Laitilan kaupunki ottaa vetovastuun tästä hankkeesta, johon mekin pääsemme osalliseksi.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Nuorten kohtaamiset ja keskustelut lisääntyneet. Myös iltaisin ja viikonloppuisin on ollut tarvittaessa mahdollisuus yhteydenpitoon nuorisotyöntekijän kanssa. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on lisääntynyt huomattavasti. Ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen sekä tukeen pitäisi voida panostaa enemmän. Ongelmana resurssipula (aika ja työntekijä) kunnan omassa sekä yhteistyötahojen toiminnassa.

Yhdessä seurakunnan kanssa suunniteltu retki sekä nuortenleiri jouduttiin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Riskinä tuntuu olevan sama kuin nuorisotilatyössä, että eri nuorisoryhmät eivät tahdo olla samassa paikassa/tilassa. Ongelmana tässäkin yhteistyössä on resurssipula ja aikataulujen yhteensovittaminen. Leirin peruuntuessa, nuorisotyöntekijä jalkautui Kirkon rantaan useamman kerran kesällä.

Nuorisovaltuusto piti alkuvuonna järjestäytymiskokouksensa ja siitä lähti mukavasti liikkeelle Pyhärannan ensimmäisen nuorisovaltuuston toiminta. Suurin osa jäsenistä on sitoutuneita toimintaan ja ovat halunneet edistää tunnettavuutta sekä vaikuttamismahdollisuuksia. He järjestivät mm. logo-kilpailun ja näin ollen Pyhärannan nuorisovaltuustolla on käytössään oma logo.

Ulkoisten kustannusten osalta jäi ylijäämää toteutumattomien retkien ja leirien vuoksi. Kaluste-hankintoja ei myöskään tehty, ne jätettiin vuodelle 2024.

ULKOISET TALOUSLUVUT - NUORISOTYÖ

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Muut toimintatuotot		2 500		2 500		0,0 %	-2 500
Toimintatuotot yht.	0	2 500	0	2 500	0	0,0 %	-2 500
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-22 411	-25 944		-25 944	-25 278	97,4 %	666
Palvelujen ostot	-538	-8 100		-8 100	-415	5,1 %	7 685
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 934	-5 550		-5 550	-2 129	38,4 %	3 421
Toimintakulut yht.	-26 883	-39 594	0	-39 594	-27 821	70,3 %	11 773
Toimintakate	-26 883	-37 094	0	-37 094	-27 821	75,0 %	9 273
Kokonaiskustannukset	-26 883	-37 094	0	-37 094	-27 821	75,0 %	9 273
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-14	-19	-	-	-14	-	-

2.4.8. Kulttuuritoiminta (3800)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

Kulttuuritoiminta järjestetään kunnassa pienimuotoisena. Tavoitteena on kuntalaisten tukeminen järjestämään tilaisuuksia omatoimisesti muun muassa paikallisen yhdistystoiminnan kautta sekä naapurikuntien toimijoiden kanssa yhteistyössä. Kulttuuritoimintaa järjestetään ns. HYTE-toimintana yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden kanssa. Pyhärantaan on luotu kulttuurikasvatussuunnitelma yhteistyössä Pyhärannan koulujen sekä kulttuuritoimen kanssa.

HENKILÖMÄÄRÄ

Kulttuuritoimen tehtävistä vastasi oman toimensa ohella ma. osa-aikainen kirjastonjohtaja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Kulttuuritapahtumia järjestettiin Ihodessa, Rohdaisissa ja Santtiolla. Kulttuuritoimen tehtäviin ei ollut nimetty toiminnasta vastaavaa työntekijää. Tästä johtuen kulttuuripalvelujen tuottaminen oli vähäistä.

Kulttuurikasvatussuunnitelman jalkautus eteni siten, että Ihoden koululla järjestettiin kirjailijavierailu ja kirjastossa järjestettiin mediakasvatustunnit eskareista 6-luokkalaisille.

Kävijätilastoinnin mukaan kulttuuritapahtumilla saavutettiin 974 kuntalaista, lähinnä lapsia ja nuoria.

Riskien arviointi:

Henkilökunnan puute vaarantaa kulttuuritoimen tavoitteiden toteutumisen. Tapahtumien järjestämisen edellytys on riittävä taloudellinen panostus.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Kulttuuritoimi tuki Pyhärannan MLL:ää antamalla 1 000 euron avustuksen yhdistyksen järjestämään lastentoimintaan (puurojuhla ja elokuvaesitys). Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti kirjastossa järjestettiin mediakasvatustunnit eskareista 6-luokkalaisille. Varsinais-Suomen liiton Varsinaista kulttuuria -hankkeen varoilla ja yhdessä muiden Vakka-kuntien kanssa järjestettiin seututaiteilijan vierailuja kirjastossa (osallistujia 53), hoivakoti Onnenkarissa (osallistujia 10) ja Maininki-talossa (osallistujia 10). Saman hankkeen Pöytä kahdelle -installaatio oli Ihoden kirjastossa yhden viikon marraskuussa 2023.

Itsenäisyyspäivänjuhla järjestettiin 6.12. seurakuntakodilla. Juhlassa oli noin 50 vierasta.

ULKOISET TALOUSLUVUT - KULTTUURITOIMINTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-6 591					-	
Palvelujen ostot	-3 610	-10 900		-10 900	-909	8,3 %	9 991
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-304	-1 400		-1 400	-97	7,0 %	1 303
Muut toimintakulut	-600	-2 000		-2 000		0,0 %	2 000
Toimintakulut yht.	-11 104	-14 300	0	-14 300	-1 006	7,0 %	13 294
Toimintakate	-11 104	-14 300	0	-14 300	-1 006	7,0 %	13 294
Kokonaiskustannukset	-11 104	-14 300	0	-14 300	-1 006	7,0 %	13 294
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-6	-7	-	-	-1	-	-

2.4.9. Kirjastotoiminta (3900)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

Ajanmukaisella kirjastolla on vaikutusta kunnan ulkoiseen kuvaan ja vetovoimatekijöihin. Poliittisena linjauksena on ollut myös kirjastoautopalvelujen säilyttäminen. Pääkirjasto on auki pääsääntöisesti kolmena päivänä viikossa. Koulut ovat käyttäneet kirjastoa opiskeluympäristönä sekä vierailleet kirjastossa hyvin.

HENKILÖMÄÄRÄ

Ihoden kirjastossa työskenteli työllistämistuella palkattuna kirjastovirkailija 1.1. - 30.4.2023. Hänen työsuhdettaan jatkettiin kunnan varoin määräajaksi 4.5. - 31.12.2023. Toukokuussa kirjastossa aloitti osa-aikaisena, 40 %:n työajalla kirjastonjohtaja. Hänen virkamääräyksensä oli 31.12.2023 saakka. Lisäksi kirjastossa työskenteli yksi henkilö kuntouttavassa työtoiminnassa. Hänen työaikansa oli neljä tuntia viikossa. Hänen sopimuksensa päättyi huhtikuussa ja uusittiin toukokuussa ja uudelleen lokakuussa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Pyhärannan kirjasto kuuluu Vaski-kirjastoihin. Vaskilla on yhteinen kirjastojärjestelmä, asiakas- ja aineistorekisteri, kirjastokortti ja aineistokuljetus. Vaski-kirjastoilla on yhteisesti sovitut käytösäännöt ja toimintatavat, joilla pyritään turvaamaan asiakkaiden tasa-arvoinen palvelu kaikissa alueen kirjastoissa. Kirjastoautopalvelua ostettiin Laitilasta Rohdaisten koululle ja Rauhmalta Reilan koululle. Kirjastoautot vierailivat kouluilla kerran kuukaudessa kouluvuoden aikana. Kirjaston aukioloja lisättiin niin, että kirjasto oli auki neljänä arkipäivänä ja lauantaisin. Aukioloaikoja muokattiin yhdenmukaisemmiksi.

Iltapäiväkerholaisille pidettiin satuhetki kerran viikossa. Joulukuussa nukketheateri vieraili kirjastossa.

Henkilökunnan työtila erotettiin sermillä kirjastosalista ja hankittiin toinen työpöytä. Näillä toimenpiteillä pyrittiin lisäämään työhyvinvointia.

Kesällä 2023 pidettiin pikkuruista sivukirjastoa joka toinen viikko Reilan (kävijöitä 17) ja Rohdaisten kouluilla (kävijöitä 45). Kirjastovirkailija kuljetti mukanaan pientä kirjakokoelmaa ja vei etukäteen tilattuja varauksia. Tällä parannettiin kirjastopalvelujen saatavuutta ja korvattiin kirjastoautojen palveluja, jotka olivat kesätauolla. Kirjakassipalvelua käyttävien asiakkaiden määrä kasvoi.

Osana Vaski-yhteisöstä rohkeutta -hanketta parannettiin aineiston löydettävyyttä lisäämällä opasteita. Kuntien yhteisen e-kirjaston ja Cineast-elokuvien suoratoistopalvelun valmistelu jatkui.

Sisäinen valvonta

Kirjasto raportoi toiminnastaan kuukausittain toimialajohtajalle ja sivistyslautakunnalle tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden alussa kirjasto toimittaa toimintatilastot OKM:lle.

Riskien arviointi

Kirjastotoimen haasteena on palvelun saatavuuden tasapuolisuus kaikille kuntalaisille. Yhden hengen kirjasto on haavoittuva, koska mahdollisen sijaisen on hallittava kirjastojärjestelmä sekä

tunnettava Vaskin käyttösäännöt ja toimintakäytännöt. Riittävän henkilöstön turvaaminen on välttämätöntä toiminnan häiriöttömälle jatkumiselle. Henkilökunnan osaaminen ja asiakaspalveluhenkisyys ovat toiminnan laadun keskeisiä tekijöitä. Ilman riittävää määrärahaa ajanmukaisen, uusiutuvan ja asiakkaita palvelevan kokoelman ylläpitäminen ei onnistu.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Hankintoja tehtiin aikaisempia vuosia vähemmän (613) nidettä, koska alkuvuoden aikana hankinnoille ei ollut osoitettu määrärahaa. Vuonna 2022 hankittiin 1 078 nidettä.

Koululuokat Ihoden koulusta kävivät kirjastossa 37 kertaa. Ihoden päiväkodin ryhmät kävivät kirjastossa, ja kesällä kirjastovirkailija vei kirjoja ja kävi pitämässä satuhetkiä myös Reilan ja Rohdaisten päiväkodeissa. Satuhetkiä oli yhteensä viisi.

Omatoimikirjaston valmistelu eteni niin, että vuoden lopulla suunniteltiin tilojen käyttöä ja hankittiin laitteet Ihoden kirjastoa varten.

Toiminnan tunnusluvut

Kävijämäärä pääkirjasto v. 2023: 5 197

Lainausten määrä v. 2023: yhteensä 14 630 (pääkirjasto 9651, kirjastoauto Reila 3260, kirjastoauto Rohdainen 1719)

ULKOISET TALOUSLUVUT - KIRJASTOTOIMINTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Tuet ja avustukset	6 500	5 400		5 400	6 100	113,0 %	700
Muut toimintatuotot	118	5 000		5 000	187	3,7 %	-4 813
Toimintatuotot yht.	6 618	10 400	0	10 400	6 287	60,4 %	-4 113
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-60 556	-21 417	-20 000	-41 417	-52 897	127,7 %	-11 480
Palvelujen ostot	-15 703	-17 040		-17 040	-12 856	75,4 %	4 184
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 213	-1 100	-9 500	-10 600	-13 504	127,4 %	-2 904
Vuokratulot	-1 148	-1 400	-500	-1 900	-694	36,5 %	1 206
Muut toimintakulut	-88	-300		-300		0,0 %	300
Toimintakulut yht.	-99 707	-41 257	-30 000	-71 257	-79 952	112,2 %	-8 695
Toimintakate	-93 089	-30 857	-30 000	-60 857	-73 665	121,0 %	-12 808
Rahoitustuotot ja -kulut	-10				-12	-	-12
Kokonaiskustannukset	-93 099	-30 857	-30 000	-60 857	-73 678	121,1 %	-12 821
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-47	-16	-	-	-38	-	-

2.4.10. Muu koulutus (3950)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

Pyhärannan kunnan muu koulutus -vastuualueen perustoimintaa ovat kansalais- ja musiikkiopistopalvelut. Palvelut ostetaan Rauman musiikkiopiston sekä Vakka-Suomen musiikkiopiston ja Vakka- Opiston (kansalaisopisto) kautta. Vakka-Suomen kansalaisopiston Pyhärannan osaston kursseista useimmat ovat paikallisin voimin toteutettuja. Vakka-Opiston merkitys liikuntapalveluiden tuottajana ja tarjoajana on kunnassa merkittävä.

HENKILÖMÄÄRÄ

Musiikkiopistot vastaavat taiteen perusopetuksen antamisesta. Pyhäranta on osakaskuntana mukana Vakka-Suomen musiikkiopistossa. Osa kuntalaisista opiskelee Rauman musiikkiopistossa, jonka palveluja ostetaan vuosittain kattamaan tämä tarve. Vakka-Suomen musiikkiopistossa oli pyhärantalaisia opiskelijoita yhteensä 77, joista muskareita 54 ja instrumentin opiskelijoita 23. VSMO:n opetuksesta toteutui hieman arvioitua vähemmän. 30 000 euron varauksesta tuli palautusta n. 5 500 euroa.

Rauman musiikkiopistossa on ollut keväällä 2023 yhteensä 10 pyhärantalaista, joista 3 muskaria ja 7 instrumenttiopiskelijaa. Syksyllä 2023 instrumenttiopiskelijoita oli yksi vähemmän. Kustannukset ovat olleet vuodessa n. 6 500 euroa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Vakka-Opisto järjestää toiminta-alueensa asukkaille monipuolista vapaan sivistystyön koulutusta, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Opiston toiminta perustuu opiskelijan omien lähtökohtien ja valintojen kunnioittamiseen. Vapaa sivistystyö luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle ja antaa valmiuksia sekä elämää yleensä, että työelämää varten. Nuorisotyö- ja yhteisötyöntekijä aloitti Vakka-Opiston osastonjohtajana vuoden alusta. Hän vastaa koulutussuunnittelusta, kurssien järjestämisestä ja organisoinnista sekä muista tehtävänkuvaan kuuluvista toimista.

Budjetissa pysyttiin, saamme palautusta +115,32 euroa. Budjetissa pysyttiin kursseja vähentämällä ja peruuntuneiden kurssien vuoksi, joten painetta budjetin korottamiselle on. Kustannusten noustessa tämä käytännössä tarkoittaa sitä, että nykyisellä budjetilla saamme 913 tuntia 1 200 tunnin sijaan, jonka olemme saaneet muutamaa vuotta aiemmin, pienemmällä budjetilla.

Kurssilaisten määrä oli 497 ja kurssimaksutuloja tuli 9 712 euroa. Nettomenot/opetustunti oli 42,04 euroa (keskiarvon ollessa 47,07 euroa) ja nettomenot/kuntalainen oli 19,92 euroa (keskiarvon ollessa 22,76 euroa).

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Tavoitteena on kehittää kurssitoimintaa ja -tarjontaa sekä tehdä Vakka-Opiston toimintaa näkyvämmäksi. Olemalla mukana opiston Kestävän tulevaisuuden tiimissä, saamme kehittämiseen yhteistä näkökulmaa, joka auttaa toiminta-alueitamme.

ULKOISET TALOUSLUVUT - MUU KOULUTUS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Vuokratuotot					534	-	534
Muut toimintatuotot	10 472	10 200		10 200	15 946	156,3 %	5 746
Toimintatuotot yht.	10 472	10 200	0	10 200	16 480	161,6 %	6 280
Toimintakulut							
Palvelujen ostot	-69 030	-79 900		-79 900	-74 900	93,7 %	5 000
Toimintakulut yht.	-69 030	-79 900	0	-79 900	-74 900	93,7 %	5 000
Toimintakate	-58 558	-69 700	0	-69 700	-58 420	83,8 %	11 280
Rahoitustuotot ja -kulut	-23					-	
Kokonaiskustannukset	-58 581	-69 700	0	-69 700	-58 420	83,8 %	11 280
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-30	-35	-	-	-30	-	-

2.5. Tekninen lautakunta

2.5.1. Toimielin yhteensä

Vuoden 2023 aikana tapahtui merkittäviä muutoksia kunnan henkilöstössä. Henkilöstömuutokset heijastuivat myös teknisen lautakunnan toimintaan resurssivajeena.

Yhdyskuntapalveluissa Ihoden koulun urheilukenttää kunnostettiin siellä sijainneiden päiväkotien väistötilojen jäljiltä. Urheiluseuroilla on nyt ja jatkossakin suuri rooli urheilualueiden ylläpidossa. Seurat vastaavat esimerkiksi jääkiekkokaukaloiden hoidosta, hiihtolajujen ajosta ja nurmikenttien leikkuusta.

Toimitilapalveluissa saatiin vuoden 2023 aikana käyttöön kaksi uutta päiväkotia.

Ihodessa Satakielen päiväkotihanke saatiin monien vaiheiden jälkeen valmiiksi huhtikuussa. Kunta on vuokrannut rakennuksen ja hankkeeseen liittyvää lunastusmahdollisuutta on selvitetty loppuvuoden aikana. Syksyn aikana allekirjoitettiin myös Pyhärannan seurakunnan ja Pyhärannan kunnan välinen vuokrasopimus, joka koskee päiväkodissa olevaa monitoimitilaa. Monitoimitila vuokraaminen mahdollistaa seurakunnalle järjestää erilaisia toimintoja kerhoista kokoon-tumisiin.

Toukokuussa kunnanhallitus päätti vuokramallilla toteutettavasta päiväkotihankkeesta Reilaan. Jos Ihoden hanke kesti vuosia, niin Reilan päiväkoti oli käytössä neljässä kuukaudessa hankintapäätöksestä.

Rohdaisten koulun liikuntasalin vesikatto uusittiin ja samalla parannettiin yläpohjan lämmöneristyksiä. Terveysaseman lämmitysjärjestelmän muutos toteutettiin myös vuoden 2023 aikana. Koulujen ja päiväkotien korjauksiin varattua määrärahaa ei käytetty tarpeista huolimatta. Vesihuoltolaitoksella oli talousarviossa varattuna rahaa niin yhdysvesijohdon suunnitteluun kuin rakentamiseen, välille Untamala–Varhokylä. Koko Vakka-Suomen alueelle laadittiin ylikunnallinen hydraulinen malli, jolla voidaan tarkastella esim. veden riittävyttä Laitilan suunnasta. Työ valmistuu vasta vuoden 2024 aikana. Näin ollen yhdysvesijohdon suunnittelutyötä ei käynnistetty, lisäksi rakentamishankkeesta saatiin konsultilta eri suuruisia kustannusarvioita, joiden yläraja oli miljoona euroa. Veden toimittaja teki putkistoonsa kevään 2023 aikana korjaustoimenpiteitä, joilla turvattiin veden riittävyys kesäkaudella. Vesi- ja viemäriverkostoa rakennettiin normaaliin tapaan. Uusia vesiliittymäsopimuksia tehtiin vuoden aikana 9 kpl ja viemäri liittymäsopimuksia 4 kpl.

Lisäksi tekninen lautakunta kiinnitti huomiota vuoden 2023 osalta, että viranhaltijapäätökset tehtiin myöhässä, ja että Rohdaisten Tuiskurannan aita ei ole rakennettu.

Tekninen lautakunta totesi myös, että kokouksia ei ole ollut riittävästi toimintakaudella.

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN RIITTÄVYYDESTÄ

Tekniselle lautakunnalle on annettu osavuosisikatsaus selvitys 1–7/2023 syyskuussa 2023. Hallintosääntöä ja muita ohjeistuksia on pyritty noudattamaan.

ULKOISET TALOUSLUVUT - TEKNINEN LAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	384 908	435 000	0	435 000	439 749	101,1 %	4 749
Toimintakulut	-1 655 839	-1 546 296	0	-1 546 296	-1 595 621	103,2 %	-49 325
Toimintakate	-1 270 931	-1 111 296	0	-1 111 296	-1 155 872	104,0 %	-44 576
Rahoitustuotot ja -kulut	-47				-133	-	-133
Poistot ja arvonalentumiset	-514 888	-507 685		-507 685	-639 068	125,9 %	-131 383
Kokonaiskustannukset	-1 785 867	-1 618 981	0	-1 618 981	-1 795 073	110,9 %	-176 092

SISÄISET TALOUSLUVUT - TEKNINEN LAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	800 229	0	0	0	591 950	-	591 950
Toimintakulut	-124 184	0	0	0	-95 129	-	-95 129
Toimintakate	676 045	0	0	0	496 821	-	496 821
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 248				-17 248	-	-17 248
Kokonaiskustannukset	658 797	0	0	0	479 573	-	479 573

TEKNISEN LAUTAKUNNAN INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Rantayleiskaavan päivittämistyötä on jatkettu vuoden 2023 aikana, henkilöstöväjeen (viranhaltija Pyhärannan kunta) johdosta ei kaavatyö edennyt alkuperäisen aikataulun mukaisesti.

Rohdaisten koulun uuden osan kunnostus suoritettiin kesän 2023 aikana. Alkuperäinen talousarvio 205 000 ylittyi mm. lisätöiden johdosta runsaalla 25 000 eurolla.

Urheilualueiden kunnostusta suoritettiin Ihoden urheilukentän ennallistamisena (oma määräraha varaus) jolla toimenpiteellä päiväkodin perustukset purettiin ja kenttä tasattiin alkuperäiseen kuntoonsa.

Ilmanvaihtokoneiden muutokset projektia ei toteutettu vuoden 2023 aikana (hankkeen takana ollut ajatus toteutetaan vuoden 2024 aikana, säätämällä ilmastointikoneiden käyntiaikoja).

Terveysaseman lämmitysjärjestelmän muutokset on toteutettu loppuvuodesta 2023.

Talousarviossa hankkeeseen oli varattu 27 000 euroa ja kustannukset olivat 18 337 euroa.

Suunnitteluun lämmitysjärjestelmien päivitys ei käynnistetty. Öljystä luopumiseen liittyen lämmitysjärjestelmien muutoshankkeisiin on saatavana avustusta, mutta öljylämmitystä ei voi jättää kohteeseen edes varalämmönlähteeksi. Suunnittelu käynnistetään vuoden 2024 aikana.

Vesi- ja viemäriverkostoa rakennetaan vuosittain, talousarviossa sekä vesijohtoverkoston että viemäriverkoston rakentamiseen oli vaattu 30 000 euroa ja toteutuneet kustannukset olivat 18 727 euroa ja 23 901 euroa.

Yhdysvesijohdon suunnitteluun oli varattu 20 000 euroa ja suunnitteluun kului 11 764 euroa.

Suunnitteluun liittyen Vakka-Suomen kuntien alueelle on laadittu hydraulista mallinnusta, jonka perusteella on mahdollista tarkastella esim. veden riittävyttä Laitilan suunnasta.

Suunnittelutyön aikana hankkeen kustannuksista saatiin erilaisia arvioita. Kustannusarviot vaihtelivat 600 000–1 000 000 euron välillä. Tarkempaa suunnittelua ei käynnistetty johtuen siitä, että hydraulisen mallinnuksen alustavia tuloksia saatiin vasta loppuvuodesta, Uudenkaupungin Vesi teki verkostoonsa korjaustoimenpiteitä, joilla parannettiin veden saatavuutta kesäkuukausina ja hankkeen kustannusarvioiden huomattavan nousun johdosta.

Reilan päiväkodin suunnitteluun ja pohjatöihin oli varattuna 70 000 euroa. Kustannuspaikkaan sisällytettiin kaikki päiväkodin rakentamiseen liittyneet kustannukset (vesi- ja viemäryöt, piha-alueet aitoineen, valaistukset liittymistöineen ym.).

Projektin kokonaiskustannukset ovat olleet 232 963 euroa. Projektista Reilan päiväkodin suunnitteluun ja pohjatöihin on tehty aikanaan erillinen selvitys.

Reilan rantasaunan kunnostukseen käytettiin 6 370 euroa ja kyseinen summa on siirretty käyttötalouden menoihin. Talousarviossa hankkeeseen oli varattu 8 000 euroa.

Koulujen ja päiväkotien korjauksiin oli varattu 30 000 euroa. Kunnostustoimenpiteitä on suoritettu käyttötalouden kustannuspaikoista. Investoinnin alaraja 5 000 hanketta kohti.

Omatoimikirjastoon liittyen on tehty laitehankinta, jonka kustannukset on ollut 10 179 euroa.

Projekti saatetaan valmiiksi vuoden 2024 aikana.

Teknisen lautakunnan kokonaisinvestointeihin on tehty muutoksia siten, että alkuperäistä investointibudjettia on pienennetty 237 000 euroa, jolloin budjetti on ollut 600 000 euroa.

Toteutuneet menot ovat olleet yhteensä 576 508 euroa.

2.5.2. Yhdyskuntapalvelut (4200)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapito, jätehuolto.

HENKILÖMÄÄRÄ

Osa rakennustarkastajan työpanoksesta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Yhdyskuntapalveluiden toimintatuotot ovat talousarvion mukaiset.

Toimintakulut ovat ylittyneet 29.067 eurolla. Rakennusten ja alueiden rakentamispalveluissa ylitystä on syntynyt 32.351 euroa. Suurimpana syynä on kaavateiden kunnossapidon kasvaneet kustannukset, johtuen niin palveluntuottajien hintojen noususta kuin talven haastavista olosuhteista.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Pitää kaavatiet ajettavassa kunnossa siten, että lumenauraus ja liukkauden torjunta suoritetaan tarpeen mukaisesti.

Urheilualueiden ylläpidon suhteen tehdään edelleen yhteistyötä urheiluseurojen kanssa, jotka vastaavat esimerkiksi jääkiekkokaukalojen hoidosta.

Jätehuoltorekisterin tarkistus vuoden 2023 aikana.

ULKOISET TALOUSLUVUT - YHDYSKUNTAPALVELUT

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	-50					-	
Tuet ja avustukset					287	-	287
Vuokratuotot	13 045	13 000		13 000	14 105	108,5 %	1 105
Muut toimintatuotot					50	-	50
Toimintatuotot yht.	12 995	13 000	0	13 000	14 442	111,1 %	1 442
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-28 893	-25 453		-25 453	-28 455	111,8 %	-3 002
Palvelujen ostot	-309 202	-101 300		-101 300	-134 467	132,7 %	-33 167
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 495	-29 100		-29 100	-23 118	79,4 %	5 982
Avustukset	-180					-	
Muut toimintakulut	-1 631	-2 000		-2 000	-880	44,0 %	1 120
Toimintakulut yht.	-369 400	-157 853	0	-157 853	-186 920	118,4 %	-29 067
Toimintakate	-356 405	-144 853	0	-144 853	-172 479	119,1 %	-27 626
Poistot ja arvonalentumiset	-137 201	-136 229		-136 229	-139 752	102,6 %	-3 523
Kokonaiskustannukset	-493 606	-281 082	0	-281 082	-312 231	111,1 %	-31 149
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-252	-142			-162	-	-

2.5.3. Toimitilapalvelut (4300)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Kiinteistöjen kunnossapito siten, että pystytään palvelemaan, niin sisäisten, kuin ulkoisten asiakkaiden tarpeita.

Ravitsemuspalveluiden järjestäminen.

HENKILÖMÄÄRÄ

Kiinteistöhuoltomies, 4 keittäjää, 2 siivoojaa, talonmies ja rakennustarkastaja (osa työsuhteista osa-aikaisia).

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Toimintatuotot ovat ylittyneet 39.318 eurolla, kiinteistöjen vuokratuotot ovat kasvaneet 12.596 euroa ja laskun oikaisun perusteella palveluntuottajalta laskutettu 28.800 euroa.

Toimintakuluissa ylitystä on yhteensä 39.893 euroa. Henkilökuluissa ylitystä 15.362 euroa, aiheet, tarvikkeet ja tavarat kustannuspaikassa 77.868 euroa, koostuen lämmityksestä 54.345 euroa, elintarvikkeiden huomattavasta hintojen noususta johtuen 14.996 euroa ja investointiprojektin Reilan rantasaunan kunnostuksen kustannusten siirtämisestä käyttötalouspuolelle 6.370 euroa.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Kiinteistöille ei laadittu kunnossapito-ohjelmaa, jää vuodelle 2024.

ULKOISET TALOUSLUVUT - TOIMITILAPALVELUT

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	7 056	6 000		6 000	3 192	53,2 %	-2 808
Vuokratuotot	65 941	68 000		68 000	109 396	160,9 %	41 396
Muut toimintatuotot	925				730	-	730
Toimintatuotot yht.	73 922	74 000	0	74 000	113 318	153,1 %	39 318
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-279 695	-310 043		-310 043	-325 405	105,0 %	-15 362
Palvelujen ostot	-210 729	-168 020		-168 020	-145 654	86,7 %	22 366
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-445 149	-344 000		-344 000	-421 868	122,6 %	-77 868
Vuokratulut		-165 000		-165 000	-133 869	81,1 %	31 131
Muut toimintakulut	-334	-400		-400	-227	56,7 %	173
Toimintakulut yht.	-935 908	-987 463	0	-987 463	-1 027 022	104,0 %	-39 559
Toimintakate	-861 985	-913 463	0	-913 463	-913 704	100,0 %	-241
Rahoitustuotot ja -kulut	-42				-133	-	-133
Poistot ja arvonalentumiset	-216 420	-211 468		-211 468	-338 764	160,2 %	-127 296
Kokonaiskustannukset	-1 078 447	-1 124 931	0	-1 124 931	-1 252 601	111,3 %	-127 670
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-550	-566	-	-	-649	-	-

2.5.4. Maa- ja metsätilat (4400)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Maa- ja metsätilojen vallinta.

HENKILÖMÄÄRÄ

Rakennustarkastaja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Toimintatuotot ja -kulut talousarvion mukaisesti.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Rantayleiskaavan päivityksen yhteydessä tarkistettava kunnan omistamien alueiden, lähinnä Rihtniemi, virkistyskäyttö.

ULKOISET TALOUSLUVUT - MAA- JA METSÄTILAT

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot		8 000		8 000	14 517	181,5 %	6 517
Vuokratuotot		7 000		7 000	1 307	18,7 %	-5 693
Muut toimintatuotot	10 230					-	
Toimintatuotot yht.	10 230	15 000	0	15 000	15 824	105,5 %	824
Toimintakulut							
Palvelujen ostot	-3 486	-7 000		-7 000	-8 578	122,5 %	-1 578
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-55	-100		-100	-361	360,9 %	-261
Toimintakulut yht.	-3 541	-7 100	0	-7 100	-8 939	125,9 %	-1 839
Toimintakate	6 689	7 900	0	7 900	6 885	87,1 %	-1 015
Poistot ja arvonalentumiset	-696	-773		-773	-626	81,0 %	147
Kokonaiskustannukset	5 993	7 127	0	7 127	6 258	87,8 %	-869
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	3	4	-	-	3	-	-

2.5.5. Vesihuoltolaitos (5000)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Säännöllisen ja riittävän vedenjakelun turvaaminen kuntalaisille. Toimiva viemäröinti toiminta-alueella. Vesi- ja viemäriverkoston rakentaminen.

HENKILÖMÄÄRÄ

Vesilaitoksen hoitaja ja rakennustarkastaja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Vakka-Suomen vesihuoltoyhteistyön kehittämishankkeessa on selvitetty tulevaisuuden hankkeita; mm. hydraulinen mallinnus veden saannin riittävyden arvioimiseksi (valmistuu alkuvuonna 2024).

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Vesihuoltolaitoksen myyntituotot ovat 32 074 euroa alle talousarvion ja vuoteen 2022 verrattunakin pudotusta on yli 9 500 euroa.

Toimintakulut ovat kokonaisuudessaan alittuneet 15 076 euroa. Henkilöstökulut ovat ylittyneet 9 292 euroa ja vastaavasti sähkön ja veden osalta alitusta on tullut 13 512 ja 12 682 euroa.

Suunnitelman mukaisissa poistoissa poikkeama on 131 383 euroa eli sumupoistot tehtiin 25,9 % enemmän, kuin on arvioitu.

Investointimenojen poikkeama talousarviomuutosten jälkeen on 25 000 euroa (3,9 %). Pysyvien vastaavien myynnistä saatuja myyntituloja ei oltu budjetoitu.

Vesihuollon talouden tasapainottamissuunnitelmaa ei ole laadittu vuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 aikana hyväksytty projekti Vakka-Suomen jätevesisopimusten uudistamiseksi.

ULKOISET TALOUSLUVUT - VESIHUOLTOLAITOS

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	287 760	333 000		333 000	296 165	88,9 %	-36 835
Toimintatuotot yht.	287 760	333 000	0	333 000	296 165	88,9 %	-36 835
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-79 739	-87 900		-87 900	-97 192	110,6 %	-9 292
Palvelujen ostot	-83 254	-99 880		-99 880	-96 340	96,5 %	3 540
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-180 932	-205 300		-205 300	-179 296	87,3 %	26 004
Vuokratulut	-240	-300		-300		0,0 %	300
Muut toimintakulut	-2 825	-500		-500	89	-17,7 %	589
Toimintakulut yht.	-346 990	-393 880	0	-393 880	-372 740	94,6 %	21 140
Toimintakate	-59 229	-60 880	0	-60 880	-76 574	125,8 %	-15 694
Rahoitustuotot ja -kulut	-6					-	
Poistot ja arvonalentumiset	-160 571	-159 215		-159 215	-159 925	100,4 %	-710
Kokonaiskustannukset	-219 806	-220 095	0	-220 095	-236 499	107,5 %	-16 404
Asukasluvu 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-112	-111	-	-	-123	-	-

2.6. Ympäristö- ja lupalautakunta

2.6.1. Toimielin yhteensä

Vuoden 2023 aikana tapahtui merkittäviä muutoksia kunnan henkilöstössä. Henkilöstömuutokset heijastuivat myös osittain ympäristö- ja lupalautakunnan toimintaan resurssivajeena. Lautakunta ei kokoontunut säännöllisesti ja asioiden valmistelua ei tapahtunut sen kautta.

Rakennusvalvonnassa oli nähtävillä pientä pirstymistä rakentamisessa, mutta uusien asuinrakennusten osalta tilanne on edelleen heikko. Asuinrakentaminen tapahtuu lähinnä lomarakennuksen käyttötarkoituksen muutoksen kautta. Rakennusvalvonnan henkilöstö on osallistunut koulutuksiin ja koulutustarve jatkuu edelleen esim. uuden rakentamislain tullessa voimaan 1.1.2025. Rakennus- ja toimenpidelupia myönnettiin vuoden aikana 40 kappaletta.

Ympäristönsuojelumääräykset oli tarkoitus päivittää vuoden 2023 aikana.

Työ saatiin käynnistettyä, mutta päivitys saadaan valmiiksi vasta 2024.

Yksityistieavustukset on jaettu ja monet tiekunnat ottavat avustukset vastaan murskeena. Yksityistieavustuksiin oli varattuna 10.000 euroa ja avustusta hakeneiden yksityisteiden kunnossapitomenot olivat 105.512 euroa.

ULKOISET TALOUSLUVUT - YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	17 327	16 300	0	16 300	15 731	96,5 %	-569
Toimintakulut	-104 741	-96 818	-20 000	-116 818	-110 528	94,6 %	6 290
Toimintakate	-87 414	-80 518	-20 000	-100 518	-94 797	94,3 %	5 721
Kokonaiskustannukset	-87 414	-80 518	-20 000	-100 518	-94 797	94,3 %	5 721

SISÄISET TALOUSLUVUT - YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot	0	0	0	0	1 014	-	1 014
Toimintakulut	-27 296	0	0	0	-14 708	-	-14 708
Toimintakate	-27 296	0	0	0	-13 694	-	-13 694
Kokonaiskustannukset	-27 296	0	0	0	-13 694	-	-13 694

2.6.2. Rakennusvalvonta (4500)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Rakennetun ja rakennettavan ympäristön viihtyvyyden parantaminen Lupavalvonta

Ympäristön pitäminen viihtyisänä

ympäristösuojelumääräysten tarkistaminen

Määräykset muuttuvan lainsäädännön mukaiset

Määräykset selkeät ja mahdollistavat asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun

Ohjaus ja neuvonta

HENKILÖMÄÄRÄ

Osa rakennustarkastajan ja talous- ja henkilöstösihteerin työpanoksesta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Aloitettu valmistautuminen uuden rakentamislain tuomiin muutoksiin.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Henkilökunta osallistunut koulutuksiin.

ULKOISET TALOUSLUVUT - RAKENNUSVALVONTA

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	342					-	
Maksutuotot	9 869	15 000		15 000	13 551	90,3 %	-1 450
Toimintatuotot yht.	10 211	15 000	0	15 000	13 551	90,3 %	-1 450
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-39 576	-32 827	-18 255	-51 082	-50 568	99,0 %	514
Palvelujen ostot	-24 991	-28 550	-1 745	-30 295	-35 818	118,2 %	-5 523
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-387	-1 150		-1 150	-209	18,2 %	941
Vuokrakulut	-2 150	-2 200		-2 200	-1	0,0 %	2 199
Toimintakulut yht.	-67 104	-64 727	-20 000	-84 727	-86 596	102,2 %	-1 869
Toimintakate	-56 893	-49 727	-20 000	-69 727	-73 045	104,8 %	-3 318
Kokonaiskustannukset	-56 893	-49 727	-20 000	-69 727	-73 045	104,8 %	-3 318
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-29	-25	-	-	-38	-	-

2.6.3. Ympäristönsuojelu (4600)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Ympäristönsuojelun tehtävänä on huolehtia viranomaistehtävien lisäksi ympäristönsuojelun yleisestä edistämisestä.

HENKILÖMÄÄRÄ

Osa rakennustarkastajan työpanoksesta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET**VASTUUALUEEN TAVOITTEET**

Ympäristönsuojelumääräysten valmistelu aloitettu.

ULKOISET TALOUSLUVUT - YMPÄRISTÖNSUOJELU

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Maksutuotot		1 300		1 300		0,0 %	-1 300
Toimintatuotot yht.	0	1 300	0	1 300	0	0,0 %	-1 300
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-11 879	-13 558		-13 558	-3 853	28,4 %	9 705
Palvelujen ostot	-2 470	-4 200		-4 200	-2 054	48,9 %	2 146
Toimintakulut yht.	-14 349	-17 758	0	-17 758	-5 907	33,3 %	11 851
Toimintakate	-14 349	-16 458	0	-16 458	-5 907	35,9 %	10 551
Kokonaiskustannukset	-14 349	-16 458	0	-16 458	-5 907	35,9 %	10 551
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-7	-8	-	-	-3	-	-

2.6.4. Yksityistiet (4700)**VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT**

Yksityistieverkostosta huolehtiminen Tieverkoston kunnossapidon edesauttaminen ELY-keskuk-
sen avustusten hyödyntäminen

HENKILÖMÄÄRÄ

Osa rakennustarkastajan ja talous- ja henkilöstösihteerin työpanoksesta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Ei oleellisia muutoksia.

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

Jaettu avustukset yksityisteiden ylläpitoon.

ULKOISET TALOUSLUVUT - YKSITYISTIET

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Tot.	Poik.
Toimintatuotot							
Tuet ja avustukset					-11 264	-	-11 264
Muut toimintatuotot	7 116				13 444	-	13 444
Toimintatuotot yht.	7 116	0	0	0	2 180	-	2 180
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-4 644	-3 953		-3 953	-3 853	97,5 %	100
Palvelujen ostot	-6 507	-380		-380	-633	166,6 %	-253
Avustukset	-12 137	-10 000		-10 000	-13 539	135,4 %	-3 539
Toimintakulut yht.	-23 288	-14 333	0	-14 333	-18 025	125,8 %	-3 692
Toimintakate	-16 172	-14 333	0	-14 333	-15 845	110,5 %	-1 512
Kokonaiskustannukset	-16 172	-14 333	0	-14 333	-15 845	110,5 %	-1 512
Asukasluku 31.12.	1 962	1 986			1 930	-	1 930
Euroa/asukas	-8	-7	-	-	-8	-	-

2.7. Koko kunta yhteensä

2.7.1. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

KUNNAN TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN (ULKOISET JA SISÄISET ERÄT)

	TP 2022	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot							
Myyntituotot	952 245	361 904		361 904	808 534	123,4 %	446 630
Maksutuotot	912 591	156 470		156 470	627 270	300,9 %	470 800
Tuet ja avustukset	71 831	7 700		7 700	70 662	817,7 %	62 962
Vuokratuotot	242 382	88 000		88 000	224 240	154,8 %	136 240
Muut toimintatuotot	171 677	31 700		31 700	73 738	132,6 %	42 038
Toimintatuotot yht.	2 350 725	645 774	0	645 774	1 804 444	179,4 %	1 158 670
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-3 103 696	-3 248 950	-38 255	-3 287 205	-2 947 754	-10,3 %	339 451
Palvelujen ostot	-10 709 515	-1 936 710	-76 745	-2 013 455	-3 198 371	58,8 %	-1 184 916
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-766 976	-671 810	-25 500	-697 310	-735 790	5,5 %	-38 480
Avustukset	-486 489	-101 000	-85 000	-186 000	-195 656	5,2 %	-9 656
Vuokratulot	-262 138	-242 130	-5 500	-247 630	-315 530	27,4 %	-67 900
Muut toimintakulut	-51 055	-43 760		-43 760	-72 984	66,8 %	-29 224
Toimintakulut yht.	-15 379 869	-6 244 360	-231 000	-6 475 360	-7 466 083	15,3 %	-990 723
Toimintakate	-13 029 144	-5 598 586	-231 000	-5 829 586	-5 661 639	-2,9 %	167 947
Verotulot	9 240 467	4 335 000		4 335 000	4 914 547	13,4 %	579 547
Valtionosuudet	4 300 934	1 846 020		1 846 020	1 944 503	5,3 %	98 483
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	615	2 000		2 000	9 351	467,6 %	7 351
Muut rahoitustuotot	72 264	19 498		19 498	22 353	14,6 %	2 855
Korkokulut	-7 207	-7 000		-7 000	-14 994	114,2 %	-7 994
Muut rahoituskulut	-34 073	-1 050		-1 050	-26 715	2444,3 %	-25 665
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	31 600	13 448		13 448	-10 005	-174,4 %	-23 453
Vuosikate	543 857	595 882	-231 000	364 882	1 187 407	225,4 %	822 525
Poistot ja arvonalentumiset	-1 102 896	-579 704		-579 704	-693 938	19,7 %	-114 234
Satunnaiset erät							
Satunnaiset kulut	-852						-
Satunnaiset erät	-852,10	0,00	0,00	0,00	0,00		-
Tilikauden tulos	-559 891	16 178	-231 000	-214 822	493 469	-329,7 %	708 291
Poistoeron muutos	23 310	23 310		23 310	23 310	0,0 %	
Tilikauden yli-/alijäämä	-536 581	39 488	-231 000	-191 512	516 779	-369,8 %	708 291

2.7.2. Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN LAUTAKUNNITTAIN

	Alkup. TA	TA-muutokset	Alkup. TA + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
KUNNANHALLITUS							
Aineettomat hyödykkeet	-40 000,00	24 000,00	-16 000,00		16 000,00	-100 %	0 %
Investointimenot yhteensä	-40 000,00	24 000,00	-16 000,00	0,00	16 000,00	-100 %	0 %
Investointien luovutustulot				57,49	57,49		
Investointitulot yhteensä	0,00	0,00	0,00	57,49	57,49		
Nettoinvestoinnit yhteensä	-40 000,00	24 000,00	-16 000,00	57,49	16 057,49	-100 %	0 %
SIVISTYSLAUTAKUNTA							
Aineelliset hyödykkeet	-115 000,00	27 000,00	-88 000,00	-10 179,00	77 821,00	-88 %	12 %
Investointimenot yhteensä	-115 000,00	27 000,00	-88 000,00	-10 179,00	77 821,00	-88 %	12 %
Nettoinvestoinnit yhteensä	-115 000,00	27 000,00	-88 000,00	-10 179,00	77 821,00	-88 %	12 %
TEKNINEN LAUTAKUNTA							
Aineettomat hyödykkeet	-30 000,00	10 000,00	-20 000,00	-26 964,46	-6 964,46	35 %	135 %
Aineelliset hyödykkeet	-652 000,00	176 000,00	-476 000,00	-539 125,73	-63 125,73	13 %	113 %
Investointimenot yhteensä	-682 000,00	186 000,00	-496 000,00	-566 090,19	-70 090,19	14 %	114 %
Nettoinvestoinnit yhteensä	-682 000,00	186 000,00	-496 000,00	-566 090,19	-70 090,19	14 %	114 %
YMPÄRISTÖ- JA LUPALAUTAKUNTA							
Aineettomat hyödykkeet				-296,65	-296,65		
Investointimenot yhteensä	0,00	0,00	0,00	-296,65	-296,65		
Nettoinvestoinnit yhteensä	0,00	0,00	0,00	-296,65	-296,65		
KUNTA YHTEENSÄ							
Aineettomat hyödykkeet	-70 000,00	34 000,00	-36 000,00	-27 261,11	8 738,89	-24 %	76 %
Aineelliset hyödykkeet	-767 000,00	203 000,00	-564 000,00	-549 304,73	14 695,27	-3 %	97 %
Investointimenot yhteensä	-837 000,00	237 000,00	-600 000,00	-576 565,84	23 434,16	-4 %	96 %
Rahoitusosuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Investointien luovutustulot	0,00	0,00	0,00	57,49	57,49		
Investointitulot yhteensä	0,00	0,00	0,00	57,49	57,49		
Nettoinvestoinnit yhteensä	-837 000,00	237 000,00	-600 000,00	-576 508,35	23 491,65	-4 %	96 %

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN TULOSALUEITTAIN

	Alkup. TA	TA-muutokset	Alkup. TA + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
1300 YLEINEN HALLINTO							
Aineettomat hyödykkeet	-40 000,00	24 000,00	-16 000,00		16 000,00	-100 %	0 %
Investointimenot yhteensä	-40 000,00	24 000,00	-16 000,00	0,00	16 000,00	-100 %	0 %
Investointien luovutustulot				57,49	57,49		
Investointitulot yhteensä	0,00	0,00	0,00	57,49	57,49		
Nettoinvestoinnit yhteensä	-40 000,00	24 000,00	-16 000,00	57,49	16 057,49	-100 %	0 %
3100 VARHAISKASVATUS							
Aineelliset hyödykkeet	-70 000,00		-70 000,00		70 000,00	-100 %	0 %
Investointimenot yhteensä	-70 000,00	0,00	-70 000,00	0,00	70 000,00	-100 %	0 %
Nettoinvestoinnit yhteensä	-70 000,00	0,00	-70 000,00	0,00	70 000,00	-100 %	0 %

	Alkup. TA	TA-muutokset	Alkup. TA + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
3300 PERUSOPETUS							
Aineelliset hyödykkeet	-25 000,00	25 000,00					
Investointimenot yhteensä	-25 000,00	25 000,00	0,00	0,00	0,00		
Nettoinvestoinnit yhteensä	-25 000,00	25 000,00	0,00	0,00	0,00		
3900 KIRJASTOTOIMINTA							
Aineelliset hyödykkeet	-20 000,00	2 000,00	-18 000,00	-10 179,00	7 821,00	-43 %	57 %
Investointimenot yhteensä	-20 000,00	2 000,00	-18 000,00	-10 179,00	7 821,00	-43 %	57 %
Nettoinvestoinnit yhteensä	-20 000,00	2 000,00	-18 000,00	-10 179,00	7 821,00	-43 %	57 %
4200 YHDYSKUNTAPALVELUT							
Aineettomat hyödykkeet				-15 200,00	-15 200,00		
Aineelliset hyödykkeet	-30 000,00	13 500,00	-16 500,00	-14 720,16	1 779,84	-11 %	89 %
Investointimenot yhteensä	-30 000,00	13 500,00	-16 500,00	-29 920,16	-13 420,16	81 %	181 %
Nettoinvestoinnit yhteensä	-30 000,00	13 500,00	-16 500,00	-29 920,16	-13 420,16	81 %	181 %
4300 TOIMITILAPALVELUT							
Aineettomat hyödykkeet	-10 000,00	10 000,00					
Aineelliset hyödykkeet	-262 000,00	-147 500,00	-409 500,00	-481 778,16	-72 278,16	18 %	118 %
Investointimenot yhteensä	-272 000,00	-137 500,00	-409 500,00	-481 778,16	-72 278,16	18 %	118 %
Nettoinvestoinnit yhteensä	-272 000,00	-137 500,00	-409 500,00	-481 778,16	-72 278,16	18 %	118 %
4500 RAKENNUSVALVONTA							
Aineettomat hyödykkeet				-296,65	-296,65		
Investointimenot yhteensä	0,00	0,00	0,00	-296,65	-296,65		
Nettoinvestoinnit yhteensä	0,00	0,00	0,00	-296,65	-296,65		
5000 VESIHUOLTOLAITOS							
Aineettomat hyödykkeet	-20 000,00		-20 000,00	-11 764,46	8 235,54	-41 %	59 %
Aineelliset hyödykkeet	-360 000,00	310 000,00	-50 000,00	-42 627,41	7 372,59	-15 %	85 %
Investointimenot yhteensä	-380 000,00	310 000,00	-70 000,00	-54 391,87	15 608,13	-22 %	78 %
Nettoinvestoinnit yhteensä	-380 000,00	310 000,00	-70 000,00	-54 391,87	15 608,13	-22 %	78 %
KUNTA YHTEENSÄ							
Aineettomat hyödykkeet	-70 000,00	34 000,00	-36 000,00	-27 261,11	8 738,89	-24 %	76 %
Aineelliset hyödykkeet	-767 000,00	203 000,00	-564 000,00	-549 304,73	14 695,27	-3 %	97 %
Investointimenot yhteensä	-837 000,00	237 000,00	-600 000,00	-576 565,84	23 434,16	-4 %	96 %
Rahoitusosuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Investointien luovutustulot	0,00	0,00	0,00	57,49	57,49		
Investointitulot yhteensä	0,00	0,00	0,00	57,49	57,49		
Nettoinvestoinnit yhteensä	-837 000,00	237 000,00	-600 000,00	-576 508,35	23 491,65	-4 %	96 %

2.7.3. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

(1 000 euroa)	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkup. TA	TA- muu- tokset	TA muut. jälkeen	To- teuma	Poik- keama	Alkup. TA	TA- muu- tokset	TA muut. jälkeen	To- teuma	Poik- keama
Käyttötalousosa										
Keskusvaalilautakunta	N	-15		-15	-17	-2	2	2	4	2
Tarkastuslautakunta	N	-18	-40	-58	-61	-4				
Kunnanhallitus	N	-1 017	-125	-1 142	-1 274	-132	16	16	598	582
Sivistyslautakunta	N	-3 552	-46	-3 598	-4 298	-700	177	177	154	-22
Tekninen lautakunta	N	-1 546		-1 546	-1 691	-144	435	435	1 032	597
Ympäristölautakunta	N	-97	-20	-117	-125	-8	16	16	17	
Tuloslaskelmaosa										
Verotulot	B						4 335	4 335	4 915	580
Valtionosuudet	B						1 846	1 846	1 945	98
Korkotuotot	B						2	2	9	7
Muut rahoitustuotot	B						19	19	5	-14
Korkomenot	B	-7		-7	-15	-8				
Muut rahoitusmenot	B	-1		-1	-9	-8				
Satunnaiset erät	N									
Investointiosa										
1300 Yleinen hallinto	N	-40	24	-16		16				
3100 Varhaiskasvatus	N	-70		-70		70				
3300 Perusopetus	N	-25	25							
3900 Kirjastotoiminta	N	-20	2	-18	-10	8				
4200 Yhdyskuntapalvelut	N	-30	14	-17	-30	-13				
4300 Toimitilapalvelut	N	-272	-138	-410	-482	-72				
4500 Rakennusvalvonta	N									
5000 Vesihuoltolaitos	N	-380	310	-70	-54	16				
Rahoitusosa										
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäys	N				-14					
Antolainasaamisten vähennys	N									
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lisäykset	B									
Pitkäaikaisten vähennykset	B				-175					
Lyhytaikaisten muutokset	N				-1 000	-1 000				
Oman pääoman muutokset	N									
Vaikutus maksuvalmiuteen	N									
Yhteensä		-7 089	6	-7 083	-9 257	-2 173	6 848	6 848	8 678	1 830

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1. Tuloslaskelma

KUNNAN TULOSLASKELMA (ULKOISET ERÄT)

	2023	2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	315 482,69	315 411,08
Maksutuotot	100 623,80	391 660,40
Tuet ja avustukset	70 661,88	71 830,68
Vuokratuotot	125 341,68	78 985,91
Muut toimintatuotot	73 737,56	171 677,29
Toimintatuotot yht.	685 847,61	1 029 565,36
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-2 947 753,74	-3 103 695,82
Palvelujen ostot	-2 178 672,45	-9 551 750,90
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-735 789,54	-766 976,07
Avustukset	-195 656,13	-486 488,95
Vuokratulot	-216 631,07	-98 742,56
Muut toimintakulut	-72 983,52	-51 054,64
Toimintakulut yht.	-6 347 486,45	-14 058 708,94
Toimintakate	-5 661 638,84	-13 029 143,58
Verotulot	4 914 547,20	9 240 467,31
Valtionosuudet	1 944 503,41	4 300 934,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	9 351,45	615,32
Muut rahoitustuotot	5 104,82	55 015,59
Korkokulut	-14 993,85	-7 207,11
Muut rahoituskulut	-9 467,18	-16 824,30
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-10 004,76	31 599,50
Vuosikate	1 187 407,01	543 857,23
Poistot ja arvonalentumiset	-693 937,53	-1 102 896,23
Satunnaiset erät		
Satunnaiset kulut		-852,10
Satunnaiset erät yhteensä	0,00	-852,10
Tilikauden tulos	493 469,48	-559 891,10
Poistoeron muutos	23 310,02	23 310,02
Tilikauden yli-/alijäämä	516 779,50	-536 581,08

3.2. Rahoituslaskelma

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 187 407,01	543 857,23
Satunnaiset erät		-852,10
Tulorahoituksen korjaukset	-37 484,51	182,55
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 149 922,50	543 187,68
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-576 565,84	-221 139,59
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	37 542,00	3 168,00
Investointien rahavirta yhteensä	-539 023,84	-217 971,59
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	610 898,66	325 216,09
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-14 400,00	
Antolainasaamisten vähennys		
Antolainauksen muutokset yhteensä	-14 400,00	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-175 000,00	-250 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000,00	
Lainakannan muutokset yhteensä	-1 175 000,00	-250 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	199 405,35	34 581,60
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	187 731,55	-169 812,49
Korottomien velkojen muutos	-281 344,74	405 414,99
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	105 792,16	270 184,10
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 083 607,84	20 184,10
Rahavarojen muutos	-472 709,18	345 400,19
Rahavarat jakson alussa	3 303 028,61	2 957 628,42
Rahavarat jakson lopussa	2 830 319,43	3 303 028,61
Rahavarojen muutos	-472 709,18	345 400,19

3.3. Tase

KUNNAN TASE (ULKOISET ERÄT)

	TP 2023	TP 2022
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		3,76
Muut pitkävaikutteiset menot	28 626,19	71 926,82
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	28 626,19	71 930,58
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	895 055,43	895 112,92
Rakennukset	2 595 409,38	2 428 564,30
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 261 930,66	4 472 807,20
Koneet ja kalusto	23 646,35	45 822,50
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	46 024,05	53 883,74
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	7 822 065,87	7 896 190,66
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	30 299,96	915 758,58
Muut saamiset	21 960,00	7 560,00
Sijoitukset yhteensä	52 259,96	923 318,58
Pysyvät vastaavat yhteensä	7 902 952,02	8 891 439,82
Toimeksiantojen varat		
Lahjoitusrahastojen varat	2 208,51	2 782,55
Toimeksiantojen varat yhteensä	2 208,51	2 782,55
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Vaihto-omaisuus yhteensä	0,00	0,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	313 442,11	183 444,03
Muut saamiset	46 520,49	57 868,24
Siirtosaamiset	23 510,95	329 892,83
Saamiset yhteensä	383 473,55	571 205,10
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	360 990,00	360 990,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	360 990,00	360 990,00
Rahat ja pankkisaamiset	2 469 329,43	2 942 038,61
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 213 792,98	3 874 233,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 118 953,51	12 768 456,08
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	4 803 786,98	5 662 851,07
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 937 775,41	2 474 356,49
Tilikauden yli-/alijäämä	516 779,50	-536 581,08
Oma pääoma yhteensä	7 258 341,89	7 600 626,48

	TP 2023	TP 2022
Vähemmistöosuudet	0,00	0,00
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	540 499,41	563 809,43
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä	540 499,41	563 809,43
Pakolliset varaukset		
Pakolliset varaukset yhteensä	0,00	0,00
Toimeksiantojen pääomat		
Lahjoitusrahastojen pääomat	389 779,96	190 948,65
Muut toimeksiantojen pääomat	39 399,88	39 399,88
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	429 179,84	230 348,53
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Korolliset		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 000,00	325 000,00
Korottomat		
Muut velat	1 613 033,28	1 581 231,78
Pitkäaikainen yhteensä	1 688 033,28	1 906 231,78
Lyhytaikainen		
Korolliset		
Joukkovelkakirjalainat		1 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	325 000,00	250 000,00
Korottomat		
Saadut ennakot	6 486,00	28 000,00
Ostovelat	253 738,32	468 082,68
Muut velat	80 523,50	104 258,41
Siirtovelat	537 151,27	617 098,77
Lyhytaikainen yhteensä	1 202 899,09	2 467 439,86
Vieras pääoma yhteensä	2 890 932,37	4 373 671,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 118 953,51	12 768 456,08

3.4. Verotulojen erittely

VEROTULOJEN ERITTELY

	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Poikkeama	Tot
Kunnallisvero	3 322 000	0	3 322 000	3 777 471	455 471	113,7 %
Osuus yhteisöverosta	221 000	0	221 000	320 746	99 746	145,1 %
Kiinteistövero	792 000	0	792 000	816 330	24 330	103,1 %
Verotulot yhteensä	4 335 000	0	4 335 000	4 914 547	579 547	113,4 %

VALTIONOSUUDET

	TA 2023	M 2023	TA+M 2023	TP 2023	Poikkeama
Peruspalvelujen valtionosuus	1 419 820	0	1 419 820	1 552 159	132 339
Verotuloihin perustuva valtionosuuden ta- saus	595 900	0	595 900	590 437	-5 463
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtion- osuudet	-524 900	0	-524 900	-542 509	-17 609
Verotulomenetysten korvaus	355 200	0	355 200	344 417	-10 783
Valtionosuudet yhteensä	1 846 020	0	1 846 020	1 944 503	98 483

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vakituinen asunto	0,70 %	0,70 %	0,50 %	0,50 %	0,50 %	0,50 %
Muut rakennukset	1,80 %	1,80 %	1,80 %	1,80 %	1,80 %	1,80 %
Yleinen	1,80 %	1,80 %	1,80 %	1,80 %	1,80 %	1,80 %

3.5. Kokonaistulot ja -menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	685 847,61	Toimintakulut	-6 347 486,45
Verotulot	4 914 547,20	Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	1 944 503,41	Korkokulut	-14 993,85
Korkotuotot	9 351,45	Muut rahoituskulut	-9 467,18
Muut rahoitustuotot	5 104,82	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
Pys. vast. hyödykkeiden luovutusvoitot	-37 542,00	Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	
		Pys. vast. hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	-576 565,84
Pys. vast. hyödykkeiden luovutustulot	37 542,00		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset		Antolainasaamisten lisäykset	-14 400,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-175 000,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-1 000 000,00
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
TULOT YHTEENSÄ	7 559 354	MENOT YHTEENSÄ	-8 137 913

3.6. Konsernintuloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	2023	2022
Toimintatuotot	722 080,14	5 931 074,78
Toimintakulut	-6 383 042,84	-18 801 787,21
Osuus osakkuusyht. voitosta/tappiosta		-3 260,74
Toimintakate	-5 660 962,71	-12 873 973,17
Verotulot	4 914 547,20	9 240 467,31
Valtionosuudet	1 944 503,41	4 300 934,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	9 351,45	648,98
Muut rahoitustuotot	5 105,69	16 237,24
Korkokulut	-14 996,81	-35 771,97
Muut rahoituskulut	-9 467,18	-17 324,32
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-10 006,85	-36 210,07
Vuosikate	1 188 081,05	631 218,07
Poistot ja arvonalentumiset	-694 582,78	-1 349 327,04
Satunnaiset erät		
Satunnaiset kulut		-852,10
Satunnaiset erät		-852,10
Tilikauden tulos	493 498,27	-718 961,08
Vähemmistöosuudet		-950,94
Tilikauden yli-/alijäämä	493 498,27	-719 912,02

3.7. Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 188 081,05	631 218,07
Satunnaiset erät		-852,10
Tulorahoituksen korjaukset	-37 484,51	-2 173,67
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 150 596,54	628 192,29
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-576 565,84	-1 350 163,93
Rahoitusosuudet investointimenoihin		29 740,79
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	37 542,00	10 656,67
Investointien rahavirta yhteensä	-539 023,84	-1 309 766,46
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	611 572,70	-681 574,17
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-14 400,00	
Antolainasaamisten vähennys		
Antolainauksen muutokset yhteensä	-14 400,00	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		985 079,70
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-175 000,00	-495 167,73
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000,00	163 682,44
Lainakannan muutokset yhteensä	-1 175 000,00	653 594,40
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	199 405,35	34 753,86
Vaihto-omaisuuden muutos		8 764,41
Saamisten muutos	187 453,17	-75 421,93
Korottomien velkojen muutos	-281 887,77	421 988,34
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	104 970,75	390 084,67
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 084 429,25	1 043 679,08
Rahavarojen muutos	-472 856,54	362 104,90
Rahavarat jakson lopussa	2 841 403,70	3 572 480,61
Rahavarat jakson alussa	3 314 260,25	3 210 375,70
Rahavarojen muutos	-472 856,54	362 104,90
V-S Sairaanhoidopiirin ky	-188 067,47	
V-S Erityishuoltopiirin ky	-70 152,89	
HVA-muutos yhteensä	-258 220,36	

3.8. Konsernitase

KONSERNITASE

	TP 2023	TP 2022
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		866,80
Muut pitkävaikutteiset menot	28 626,19	75 768,99
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	28 626,19	76 635,79
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	895 055,43	957 317,74
Rakennukset	2 595 409,38	4 975 816,59
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 261 930,66	4 476 030,32
Koneet ja kalusto	24 100,23	361 574,22
Muut aineelliset hyödykkeet		1 432,28
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	46 024,05	169 911,36
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	7 822 519,75	10 942 082,50
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet		54 892,98
Osakkeet ja osuudet	26 182,96	42 955,58
Muut saamiset	21 960,00	16 167,57
Sijoitukset yhteensä	48 142,96	114 016,13
Pysyvät vastaavat yhteensä	7 899 288,90	11 132 734,43
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiantojen varat	28 517,51	22 745,42
Lahjoitusrahastojen varat	2 208,51	9 528,08
Muut toimeksiantojen varat	63 092,62	56 899,46
Toimeksiantojen varat yhteensä	93 818,64	89 172,95
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet		55 964,11
Vaihto-omaisuus yhteensä	0,00	55 964,11
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	313 725,43	394 345,60
Muut saamiset	54 119,05	146 721,46
Siirtosaamiset	23 510,95	394 742,68
Saamiset yhteensä	391 355,44	935 809,75
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	2,04	2,04
Muut arvopaperit	360 990,00	367 311,70
Rahoitusarvopaperit yhteensä	360 992,04	367 313,75
Rahat ja pankkisaamiset	2 480 411,66	3 205 166,86
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 232 759,14	4 564 254,46
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 225 866,68	15 786 161,84

	TP 2023	TP 2022
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	4 803 786,98	5 662 851,07
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma		209,19
Muut omat rahastot		2 655,60
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 509 258,94	3 282 083,45
Tilikauden yli-/alijäämä	493 498,27	-719 912,02
Oma pääoma yhteensä	7 806 544,19	8 227 887,29
Vähemmistöosuudet	0,00	4 896,85
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä	0,00	0,00
Pakolliset varaukset		
Eläkevaraukset		581,10
Muut pakolliset varaukset		180 316,83
Pakolliset varaukset yhteensä	0,00	180 897,93
Toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiantojen pääomat	28 517,51	22 745,42
Lahjoitusrahastojen pääomat	389 779,96	197 739,11
Muut toimeksiantojen pääomat	102 492,50	96 299,34
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	520 789,97	316 783,87
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Korolliset		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 000,00	1 727 629,34
Lainat muilta luotonantajilta		409,29
Korottomat		
Muut velat	1 612 300,35	1 580 498,85
Pitkäaikainen yhteensä	1 687 300,35	3 308 537,48
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Korolliset		
Joukkovelkakirjalainat		1 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	325 000,00	589 998,31
Korottomat		
Saadut ennakot	6 486,00	46 355,81
Ostovelat	256 090,20	780 043,30
Muut velat	80 523,50	169 129,61
Siirtovelat	543 132,47	1 161 631,38
Lyhytaikainen yhteensä	1 211 232,17	3 747 158,41
Vieras pääoma yhteensä	2 898 532,52	7 055 695,89
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 225 866,68	15 786 161,83

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1. Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT (LIITETIETO 1)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Valtion rahoitusosuudet käyttötalousprojekteihin on jaksotettu menoja vastaan tilikaudelle avustuksiin. Seuraavalle tilikaudelle kohdistuvat tulot on kirjattu tilinpäätöksessä taseen ennakkotuloihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Pyhärannan kunta on vahvistanut 1.1.2013 jälkeen valmistuneiden hankkeiden suunnitelmapoistojen perusteet (Kvalt 28.1.2013 § 15) Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston uuden yleisohjeen lyhyempien poistoaikojen noudattamisen mukaisiksi. Kunnanhallitus on vahvistanut muiden pitkävaikutteisten menojen poistoajaksi 5 vuotta tasapoistoin Kvalt. 23.11.2015 § 168. Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. suunnitelman mukaisen poistojen perusteet. Talousarvion 2014 vahvistamisen yhteydessä (Kvalt 9.12.2013 § 60) kohdassa Investointiosa, on määritelty poistonalaisen investoinnin pienhankintarajaksi 5.000,00 euroa. Valtuusto vahvisti kokouksessaan (Kvalt 3.6.2019 § 14) että kunnanjohtaja saa oikeudet poistaa jäännösarvoltaan alle 5000 euroa olevia omaisuuskohteita käyttöomaisuuskirjanpidosta.

Sijoitusten ja vaihto-omaisuuden arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa määräisinä. Kunnalla ei ole vaihto-omaisuutta.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Tilikaudella on luottotappioitu myyntisaatavia 1 975,59 euroa.

TULOSLASKELMAN JA TASEEN ESITTÄMISTAPA (LIITETIETO 2)

Tuloslaskelma ja tase on laadittu kirjanpitolain säännösten sekä kuntajaoston yleisohjeiden mukaisesti, tuloslaskelmayleisohje v. 2018 ja taseyleisohje v. 2016. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on noudatettu kuntajaoston yleisohjetta v.2019 tilinpäätöksen liitetiedoista sekä ohjeen liitetietonumerointia 1–46.

Eriytettyjen tilinpäätösten yhdisteleminen kunnan tilinpäätökseen

Kunnan vesilaitos taseyksikkö on yhdistetty kunnan tilinpäätökseen. Vesilaitoksen eriytetyt laskelmat liitetietoineen on esitetty kunnan tilinpäätöslaskelmissä. Hulevesiviemäröintiä ei ole esitetty vesihuoltolaitoksen kustannuksissa, koska kunnassa ei rakennettu hulevesijärjestelmä tilikaudella 2023.

OIKAISUT EDELLISTEN TILIKAUSIEN TIETOIHIN (LIITETIETO 3)

Oikaisuja ei ole

EDELLISTEN TILIKAUSIEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS (LIITETIETO 4)

Tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia.

AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT SEKÄ VIRHEIDEN KORJAUKSET (LIITETIETO 5)

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja, kuluja sekä virheiden korjauksia ei ole.

4.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot**KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET SEKÄ ESITTÄMISTAPA**

Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen tilinpäätökset on muutettu yhdistelyvaiheessa kunnassa noudatettujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi. Konsernitase on esitetty lyhennetyllä tasekaavalla.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty Varsinais-Suomen liitto, jossa kunta on jäsenenä sekä yksi tytäryhtiö. Kunnalla ei ole osakkuusyhteisöjä.

SISÄISET LIIKETAPAHTUMAT JA SISÄISET KATTEET

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot, kulut ja rahoitustapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu. Konsernikuntayhtymien maksamia kiinteistöveroja ei ole eliminoitu konsernitilinpäätöksessä.

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotuserusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan kuntayhtymän laatiman konsernitilinpäätöksen mukaisesti. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa.

VÄHEMMISTÖOSUUDET

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämistä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa suoraan kuntayhtymän omien konsernilaske-
mien mukaisesti.

KESKINÄISTEN OMISTUSTEN ELIMINOINTI

Kunnan ja sen jäsenkuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty eliminoimalla kunnan osuuskien hankintameno konsernikuntayhtymien oman pääoman eriä vastaan. Eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintakaudelle.

Hyvinvointialueelle siirtyneiden omaisuus- ja pääomaerien aiheuttamat muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (616/2021) 4 luku sisältää säännökset uudistuksenomaisuusjärjestelyistä, mitä on noudatettu tämän tilinpäätöksen laadinnassa.

Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat siihen, mitkä yhteisöt on yhdistelty kuntakonsernin konsernitilinpäätökseen, ja siten myös konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin.

Voimaannanolain mukaan hyvinvointialueelle siirtyi konserniin kuuluvista yhteisöistä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymä ja Oy Vasso Ab.

Muutoksen vaikutus konsernin avaavan taseen loppusummaan -3,8 milj. euroa, omaan pääomaan -0,9 milj. euroa ja pysyviin vastaaviin -3,1 milj. euroa.

4.3. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot**ULKOISET TOIMINTATUOTOT TOIMIELIMITTÄIN (LIITETIETO 6)**

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Yleishallinto	75 473,41	26 490,51	75 473,41	26 490,51
Sosiaali- ja terveystalvet		5 260 991,98		394 068,23
Opetus- ja kulttuuripalvelut	154 254,49	211 200,24	154 254,49	211 200,24
Tekninen toimi	159 314,17	114 474,71	159 314,17	114 474,71
Vesihuoltolaitos	293 834,79	274 408,05	293 834,79	274 408,05
Muut palvelut	39 203,28	43 509,29	2 970,75	8 923,62
Yhteensä	722 080,14	5 931 074,78	685 847,61	1 029 565,36

VEROTULOJEN ERITTELY (LIITETIETO 7)

	2023	2022
Kunnallisvero	3 777 471,38	7 856 756,90
Osuus yhteisöverosta	320 746,04	576 282,04
Kiinteistövero	816 329,78	807 428,37
Verotulot yhteensä	4 914 547,20	9 240 467,31

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY (LIITETIETO 8)

	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 142 595,27	3 661 713,90
josta verotuloihin perustuva v.os. tasaus	590 436,74	884 926,77
josta harkinnanvarainen v.os. korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-542 509,00	-522 552,00
Verotulomenetysten korvaus	344 417,14	1 161 772,10
Valtionosuudet yhteensä	1 944 503,41	4 300 934,00

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY (LIITETIETO 9)

	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	1 103 639,73	8 092 163,53
Muiden palvelujen ostot	1 075 032,72	1 459 587,37
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	2 178 672,45	9 551 750,90

VALTUUSTORYHMILLE ANNETUT TUET (LIITETIETO 10)

Kunta ei ole myöntänyt tilikaudella tukia valtuustoryhmille.

SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN LASKENNASSA KÄYTETYT POISTOMENETELMÄT JA POISTOAJAT (LIITETIETO 11)

Pyhärannan kunta on vahvistanut poistosuunnitelman kunnanhallituksessa 28.1.2013 § 15, nou-
datettavaksi 1.1.2013 alkaen valmistuneisiin kohteisiin. Kunnanhallitus on vahvistanut vuoden
2014 talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa 16.12.2013 § 211 pienhankintarajaksi 5 000 euroa.
Kunnan hallitus on vahvistanut muiden pitkävaikutteisten menoihin poistoajaksi 5 vuotta tasa-
poistoin.

Khall. 23.11.2015 § 168.

POISTOSUUNNITELMAN POISTOMENETELMÄT JA POISTOAJAT

Luokka	Poistoaika (v)	Poistomenetelmä
Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
- Atk-ohjelmat	3	Tasapoisto
- Muut pitkävaikutteiset menot	3	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Rakennukset ja rakennelmat		
- Hallinto- ja toimistorakennukset, kiviset	25–40	Tasapoisto
- Hallinto- ja toimistorakennukset, puiset	20–30	Tasapoisto
- Koulurakennukset, kiviset	25–35	Tasapoisto
- Koulurakennukset, puiset	20–30	Tasapoisto
- Päiväkodit, kiviset	25–30	Tasapoisto
- Päiväkodit, puiset	20–25	Tasapoisto
- Liikuntahallit	25	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20–30	Tasapoisto
Talousrakennukset	10–20	Tasapoisto
- Varastot, kiviset	30	Tasapoisto
- Varastot, puiset	25	Tasapoisto
Vapaa-ajanrakennukset	20	Tasapoisto
- Urheilukenttien huoltorakennukset	25	Tasapoisto
- Virkistysalueen mökit/saunamökit	30	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Rakennusten perusparannukset	25	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Maarakenteet	15	Tasapoisto
- Kadut	15–20	Tasapoisto
Vesirakenteet	15–30	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15	Tasapoisto
Kiinteistöjen kaukovalvonta	10	Tasapoisto
Vesi- ja viemäriverkostot	30–40	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10–15	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	4	Tasapoisto
Atk-laitteet ja -kalusteet	3	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		
Taide-esineet		Ei poistoa

Niissä hyödykeryhmissä, joissa poistosuunnitelmassa on määritelty poistoaikojen ala- ja yläraja, käytetään ensisijaisesti alarajoja.

PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET (LIITETIETO 12)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Eläkevastuu	581,10	569,16		
HVA muutos	-581,10			
Eläkevastuu 1.1.		569,16		
Lisäykset tilikaudella		11,94		
Eläkevastuu 31.12.		581,10		
Potilasvahinkovakuutusmaksu	180 316,83	184 130,24		
HVA muutos	-180 316,83			
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.		184 130,24		
Lisäykset tilikaudella		147,86		
Vähennykset tilikaudella		-3 961,26		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.		180 316,83		

PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT (LIITETIETO 13)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	37 484,51	611,09	37 484,51	
Muut luovutusvoitot		1 480,87		
Luovutusvoitot yhteensä	37 484,51	2 091,97	37 484,51	0,00
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot		182,55		182,55
Muut luovutustappiot		276,47		
Luovutustappiot yhteensä	0,00	459,02	0,00	182,55

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT (LIITETIETO 14)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Satunnaiset kulut				
Muut satunnaiset kulut		-852,10		-852,10
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	-852,10	0,00	-852,10

OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY (LIITETIETO 15)

	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	4 121,58	2 584,38
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		9 436,00
Yhteensä	4 121,58	12 020,38

ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA (LIITETIETO 16)

	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos		
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)	-23 310,02	-23 310,02

4.4. Tasetta koskevat liitetiedot**4.4.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot****KULUIKSI KIRJAAMATTOMAT MENOT JA PÄÄOMA-ALENNUKSET (LIITETIETO 17)**

Kunnalla on ollut joukkovelkakirjalainaksi laskettu lyhytaikainen Kuntatodistus laina numero 142525, jonka nimellisarvo Eur 1 000 000,00 ja koron peruste ACT/360. Kauppa on tehty 1.12.2022 ja päättymispäivä 9.5.2023 jolloin se on kokonaisuudessaan maksettu pois.

ARVONKOROTUKSET (LIITETIETO 18)

Tilikaudella ei ole tehty arvonkorotuksia.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET (LIITETIETO 19)

	Tietokoneohjel- mistot	Muut pitkävai- kutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno	3,76	71 926,82	71 930,58
HVA muutos			0,00
Poistamaton hankintameno 1.1.	3,76	71 926,82	71 930,58
Lisäykset tilikauden aikana		11 764,46	11 764,46
Siirrot erien välillä		8 950,40	8 950,40
Tilikauden poisto	-3,76	-64 015,49	-64 019,25
Poistamaton hankintameno	0,00	28 626,19	28 626,19
31.12.			
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	28 626,19	28 626,19

AINELLISET HYÖDYKKEET (LIITETIETO 19)

	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset	Kiinteät ra- kenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennako- maksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno	895 112,92	2 428 564,30	4 472 807,20	45 822,50	53 883,74	7 896 190,66
HVA muutos						0,00
Poistamaton hankintameno 1.1.	895 112,92	2 428 564,30	4 472 807,20	45 822,50	53 883,74	7 896 190,66
Lisäykset tilikauden aikana		463 441,06	75 684,67		25 675,65	564 801,38
Vähennykset tilikauden aikana	-57,49					-57,49
Siirrot erien välillä			24 584,94		-33 535,34	-8 950,40
Tilikauden poisto		-165 820,62	-311 146,15	-22 176,15		-499 142,92
Arvonalennukset ja niiden pa- lautukset		-130 775,36				-130 775,36
Poistamaton hankintameno	895 055,43	2 595 409,38	4 261 930,66	23 646,35	46 024,05	7 822 065,87
31.12.						
Kirjanpitoarvo 31.12.	895 055,43	2 595 409,38	4 261 930,66	23 646,35	46 024,05	7 822 065,87

OSAKKEET JA OSUUDET (LIITETIETO 19)

	Osakkeet konser- nihtiöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno	2 500,00	886 581,38	26 677,20	915 758,58
HVA muutos		-884 958,62	-500,00	-885 458,62
Hankintameno 1.1.	2 500,00	1 622,76	26 177,20	30 299,96
Hankintameno 31.12.	2 500,00	1 622,76	26 177,20	30 299,96
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 500,00	1 622,76	26 177,20	30 299,96

OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ (LIITETIETO 20-22)

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vie-raasta pääomasta	Konsernin osuus tilikau-den tulok-sesta
Tytäryhteisöt						
Pyhärannan Energia Oy	2818035-7	100,00 %	100,00 %	732,93	0,00	0,00
Kuntayhtymät						
Varsinais-Suomen liitto	0922305-9	0,46932 %	0,46932 %	11 092,72	8 333,08	28,79
HVA muutos, poistuneet kuntayhtymät:						
Varsinais-Suomen sairaanhoi- topiirin ky	0828255-9	0,49752 %				
Varsinais-Suomen erityishuol- topiirin ky	0136167-6	0,12284 %				

**PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET SAAMISET TYTÄRYHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ SEKÄ OSAK-
KUUS- JA MUILTA OMISTUSYHTEISYHTEISÖILTÄ (LIITETIETO 23)**

	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Siirtosaamiset				9 436,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	9 436,00
Saamiset yhteensä	0,00	0,00	0,00	9 436,00

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET ERÄT (LIITETIETO 24)

	TP 2023	Konserni TP 2022	TP 2023	Kunta TP 2022
	Kelan korvaus työterveyshuollosta	17 765,00	35 738,64	17 765,00
Ennakkomenot		5 178,31		5 178,31
Valtion tuet ja avustukset		6 500,00		6 500,00
Koulutuskorvaukset		1 604,78		
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset		9 389,05		9 436,00
Sairaanhoitopiirin lisälaskutus		23 063,53		
Laskuttamaton myynti		5 395,56		5 395,56
Muut siirtosaamiset	5 745,95	307 872,80	5 745,95	286 782,96
Yhteensä	23 510,95	394 742,68	23 510,95	329 892,83

4.4.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY (LIITETIETO 25)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Peruspääoma	5 662 851,07	5 662 851,07	5 662 851,07	5 662 851,07
HVA muutos	-859 064,09		-859 064,09	
Peruspääoma 1.1.	4 803 786,98	5 662 851,07	4 803 786,98	5 662 851,07
Peruspääoma 31.12.	4 803 786,98	5 662 851,07	4 803 786,98	5 662 851,07
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	209,19	209,19		
HVA muutos	-209,19			
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.		209,19		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.		209,19		
Muu oma rahasto	2 655,60	2 655,60		
HVA muutos	-2 655,60			
Muu oma rahasto 3 1.1.		2 655,60		
Muu oma rahasto 3 31.12.		2 655,60		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.		2 655,60		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 562 171,44	3 282 083,45	1 937 775,41	2 474 356,49
HVA muutos	-52 912,50			
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	2 509 258,94	3 282 083,45	1 937 775,41	2 474 356,49
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	2 509 258,94	3 282 083,45	1 937 775,41	2 474 356,49
Tilikauden yli-/alijäämä	493 498,27	-719 912,02	516 779,50	-536 581,08
Oma pääoma yhteensä	7 806 544,19	8 227 887,29	7 258 341,89	7 600 626,48

KONSERNIN EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄN AVAAVAN TASEEN MUUTOSTEN LASKELMA

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.2022		2 562 171,43
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin Ky siirtynyt hyvinvointialueelle	-36 972,33	
Varsinais-Suomen Erytishuoltopiirin Ky siirtynyt hyvinvointialueelle	-15 940,16	-52 912,49
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.2023		2 509 258,94

EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ JA TULOSENKÄSITTELYERÄT

	2023	Kunta 2022
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	1 937 775,41	2 474 356,49
Tilikauden yli-/alijäämä	516 779,50	-536 581,08
Kertynyt poistoero 31.12.	540 499,41	563 809,43
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsitteilyerät yhteensä	2 995 054,32	2 501 584,84

POISTOERO (LIITETIETO 26)

	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero		
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero		
	540 499,41	563 809,43

MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA ERÄÄNTYVÄT VELAT (LIITETIETO 27)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		598 064,83		
Lainat muilta luotonantajilta		409,29		
Yhteensä	0,00	598 474,12	0,00	0,00

JOUKKOVELKAKIRJALAINAT (LIITETIETO 28)

	2023	Kunta 2022
JVK-laina KT 142525		1 000 000,00
- korko 2,4		
Yhteensä	0,00	1 000 000,00

PAKOLLISET VARAUKSET (LIITETIETO 29)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksu		180 316,83		
Eläkevaraus		581,10		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	0,00	180 897,93	0,00	0,00

VIERAS PÄÄOMA (LIITETIETO 30)

	2023	Lyhytaikainen 2022	2023	Pitkäaikainen 2022
Velat tytäryhteisöille				
Muut velat	732,93		732,93	
Yhteensä	732,93	0,00	732,93	0,00
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat				9 924,00
Siirtovelat				14 579,58
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	24 503,58
Vieras pääoma yhteensä	732,93	0,00	732,93	24 503,58

SEKKITILILIMIITTITILI (LIITETIETO 31)

Kunnalla ei ole taseeseen merkittyä luotollista shekkivelkaa.

MUIDEN VELKOJEN ERITTELY (LIITETIETO 32)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Liittymismaksut	1 612 300,35	1 580 498,85	1 612 300,35	1 580 498,85
Muut velat			732,93	732,93
Muut velat yhteensä	1 612 300,35	1 580 498,85	1 613 033,28	1 581 231,78

SIIRTOVELAT (LIITETIETO 33)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Jaksotetut henkilöstökulut	60 321,78	126 309,33	60 321,78	97 805,37
Lomapalkkajaksotukset	333 882,49	734 660,89	330 200,14	326 804,94
Korkojaksotukset	6 884,91	11 581,55	6 884,91	1 501,85
Siirtovelat jäsenkuntayhtymille				14 579,59
Muut siirtovelat	142 043,28	286 933,82	139 744,44	176 407,03
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	543 132,47	1 159 485,59	537 151,27	617 098,78

4.4.3. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot**VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ KIINTEISTÖIHIN (LIITETIETO 34)**

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	300 000,00	375 000,00	300 000,00	375 000,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	33 637,59	33 637,59	33 637,59	33 637,59
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	33 637,59	33 637,59	33 637,59	33 637,59

VAKUUDET (LIITETIETO 36)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Muut		33,47		
Yhteensä		33,47		

TASEEN ULKOPUOLISET VASTUUSITOUMUKSET (LIITETIETO 38)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Toimitilojen vuokravastuut	10 019,00	502 499,18		
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	15 122,47	23 394,98	15 122,47	23 394,98
Muut vuokravastuut		122 199,16		
Vuokravastuut yhteensä	25 141,47	648 093,32	15 122,47	23 394,98
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	13 588,58	83 238,52	9 731,06	16 241,62
Leasingvastuut yhteensä	39 085,20	108 206,59	38 888,52	48 694,96
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	10 008,70	31 395,51	9 731,06	9 878,74
Siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitus-leasingvastuut				
Yhteensä	64 226,67	756 299,91	54 010,99	72 089,94

Oikaistu vuoden 2022 vuokravastuut-vertailutieto.

VASTUUSITOUMUKSET (LIITETIETO 39)

Kunnalla ei ole takauksia samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta.

TAKAUSVASTUUT (LIITETIETO 40)

Kunnalla ei ole takauksia samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta.

TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT (LIITETIETO 41)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
Arvonlisäveron palautusvastuu	362 200,76	287 669,02	362 200,76	282 620,10

JOHDANNAISSOPIMUKSET (LIITETIETO 41)

	2023	Konserni 2022	2023	Kunta 2022
--	------	------------------	------	---------------

Johdannaissopimukset

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky, poistunut konsernista HVA-muutoksen myötä

Koronvaihtosopimus

Pohjola Pankki Oyj 75324

Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.

Nimellisarvo 4 000 000,00

Markkina-arvo -11 911,10

Koronvaihtosopimus

Pohjola Pankki Oyj 268481

Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.

Nimellisarvo 20 000 000,00

Markkina-arvo 103 931,91

Koronvaihtosopimus

Pohjola Pankki Oyj 67429

Sopimus on purkuoikeudellinen koronvaihtosopimus. Sopimuskumppanilla on mahdollisuus käyttää purkuoikeutta 30.3.2022, johon saakka sopimuksella on vaihdettu olemassa olevan lainan vaihtuva korko kiinteäksi. Mikäli purkuoikeutta käytetään, on purun kustannus shp:lle pieni. Mikäli purkuoikeutta ei käytetä, kohdistetaan jälleenrahoitustarvetta varten nostettava tuleva laina sopimusta vastaavasti.

Nimellisarvo 30 000 000,00

Markkina-arvo 4 166 058,56

Koronvaihtosopimus

Pohjola Pankki Oyj 268481

Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.

Nimellisarvo 20 000 000,00

Markkina-arvo 103 931,91

Ihoden päiväkoti

Ihoden päiväkoti on päätetty lunastaa kunnalle, vuokravastuu 7 044,48 euroa/kk tammi-maaliskuun 2024.

Päiväkoti Kirsikka

Vuokrakausi alkaa heti kohteen valmistuttua. Vuokrakausi on 1.9.2023-31.8.2029. Vuokrakauden pituus on 72 kuukautta (6 vuotta). Vuokralaisella on oikeus saada vuokrauskohde tämän

ajankohdan jälkeen vuokralle toistaiseksi voimassa olevalla tai määräaikaisella vuokrasopimuksella. Vuokralaisen tulee ilmoittaa halustaan jatkaa sopimusta viimeistään kuusi (6) kuukautta ennen määräaikaisen vuokrasopimuksen päättymistä. Vuokralaisella on oikeus irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus päättymään kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla. Vuokranantajan irtisanomisaika on yksi (1) vuosi.

Vuokrauskohteen kuukausivuokra on 8 849 e/kk, alv 0 %. Vuokraa tarkistetaan vuosittain elinkustannusindeksin mukaisesti (vuokra ei voi kuitenkaan laskea) tarkastusajankohta on elokuu. Kuukausivuokra sisältää kaikki vuokranantajalle tässä sopimuksessa ja muissa hankinta-asiakirjoissa määritellyt velvoitteet ja tehtävät. Kuukausivuokran lisäksi ei makseta mitään muita kustannuksia, lisiä tms. Kuukausivuokra sisältää myös rakennuksen purku- ja poiskuljetuskustannukset sekä vuokrauskohteen sijaintipaikan ennalleen saattamisen tämän sopimuksen mukaisesti vuokrasopimuksen päätyttyä. Kiinteää kuukausivuokraa voidaan korottaa, mikäli vuokraajan kuluessa vuokranantajan maksettavaksi tulee julkisoikeudellisia ennakoimattomia kustannuksia. Korotus on tuolloin maksun tai maksun korotuksen suuruinen. Vuokraan lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero, joka on sopimuksen tekohetkellä 24 %.

4.4.4. Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

YMPÄRISTÖTUOTOT JA -KULUT

	2023	2022
Ympäristökulut	5 907,13	14 348,68
Siitä: ympäristönsuojeluun annetut avustukset		
Ympäristökulut (-tuotot), netto	-5 907,13	-14 348,68

PITKÄVAIKUTTEISET YMPÄRISTÖMENOT (LIITETIETO 41)

	2023	2022
Jätevedenpuhdistamon rakennukset	32 455,89	35 790,26
Aktivoidut ympäristömenot yhteensä	32 455,89	35 790,26

Uusi liitetieto. Tätä ei ole esitetty vuoden 2022 tilinpäätöksessä.

4.4.5. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ 31.12. (LIITETIETO 42)

	Kunta	
	2023	2022
Yleishallinto	7,00	7,00
Sosiaali- ja terveystoimi		5,00
Opetus- ja kulttuuritoimi	48,00	51,00
Yhdyskuntapalvelut	9,00	9,00
Muut palvelut		1,00
Liiketoiminta		
Yhteensä	64,00	73,00

TASEESEEN AKTIVOIDUT HENKILÖSTÖKULUT (LIITETIETO 43)

	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	-2 947 753,74	-3 103 695,82
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	-2 947 753,74	-3 103 695,82

LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT (LIITETIETO 44)

	2023	2022
Kokoomus	896,00	668,75
Keskusta	259,50	237,00
Sosiaalidemokraattinen puolue	68,00	51,50
Perussuomalaiset	125,00	138,00
Sitoutumattomat	172,25	80,25
Luottamushenkilömaksut yhteensä	1 520,75	1 175,50

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT (LIITETIETO 45)

	2023	2022
Tilintarkastusyhteisö A		
Tilintarkastus	58 720,00	24 958,50
Tilintarkastajan muut toimeksiannot	6 000,00	
Palkkiot yhteensä	64 720,00	24 958,50

INTRESSITAHOT (LIITETIETO 46)

Tilikaudella 2023 kunnan intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

5. VESIHUOLTOLAITOS-TASEYKSIKKÖ

5.1. Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA (ULKOISET JA SISÄISET ERÄT)

	2023	2022
Liikevaihto	300 926,48	310 560,61
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-179 296,07	-180 931,61
Palvelujen ostot	-108 576,58	-98 900,83
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-79 122,66	-66 039,77
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-15 947,46	-11 921,46
Muut henkilösivukulut	-2 122,10	-1 777,58
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-159 924,91	-160 571,40
Liiketoiminnan muut kulut	88,72	-3 064,97
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot		-5,50
Korvaus peruspääomasta	-17 248,20	-17 248,20
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-17 248,20	-17 253,70
Yli-/alijäämä ennen satunn. eriä	-261 222,78	-229 900,71
Yli-/alijäämä ennen varauksia	-261 222,78	-229 900,71
Poistoeron muutos	23 310,02	23 310,02
Tilikauden yli-/alijäämä	-237 912,76	-206 590,69

5.2. Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	-243 975	-212 647
Poistot ja arvonalentumiset	-159 925	-160 571
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 248	-17 254
Toiminnan rahavirta yhteensä	0	0
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-54 392	-37 001
Investointien rahavirta yhteensä	-54 392	-37 001
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-155 690	-106 330
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Lainakannan muutokset		
Lainakannan muutokset yhteensä		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	-91 616	96 966
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	213 017	-6 725
Korottomien velkojen muutos muilta	34 288	16 090
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	155 690	106 330
Rahoituksen rahavirta yhteensä	155 690	106 330
Rahavarojen muutos	0	0
Rahavarat jakson alussa		
Rahavarat jakson lopussa		
Rahavarojen muutos	0	0

5.3. Vesihuoltolaitoksen tase

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE

	TP 2023	TP 2022
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	11 748,34	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	11 748,34	0,00
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	3 142 301,07	3 259 582,45
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 142 301,07	3 259 582,45
Sijoitukset		
Muut saamiset	7 560,00	7 560,00
Sijoitukset yhteensä	7 560,00	7 560,00
Pysyvät vastaavat yhteensä	3 161 609,41	3 267 142,45
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset muilta	164 811,46	73 195,91
Saamiset yhteensä	164 811,46	73 195,91
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	164 811,46	73 195,91
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 326 420,87	3 340 338,36
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	1 149 880,02	1 149 880,02
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 811 861,68	-1 605 270,99
Tilikauden yli-/alijäämä	-237 912,76	-206 590,69
Oma pääoma yhteensä	-899 894,42	-661 981,66
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	540 499,41	563 809,43
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä		
Liittymismaksut ja muut velat	1 612 300,35	1 580 498,85
Pitkäaikainen yht.	1 612 300,35	1 580 498,85
Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset ostovelat	29 553,76	39 625,04
Lyhytaikaiset muut velat	25 455,53	37 480,63
Lyhytaikaiset korottomat muut velat kunnalta	1 976 007,45	1 762 990,06
Lyhytaikaiset siirtovelat	42 498,79	17 916,01
Lyhytaikainen yht.	2 073 515,53	1 858 011,74
Vieras pääoma yhteensä	3 685 815,88	3 438 510,59
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 326 420,87	3 340 338,36

5.4. Vesihuoltolaitoksen liitetiedot

TILINPÄÄTÖSTÄ LAADITTAESSA NOUDATETUT ARVOSTELUPERIAATTEET JA -MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT (LIITETIETO 1)

Pyhärannan kunta on eriyttänyt vesilaitoksen liiketoiminnan kirjanpidollisena taseyksikkönä 1.1.2015 alkaen (Kvalt 14.12.2015 § 54). Avaavassa taseessa peruspääomalle 1 149 880,02 on määritelty vuosittainen kunnalle maksettava 1,5 % korko. Yhdystilin saldo on esitetty taseessa omalla rivillään lyhytaikaisissa veloissa; Korottomat muut velat kunnalta 1 976 007,45 euroa.

Hulevesien viemärointi on kunnassa kaavateiden rakentamisen kustannuksissa, joten vesilaitos ei esitä näistä eriytettyä kirjanpitoa. Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin 2 714,80 euroa. Lomapalkkavelan määrä 31.12.2023 oli 20 630,81 euroa. Edellisten vuosien kertyneet alijäämät ja tilikauden alijäämä käänisivät koko pääoman negatiiviseksi.

TULOSLASKELMAN JA TASEEN ESITTÄMISTAPA (LIITETIETO 2)

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v.2017 yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän eriytetyn liiketoiminnan kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen laatimisesta. Tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v.2019 ohjeiden mukaan vastaavasti kuin Pyhärannan kunnan tilinpäätöksessä noudatetaan liitetietonumerointia 1–46.

5.4.1. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

TULOSLASKELMAN TOIMINTATUOTOT

	2023	2022
Ulkoinen liikevaihto	300 926,48	310 560,61
Sisäinen liikevaihto	94,00	
Yhteensä	301 020,48	310 560,61

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	13 507,14	4 683,10
Muiden palvelujen ostot	95 069,44	94 217,73
Muiden palvelujen ostot sisäinen	94,00	
Yhteensä	108 670,58	98 900,83

5.4.2. Taseen liitetiedot

VESIHUOLTOLAITOKSEN AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET

	1.1.2023	Siirrot	Ostot	Myyntit/ra- hoitusosuus	Poistot	12.31.2023
Aineettomat hyödykkeet						
Muut pitkävaikutteiset menot			11 764,46		16,12	11 748,34
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0,00	0,00	11 764,46	0,00	16,12	11 748,34
Aineelliset hyödykkeet						
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 259 582,45		42 627,41		159 908,79	3 142 301,07
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 259 582,45	0,00	42 627,41	0,00	159 908,79	3 142 301,07
Sijoitusten saamiset						
Muut saamiset, Liittymismaksut	7 560,00					7 560,00
Sijoitusten saamiset yhteensä	7 560,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7 560,00
Pysyvät vastaavat yhteensä	3 267 142,45	0,00	54 391,87	0,00	159 924,91	3 161 609,41

VESIHUOLTOLAITOKSEN SAAMISTEN ERITTELY

	2023		2022	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Muut myyntisaamiset		164 811,46		73 195,91
Saamiset yhteensä	0,00	164 811,46	0,00	73 195,91

VESIHUOLTOLAITOKSEN OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	1 149 880,02	1 149 880,02
Peruspääoma 31.12.	1 149 880,02	1 149 880,02
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 1.1.	-1 811 861,68	-1 605 270,99
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 31.12.	-1 811 861,68	-1 605 270,99
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-237 912,76	-206 590,69
Oma pääoma yhteensä 31.12.	-899 894,42	-661 981,66

POISTOEROJEN ERITTELY

	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvät poistoerot	540 499,41	563 809,43
Poistoero yhteensä	540 499,41	563 809,43

Kirjattu poistoeronmuutos on kokonaan investointivaraukseen liittyvää poistoeroa.

VESIHUOLTOLAITOKSEN VIERAS PÄÄOMA

	2023		2022	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat muille				
Ostovelat		29 553,76		39 625,04
Korottomat muut velat kunnalta, yhdys- tili		1 976 007,45		1 762 990,06
Muut velat muille	1 612 300,35	25 455,53	1 580 498,85	37 480,63
Siirtovelat		42 498,79		17 916,01
Koroton vieras pääoma yhteensä	1 612 300,35	2 073 515,53	1 580 498,85	1 858 011,74

VESIHUOLTOLAITOKSEN SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkavelkajaksotus	20 631	17 916
Muut menojäämät	21 868	
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	42 498,79	17 916,01

5.4.3. Henkilöstöä koskevat liitetiedot**VESIHUOLTOLAITOKSEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄ**

	2023	2022
Henkilöstön määrä 31.12.	1,00	1,00

43.Tilikausilla 2022–2023 henkilöstökuluja ei ole aktivoitu taseeseen

5.4.4. Luettelot ja selvitykset

Tilinpäätösasiakirjat sekä luettelot kirjanpitokirjoista esitetään yhdessä Pyhärannan kunnan tilinpäätöksen kanssa. Liikelaitokselle on laadittu erilliset varmentavat asiakirjat.

6. LUETTELOT JA SELVITYKSET

6.1. Luettelo kirjanpitoKirjoista ja tositteiden lajeista

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

Nimi	Tyyppi	Säilytysaika
Tasekirja, tilinpäätös ja toimintakertomus	sidottu	Pysyvästi
Päiväkirja	sähköisesti	10 vuotta
Pääkirja	sähköisesti	10 vuotta
Talousarvion toteutumisvertailut	sähköisesti	10 vuotta
Palkkakirjanpito	sähköisesti	10 vuotta
Ostoreskontra	sähköisesti	10 vuotta
Myyntireskontra	sähköisesti	10 vuotta
Tase-erittelyt ja saldoselvitykset	sähköisesti	10 vuotta
Liitetietojen erittelyt	sähköisesti	10 vuotta

LUETTELO TOSITELAJEISTA

Nimi	Säilytysaika
Alkusaldot	ALKUSA
Talousarvio	BUD
Lisätalousarvio	BUDL
Käyttöomaisuusositteet	KOMTOS
Käyttöomaisuusositteet	KOMMUI
Muistio sisäinen	MUISIS
Muistiotos Rondo	MUIRO2
Muistiotositteet 2	MUIST2
Sisäiset laskut	SISROP
Ostoreskontra maksut	OMAKSU
Ostoreskontra maksut	ORPMAK
Osto.DataCycle	ORPRO
Ostolaskut	OSTOT
Palkkatositteet	PALKAT
Pankkien tiliotteet	PANKKI
Laskulaji 10	MRP10
Laskulaji 11	MRP11
Laskulaji 24	MRP24
Laskulaji 27	MRP27
Laskulaji 29	MRP29
Laskulaji 38	MRP38
Laskulaji 48	MRP48
Laskulaji 52	MRP52
Laskulaji 53	MRP53
Laskulaji 55	MRP55
Laskulaji 56	MRP56
Laskulaji 57	MRP57
Laskulaji 75	MRP75
Laskulaji 77	MRP77
Hyvityslask. kuittaus	MRPHYV
Tileistä poisto	MRPK
Manuaalisuoritukset	MRPMAN
Viitesuoritukset	MRPVII
Budjetointitositteet	ZBF
Budjetointitositteet	ZBF

Pyhärannan kunta
Tilinpäätös 2023

105 (106)

---

7. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja allekirjoittavat tilinpäätöksen sähköisesti.

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Tilintarkastuksesta on annettu erillinen tarkastuskertomus.

Tilintarkastajan allekirjoitus:

Pyhärannassa 30.5.2024

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

DocuSigned by:

87F1271ED5F74F0... JHT

This documents contains 110 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 110 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 110 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 110 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 110 sider før denne side

ANNA KIM

40016636-0d10-4a40-a59f-ed0678600d51 - 2024-03-31 16:16:38 UTC +03:00
BankID / MobileID - d7e5d060-dfbf-4d82-b04f-ec5894b32c1d - FI

PIRKKO UUSI-OUKARI

8a4ae659-53ff-4950-80de-83dcceefb9b1 - 2024-03-31 16:29:46 UTC +03:00
BankID / MobileID - 1db7db13-d1c9-4e4e-82fd-141496ee2a2b - FI

HANNELE KAARINA KOIVULA

ef210112-221b-4d3f-8aca-217e53f8e1bf - 2024-03-31 16:57:15 UTC +03:00
BankID / MobileID - 777885e3-3c90-474d-85d0-fb17925819bf - FI

JYRKI TAPANI NURMI

fb6ea8d7-6db4-4e07-b7cf-e09816b1c251 - 2024-03-31 16:59:18 UTC +03:00
BankID / MobileID - baeb181b-f28b-46b4-bfd5-9da476e59ee8 - FI

MARKKU ILMARI LAINE

0232af18-4838-40d1-a562-fbac060ff4d1 - 2024-03-31 17:39:44 UTC +03:00
BankID / MobileID - ec4e2891-4802-4279-8834-33611b5e2dc3 - FI

LAURI JUHOLA

1f2d7386-0466-4ba9-bc71-dea0b5e0dfe4 - 2024-03-31 18:03:17 UTC +03:00
BankID / MobileID - 4cc2660a-f15f-43f2-960f-0686a299d73c - FI

Jukka Tapio Laiho

b0541310-cd6f-4cae-aa06-c87b269c44c6 - 2024-03-31 18:14:07 UTC +03:00
BankID / MobileID - e98a9fc0-f8d5-4b67-b411-2278783af839 - FI

authority to sign	asemavaltuus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmatekningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

This documents contains 111 pages before this page
Dokumentet inneholder 111 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 111 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 111 sider før denne side

Detta dokument innehåller 111 sidor före denna sida

MIKA ANTTI ALITALO

566409a7-a1e3-4934-96b6-7c9c954819dd - 2024-04-02 22:53:37 UTC +03:00
BankID / MobileID - a3dce99f-0be4-4edf-8b4b-4adf3223439a - FI

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende

Certificate Of Completion

Envelope Id: CF28E78AFBB44FA9B6D024D8AE81F67B	Status: Completed
Subject: Complete with DocuSign: Pyhärannan kunnan tilinpäätös 2023.pdf	
Source Envelope:	
Document Pages: 112	Signatures: 1
Certificate Pages: 2	Initials: 0
AutoNav: Enabled	Envelope Originator: Piia-Tuulia Rauhala piia-tuulia.rauhala@bdo.fi
Envelopeld Stamping: Enabled	IP Address: 89.250.49.39
Time Zone: (UTC+02:00) Helsinki, Kyiv, Riga, Sofia, Tallinn, Vilnius	

Record Tracking

Status: Original 29-05-24 16:04	Holder: Piia-Tuulia Rauhala piia-tuulia.rauhala@bdo.fi	Location: DocuSign
--------------------------------------	---	--------------------

Signer Events

Piia-Tuulia Rauhala
piia-tuulia.rauhala@bdo.fi
BDO Oy

Security Level: Email, Account Authentication
(None), Digital Certificate

Signature Provider Details:

Signature Type: DocuSign Protect & Sign (Client
ID: dde5e85d-4085-40b6-8785-da3ccd16d81e)

Signature Issuer: DocuSign Cloud Signing CA -
S11

Signature

DocuSigned by:
Piia-Tuulia Rauhala
87F1271ED6F74F0...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 93.106.10.91

Signature Provider Location: https://ps-ws.ds.docusi
gn.net/ds-server/s/noauth/psm/tsp/sign/psm-docusig
n/2PSIGAES/SERVID02

Timestamp

Sent: 29-05-24 | 16:06
Viewed: 30-05-24 | 15:07
Signed: 30-05-24 | 15:09
Freeform Signing

Authentication Details**Identity Verification Details:**

Workflow ID: eb495edf-a33c-45e6-8636-640768735162

Workflow Name: DocuSign ID Verification with EU Advanced

Workflow Description: This recipient will need to verify with a government approved ID and sign with EU Advanced signature. Make sure the name entered matches their ID.

Identification Method: Electronic ID

Type of Electronic ID: Finnish Bank eIDs (FTN)

Transaction Unique ID: 22fe7351-0f8c-53c7-bae7-197f6a125a1a

Country or Region of ID: FI

Result: Passed

Performed: 30-05-24 | 15:07

Electronic Record and Signature Disclosure:

Not Offered via DocuSign

In Person Signer Events	Signature	Timestamp
Editor Delivery Events	Status	Timestamp
Agent Delivery Events	Status	Timestamp
Intermediary Delivery Events	Status	Timestamp
Certified Delivery Events	Status	Timestamp
Carbon Copy Events	Status	Timestamp
Witness Events	Signature	Timestamp
Notary Events	Signature	Timestamp
Envelope Summary Events	Status	Timestamps
Envelope Sent	Hashed/Encrypted	29-05-24 16:06

Envelope Summary Events	Status	Timestamps
Certified Delivered	Security Checked	30-05-24 15:07
Signing Complete	Security Checked	30-05-24 15:09
Completed	Security Checked	30-05-24 15:09

Payment Events	Status	Timestamps
-----------------------	---------------	-------------------